

ગામલે-હિન્દ.

બા. ર. થી લેસાય

Copy Righted by C. M. Shah Book-seller,
Khatwano, SURAT.

કાનૂની-પ્રતિષ્ઠાવાળા ગ્રંથલેખક-શ્રી
શાહન વલ્લભભાઈ બાપ્તિસ્ટા રામચંદ્રભાઈ-જાનકર દમિયાર

વાંચવા લાયક પ્રખ્યાત થયેલી વાર્તાઓ

ગજરામાફની વાર્તા (અણુમાનીતીનો પુત્ર)	૦-૮-૦
સદેવંત સાવર્કોગા (આઠ ભવની વાર્તા) ...	૦-૮-૦
બરાસ કર્તુરી (ભેદી બનાવથી ભરપૂર) ...	૦-૮-૦
શ્રી ચરીત્રની વાર્તા (શ્રીઓની કપટલીલા)	૦-૮-૦
બોલનો પલંગ (અદભૂત વાર્તા) ...	૦-૮-૦
માન મુસાફરી (સાત પત્નોની વાર્તા) ...	૦-૧૨-૦
પત્ની કે પીશાચ... ..	૦-૮-૦
ખુની કાળુ? (ડીરેક્ટીવ વાર્તા) ...	૦-૮-૦
બીરબલ બાદશાહ માટી (હાજર જવાબ વાર્તા)	૦-૧૨-૦
રાજા ભરથરી (સચીત્ર વાર્તા) ...	૦-૮-૦
મુ'બ્બની શેઠાણી	૦-૧૨-૦
વરધેલી વીજુ	૦-૧૨-૦
કપટસીંહનું કાવતું (સંચારીક કાવાલવા) ...	૦-૮-૦
બેવફા મુનીમ (કોમીક વાર્તા) ...	૦-૬-૦
નારી કે નાગણ (પ્રપંચથી ભરપૂર) ...	૦-૬-૦
લલનાની લીલા અથવા રમણી રહસ્ય	૦-૧૨-૦
સોળ વર્ષની સતી ને નવ વર્ષની પત્ની (૨૦માગ પ્રશ્નો)	૦-૦
મુરતીલાલ નાવેલ (૧૬ ચીત્રો પાકું સોનેરી પુઠું)	૧-૮-૦

દરેક બુકે વી. પી. પોસ્ટથી રવાના કરવામાં આવશે
માલ મંગલ્યનારાઓએ પાતાનું સરનામું હંમેશાં ચોખ્ખાં
અક્ષરે લખતાં રહેવું. દરેક માલની કીમત હિપર પોસ્ટજ
વી. પી. ખર્ચ વધુ—બીજા કોઈપણ પ્રસ્તુત માટે પુરો.

શા. યુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

ગણિતજ્ઞાન-સંગ્રહ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૫૨૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગાંધી રિટ-૧૯૫૮

વિષય ૬૬૬૮: ૧ ૧૬૮

No. 115 Received on 6.4.26

12424

K. S. K. K.

Surat.

ગાઝલે-હિન્દ.

ભાગ ૧ થી ૮

જી. સી. સી.

જી. સી. સી. નામી શાયરોએ કલાઓના એમુલ ખજાના (માથેને) ઉમદા
અજલ, કબાલીકા બદા મજસુઆ એકીકા કીયા ગયા હય.

બહાવસા ફેરફારોએ સાથ-

કરેકે હપવાકે ઈજ્જાર કરનેવાલા હુક

બુકસેલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ

હુક એગમિપુરા આમજીશેરી-સુરત.

મરત બરનપુરી ભાગળ ભાજવાળી પેળમાં આવેલા "શ્રી અનાવિલ

બધુ" પ્રી. પેળમાં ગોવિંદજી ડાલાભાઈ નાથે હાપુ.

પહેલીવાર

માર્ચ ૧૯૨૬

ઈસા કી સાથ કે-સાબહકુક મહકુજ હુક

COMB RIGHT

BY

C. M. SHARMA.

કીમત એક રૂપીયો

11 1926 22/5/1926

ખાંકો છેલા કમલીવાલો.

તળે-ગાઝલ-કન્વાલી—

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય,

રખસે મીલને જાય અપને દક્ષે મીલને જાય,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય,

અકાસ લોગસે કાસીદ આયો, આદેમદ પ્યારો સોતા પાયો,

મલી જખી ઉસકે તલવોસે, ઉસકો સોતા લીલા જગાય,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

સખ સામાન બધીસ્તી લાયો, ખુશ હૈકિ પયગામ મુનાયો,

બરી મુરાહી જલ કોસરકી એહમદ મલ મલ વાસે ન્દાયો,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

આઈ સવારી ખુરાકી દરપે, ઝીન મુનેરી કસંદ કમરપે,

ઉમ્મત વાદ આઈ નખીને, આંસુ દીયે બહાય,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

હેકિ સવાર ચલે નખી અદલાદ, પોહયે મુકામ દનાફત દલા,

કહે જખરીલ બદુ નો આગે, એક એક પર જલ જાય,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

દુકમ દુવા જામ રફ રફ આગે, ખીસતર સરદ ન હોને પાગે,

પદો નખીપે ફરફ વારો, ઉમ્મત બખશી જાય,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

દુકમ દુવા હે ખાતીર તેરી, પ્યારી ઉમ્મત બખશી સારી,

રોજે અઝલસે ઉમ્મત બખશી, મત દીલમે બખરાય,

ખાંકો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

નહી, ગઝલ—“મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે.”
 મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે, ગમે હીજ તો દેગા ન છનમુઝે.
 કાફલે વાલે સખ ગઝે, મંચ હાય મક્કતા રહે ગયા,
 જન તડપતી રહે ગા—ઝોર દીલ મચલતા રહે ગયા;
 લીયા સાથ ન અપને કીરનીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે.—૧
 દેખીઝે કીરમત મે લીખી હૈ જ્યારત વા નહી,
 દેખીઝે રોઝે પે હજરત, ખુલાતે હૈ વા નહિ;
 યોંહી સોચ હૈ ખારા મદીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે.—૨
 અય અજલ મત જન લે, રહે, જન બહોત ખૂશીસમે હૈ,
 જન હું રોઝે પે રહે, અરમાન મેરે દીલમે હૈ;
 કોઈદીન અબી ઔર દેજને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે.—૩
 હીંસે વા સાકીઝે કૌસરે ખુલા લીજે મુઝે,
 એક પ્યાલા આખે જમજમ કા પીલા દીજે મુઝે;
 પડે હીજમે પીને ન આંસુ મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે.—૪

(૪)

યા શાહ મદ મુસ્તફા તક્લીન તો કીજે મેરી,
આવીશે કુરકત મે જલતા હું, ખબર લીજે મેરી;
લગ ગએ મૌતકે આને પસીને મુઝે, મેરે મૌલા જુલાલો મદીને મુઝે.—૫
શીકરે દુન્યા સેંકડો હંથ, એક હશરતે દીદાર હૈ,
મય મુસાશીર હું અંકલા તેરી મદદ દરકાર હૈ;
કોઈ રાહ મેં છુટે ન છીને મુઝે, મેરે મૌલા જુલાલો મદીને મુઝે.—૬
માર ડાલા ઇસ વતન ને, ઔર દિ દુસ્તાન ને,
મુશ્કરી ને બેક્સીને શૌકને અરમાન ને;
દીએ રંબપે રંબસબીને મુઝે, મેરે મૌલા જુલાલો મદીને મુઝે.—૭
આરમા થામે જમીન પકડે વતન રોકા કરે,
મંય ન ઇચરંગા ઇચરંગા કોઈ ચીખા કરે;
કીયા યાદ હૈ મેરે નબીને મુઝે, મેરે મૌલા જુલાલો મદીને મુઝે.—૮
અરકે હસરત રાત દીન આંખોસે મંય અરસાઉંગા;
નુર ઇન્શા અલ્લાહ આંખોસે મંય મદીને જલિંગા;
ચેહી જવેમે લોકે સરીને મુઝે, મેરે મૌલા જુલાલો મદીને મુઝે.—૯
ગઝલે-નાઅત. તજે-કબ્લાહી—

તલહીદકા ડંકા આલમમેં બજવા દીયા કમલીવાલેને.
કુલ લાએલાહા ઇલ્લેલાહ, ફરમાદીયા કમલીવાલેને.
જલ્મ ચહરએ અનવર કમલીસે, ચમકાદીયા કમલીવાલેને.
ધધીર ઘટામે સુરજકો, શરમાદીયા કમલીવાલેને.
દિલ એસે રંગીલેકે સદકે જાં, ઝોર એસે હટીલેકે કુરખાં,
હટ કરકે ખુદાસે ઉમ્મતકો, બખ્શા દીયા કમલીવાલેને.
જલ્મબલકે ગયે મેહરાબકી શબ વલ્લેલકી હપબી ઉસપે ગજબ,
જન્મતકો હુરે! ગીલમાં કો. તલપા દીયા કમલીવાલેને.

(૫)

જુલફોંકી મહકને મસ્ત કીયા, ચિતવનકી ઝલકને દીલ છીના,
હર તરહકી બાંકી અદાઓસે, લુટવા દીયા કમલીવાલેને.
પીપી કે પ્યાલે કૈસરકે, લુંટીએ મઝે છ બરબરકે,
ઈન્ના આતેના કલકોસર, ફરમા દીયા કમલીવાલેને.
વોહ કમલી અજબ લાકીમતથી, કીસ નાઝસે હકને સરંપે ધરી,
સખ ઝરકે દો શાલે વાલોહો, સરમા દીયા કમલીવાલેને.
જબ હકકી તરફસે ઉમ્મતકો, મેરાજકી સખ ઈન્આમ મીલા,
ખુશહોદે દામન કમલીકા, ફેલાદીયા કમલીવાલેને,
ખુશકી તેરી પેદા કરદી હરશાખ હરી પેદા કરદી,
મહી બાગે જહાંમે રહમતકા બરસા દીયા કમલીવાલેને.
ગઝે અશંપે કુંબ હુઆ હાંસીલ, અહલાહસે ગદે હુએ વાસીલ,
ક્યા જાને ખુદકો જાનકર ક્યા સમજા દીયા કમલીવાલેને.
ઇસ્લામ મીલા, ઈમાન મીલા, પઢનેકે લીએ કુરઆન મીલા,
જુદતકો જે કુછ દીલવાનાથા, દીલવાદીયા કમલીવાલેને.

ગઝલે-જલીલ, તર્જ-કન્વાલી—

જો દીલકો ખો ચુકે હંચ, વોહ દીલકો હુંદતે હય,
હર દીલસે તંબ હોકર, કાતીલ કો હુંદતે હંચ.
ક્યા ધુન હય જુસતજુકી, ચે બી ખબર નહી હય,
દીલબરકો હુંદત હય—યા દીલકો હુંદતે હય.
રાહે-તલબમે એસા વા રક્તા કોન હોગા,
મનઝીલપે હમ પેચેકે મનઝીલકો હુંદતે હય.
કાટે નહિ જો કટત, કુરકતમે દીન હમારે,
ખન્નરકી જુસતજુમે કાતીલકા હુંદતે હય.
જો જખમ દે ચુકે હય, છ લેનકા હય કાશી,

અબ કીસ લીએ વોહ અપને કાતીલકો હુઢતે હય,
 પુમને ને આપને રૂપસે પદા ઉઠા દીયા હય,
 તારે ફલકપે માહે, કામીલકો હુઢતે હય.
 અહીરે દશક લયલા-મજનુકે બનમે અબતક,
 ઉઠતે હય ને બગોલે મહમીલકો હુઢતે હય.
 બે તીરે બે કમાંકે ને દીલ શીકાર કરલે,
 હમ તો “જલીલ” એસે, કાતીલકો હુઢતે હય.
મઝલે-આશીક-તજે-કવાલી.

મુસકુરાતે જાતે હે કુછ મુદસે ફરમાનેકે બાદ
 બીજલીયાં ચમકા રહે હેં કુલ બરસાનેકે બાદ.
 કૌન હોતા હે દીલે અફસુરદાકા પુરસાને હાલ,
 ફુલકો ખુશબુલી ઉઝળતી હે મુરઝાનેકે બાદ.
 ક્યારમે ક્યા ક્યાં ફરીશતોકો ચા અરમાને સવાલ,
 કુછ ન પુછા મુજસે તેરા નામ બતલાનેકે બાદ.
 ફુલ ચઢાયેગે લહલ પર જનસે ચે ઉમીદ થી.
 વોબી પત્થર રખ ગએ સીનેપે દફનાનેકે બાદ.
 ઉમર ભરમે દોહી લડીયાં મુઝપે ગુજરી હે કંઠન,
 આપકે આનેસે પહેલે અપકે જાનેકે બાદ,
 તું દીયે જા સાકીયા પયમાના પયમાનેકે બાદ.
 બાત મતલબકી કહુ ગા હોશમે આનેકે બાદ.
 સુખ હોતા હે ધનસાન આફતે સેહનેકે બાદ,
 રંગલાતી હે હીના પત્થરપે પીસજાનેકે બાદ.
 જો જલાતા હે કીસકી ખુદ વો જલતા હે જરૂર,
 શમઆબી જલતી રહી પરવાના જલ જાનેકે બાદ.

ક્યા શરાખે તાબને પસતીસે પાયા હે ઉશ્ન,
 સર ,ચળી હે હલકશે નીચે ઉતર જનનકે બાદ.
કેસી આંખે ફેરલી મતલબ નીકલ જનનેકે બાદ.
 ઉમર આધી આ ગઇ પર હે અબી નખરે વોહી,
 બલ ન રસસીકા ગયા અફસોસ જલ જનનેકે બાદ.
 હીલાસાઝી કહેતીહે ઉનકા કે બસ વો આચુકે,
 મેંહદી ક્યા બેઠેગે ફવરન બુલ્ક બુલ જનનેકે બાદ.
 ઉમર ભર ઉનકા તો મેરી શિકલસે નફરત રહી,
અબ વો ચહેરે દેખતે હેં દમ નીકલ જનનેકે બાદ.
 યાદ આઈગી વફાએ તુમકો મેરી દેખના,
 કદર હોગી તુમકો મેરી-મેરે મર જનનેકે બાદ.
 આવ મીલ જાવ ગલે આશીકશે ક્યા તકરાર હે,
 સુલેહબી હો જાતી હે, આપસમે ચલ આનેકે બાદ.

ગઝલે-મુઝતર-કબાલી—

મીલનાયા તો મીલ જાતે, ઊસ તુરે મુજરદસે,
 ક્યું જાકે ચલે આએ, દરબારે મોહમદસે.
અહીહકે પલ્લેમેં, વેહદતકે સીવા ક્યા હય,
 જો કુછ હમેં લેના હય, વો લેલેગે મોહમદસે.
 રોઝે મે મોહમદકે મેને . બ ખુદા દેખા,
અહીહકી આવાઝે આઈ ઉસી મુમબદસે,
હીહીહ મેરી તુરબતસે-ચુપ ચાપ ચલે જાવો,
 ગર તુમને મુજે છેડા, કેહ દુંગા મે મોહમદસે.
 અય બાદે સખા તુરબત, મોહતાજે મુરમ્મત હય,
 મીટી મુજે થોડીસી, લાદે દરે આહમદસે.

ક્યું ઝીકર ખુદા છેડા, અથ મુનકરો ગુરખતપર,
કુછ ખાત ન કરનેદી, તસવીરે મોહમદસે.
મુઝતર મુજે તોબાકી, જસ વક્તકે યાદ આઈ,
નીક્લા મંચ જગર ચામે, દુટે હુવે મરકકસે.

ગઝલે-અકબર. તજે-કબાલી.

ખુમહે દરખ્ત રોઝમે વાલે કે સામને,
મજનું ખડા હૈ ખૈમએ, લૈલા કે સામને.
એક એક કો બખ્શવાએમેં મેહશરમેં હક્કે વો,
મુસુફીબન પડી હૈ—ઝલેખા કે સામને.
જલ્લે કે દેખને કે લીયે બી તો કોઈ હો.
મુહસે નકાબ ઉલટ દીયા મુસાફે સામને.
કમશા મુકામ કાફલેવાલે ચલે ચલો,
ઠેરેજે ચલકે ઉસ સહેવાલા કે સામને.
જસ મુરેદકો ન હઝરતે ઇસા જલા સકે,
લે આઓ ઉસકો મેરે મોલાકે સામને.
કહે દીજયો સખી મેરી હાલત ઝરા ઝરા,
બના હો ગર તેરા-મેરે આકા કે સામને.
ધીર વો કરમ કરેં ન કરે ઈખતીયાર હો,
હાં અકબર તું અરઝ કરતો ઝરા બકે સામને.

ગઝલે-જલીલ-કબાલી—

તલવાર ખીચકે પંજમે કાતીલમે રેહ ગઈ,
બીસમીલકી આરઝુ દીલે બીસમીલમે રેહ ગઈ.
ઝોંકા જળ આ ગયા કોઈ મઝનુકી આહકા,
લયલા તળપકે પરદએ, મેહમીલ મેં રેહ ગઈ.

(૬)

શીરતી રહી નીગાહમેં તસવીર ચારકી,
આખીર ઉતરકે આખસે, વે દીલમેં રેહ ગઈ.
કાતીલકા હાથ-હાથ, રૂકાબી તો કબ્બ રૂક—
થોડીસી જન જખ તને, ખીસમીલ મેં રેહ ગઈ.
અય તેગે નાઝ ધતનાબી તેઝી ન આહીએ,
દીદારકી હવસ દીલે ખીસમીલ મેં રેહ ગઈ.
ખંજર ધંધર ખીચા-ઉંધર આહે ખીચી મગર,
થોડીસી ચલકે ખીસમીલ વ કાતીલ મેં રેહ ગઈ.
ચલતી હે તેગે નાઝ-મઝે હુંટલો “જલીલ”
કહેના ન શીર કબી કે હવસ દીલમેં રેહ ગઈ.

દીલકે ટુકડે:— —:ગઝલે મુન્શી:—

ઉફ નઈ સોકી તેરી મલમલ કે ટુકડે કર દીએ,
જખ ગયા પહેલુસે મેરે દીલકે ટુકડે કર દીએ.
ચલ સકા રાહે મહોબત મે ન તેરી દો કદમ,
નાતવાની ને મેરી મંઝીલ કે ટુકડે કર દીએ.
ગયર કે દીલમે યનાકર અપના ધર અચ્છા કીયા,
બે-વફા તુને હમારે દીલકે ટુકડે કર દીએ.
કયસ કી વહેસત ને કીયા તુજ પર અસર,
લયલા એ મહેમીલ નસી-મહેમીલકે ટુકડે કર દીએ.
ધસતરા ઝીડકા સવાલે વસ્ત પર જાને જહાં,
તુમને “મુનશી” કે દીલે સાયલ કે ટુકડે કર દીએ.

ગઝલે-અકબર. —:□:—

બેશક ખુદાકા ઘર હે તેરે ઘરકે સામને,
જનનકા દર ખુલા હે તેરે દરેકે સામને.
એક એકકો બખ્શવાઈગે મેદશરમેં હક્કે વોહ,
ચુસુફકી યાન પડેગી **હુલેખાકે** સામને.
કેહ—દીજ્યાં સખા મેરી હાલત જરા જરા.
જાના હો જખ, તેરા મેરે **આકાકે** સામને,
કરબલમેં કટ—ગયે હેં વોહ ઉગમતકે વાસ્તે,
સર રખ—દીયા હુસેનને **ખજરકે** સામને.
ગર વોહ કરમ કરે ન કરે ઇખત્યાર હે,
અકબર અગ અર્જ કર તુ જરા જાકે સામને.

ગઝલે-તજજમુલ, તર્જે-કબાલી.—

કોનસે દીલમેં નહિ રંગ રંગીલા મેરા,
હર નજરમેં હે બસા છેલ છપીલા મેરા,
દાગ ધર્યાં કા મીટા દેગા મેરે દામનસે,
રંગે ધર્યાં મેં કુબા દેગા રંગીલા મેરા.
દમમેં હોગી મુરીદાકી ન જખતકે બખ્શીશ,
હટને વાલા નહિં મયદાં સે હટીલા મેરા.
અવલીયા ચીસ્ત કે સારે હય ખરાતી જસકે,
અશમે બદલુર વોહ દુલા હે સજલા મેરા.
હક્ક પરસ્તી કા તમાશા નજર આયા સખકો,
આયા **અજમેરમેં** જખ છેલ છપીલા મેરા.
નસમ લેવા મંચ તેરા ચૌર હય ઘર ઘર મેરે,
મંચ બેહીસથી હું મેરે સાથ કપીલા મેરા.

गुलरूपाने यमने दहरे हो कुरपां दीलसे,
 रंग रूप बना दीपाहे नो रंगीला मेरा.
 दरसे ज्वाला के में धनयाम नो लेकर के टाला,
 ज्वाला वालों ने रज्ज्या नाम हटीला मेरा.
 नय रहा है निगेह जलकमें में अझाह अझाह,
 जल रहा है दीले व्यासम में रंगीला मेरा.
 अय "तन्मय" दीला मनो जगरका भाषी,
 वोह रंगीला वोह जमीला वो सज्जला मेरा.

गजल-हुरोन-तने-कवाली—

द्विहोस है जलज रूपे हजरतके सामने,
 तुभा है परत सरवे नुजुवतके सामने.
 कहेता है हुतहे शादये उम्मत येही मुजे,
 क्याहे तेरे गुनाह मेरी शकृतके सामने.
 या रूप नो में भर तो-महीने में ही भर,
 भरकह जने तो शादकी तुरफत के सामने.
 कटकट गीर पडे ये सरे सर काशाने देहरे,
 हजरतकी जरये तेजे जलालतके सामने.
 महशरमें आसीयोसे कहेगा ये इजले हक,
 ले जव अर्ज शादये उम्मतके सामने.
 उनके करमसे हों तो हों लायक अजय नहि,
 कम जयां हम हे जूनसे शक्यत के सामने.
 कमकी गुनाहो जला कहो गुना मेरे,
 हजरत तुमारे इलज ले रहमत के सामने.
 अहलाह वोही हीन मुजे हांसील करे हुसैन.
 भीसतर जमाति मे दरे हजरत के सामने.

(૧૨)

ગઝલે-લતીફ-મોહીફ. ગુલહસ્તે હાઝા—

અહીહદી રહેમતસે અલતાફે મોહમદસે,
ખાલી ન શીરા કોઈ હરમીઝ ફરે અહેમદસે.
અહીહદો પયછાના પ્યારે નબી અહેમદસે,
ઈસલામ ફલા ફુલા ગુલઝારે મોહમ્મદસે.
હેં શમસો કમર રોશન, દોનો રૂપે અહેમદસે,
હેરોનહે દો—આલમ ઉસ નુરે મુજર—રદસે.
તું મુજકો શબ્દ લેચલ એહસાન બડા હોગા,
ખાલી નહી આઉંગા જાકર ફરે અહેમદસે.
અહલાહકા બન્દા હું મે ઉમ્મતે અહેમદ હું,
કહેતા હુવા ઉઠુંગા મયશરમે—યે—મકરદ્દો.
ઉમ્મતકો તેરી બખ્સા મોહબુબ મેરે પ્યારે,
મેરાજકી શબ્દ ખાલીક, કહેતા થા મોહમ્મદસે.
સીનેમે મોહમ્મદકી તસવીર ગુમાયાં હે,
મીલતા હુઆ યે દીલ હે ઉસ નુરકે ગુમ્મદસે.
મહેબુબે ખુદા તુહે મતલુબે ખુદા તુહે,
હે શાને ખુદા જાહેર પ્યારે તેરે ગુમ્મદસે.
મરકદબી લતીફ અપના બનબાએ મદીનેમે,
હ્યું જકે ચલે આએ દરપ્યારે મોહમ્મદસે.

નંદ-કબાલી તર્જ-ગઝલ—

એ "ખુદી" અયસી બડહી ફૂજ ઉનકે જાનેકે બાદ,
યાની આયા હોશબી તો મોત આ જાનેકે બાદ.
ખંદા જન હોતે હેં વો પહેલુસુ ઉઃ જાનેકે બાદ
દેખીએ ક્યા ગુલખીલે ઈસ ફુલબરસાનેકે બાદ

ચાએ નાંકામીન હુલ્લમ કલામી કુછ મીલા,
 બનગએ વો શુત સરાપા મેરે આબનેકે બાદ.
 અયફલક અચ્છા નહિ વૈ રોગકા ઝુલમો સીતમ,
 શીરસીતમ દાએગા કીસપર મેરે મરજનેકે બાદ.
 કીસકો બતલાઈ શયે ગમકો નથા મેરા રશીક,
 હોસબી જાતે રહયે આપકે જાનેકે બાદ.
 દોલતે દીદારસે યુ' સાદહો જાતે હય હમ,
 જોસે ખુશ હોતા હય કોઈ માલો ઝરપાનેકે બાદ.
 બાદે મજનુ' રંગ દીખલાએ ન કયુ' બેહશત મેરી,
 એક દીવાના હુવા કરતા હય દીવાનેકે બાદ.
 ઝીંદગીમે' જીશ કદર ચાહો કરો ઝુલમો સીતમ,
 ચાદ આઊગા મગરમે—તુમકો મરજનેકે બાદ.
 દીનતો જયુ' તું કરેકે કટ જાતા હય હીજ્જયે યારમે,
 સરપે આતી હય ક્યામત, શામ હો જાનેકે બાદ.

નઈ-કેવાલી—

કાલુ બલામે મૈ ફસગઈરે; અલીફ-લામ ઝોર મીમકા પરદા—
 પરદા હટા કર સામને આગ, દીલમે' અદાએ ઉતર ગઈરે-કાલુ
 જલદ જુલાલો શાહે મદીના ફરકતમે' તેરી મુશકીલ હૈ જના
 હીંદમે' આફે મૈ લૂટ લઈરે-કાલુ બલામે' મૈ ફસ ગઈરે
 ફૂકકો તું ઈસલામ મેં લાયા, શરબતે વસલકા જામ પીલાયા
 નામે મોહમદી દીલકો લાયા, ઐસે પીવાપે મૈ મર ગઈરે-કાલુ
 ઈન્ના આતએના કલકોસર, ફસલ્લે લેરબએકા વનહર કેહેકર
 ઈન્ના શાનએકા હોવલ અબતર, કુલ હુંવલ્લા પે મૈ મીટ ગઈ રે-કાલુ

ગઝલ-મુસ્તફા. તજે-કબાલી—

બશર નુરે રખ્ખુલ—હિલા બનકે આયા,
 નયે રંગસે જા—ગળા બનકે આયા.
 બને અંખીયા અવલીયા સખ બરાતી,
 જો દુલ્હા હખીએ ખુદા બનકે આયા.
 કહીં લાલા વ શુલ કહીં ચાંદ સુરજ,
 તજલ્લાયે અરજો સમા બનકે આયા.
 અગર લહેર આઈ બને શકલે ગૌહર,
 જો મૌજ આ-ગઈ જુલખુલા બનકે આયા.
 કહીં અવલીયા બનકે શાને દીખાઈ,
 કહીં આશીકે મુખતીલા બનકે આયા.
 કહીં શકલે ઇસા, કહીં શકલે મુસા,
 કહીં મુસુફે દીલ-રખા બનકે આયા.
 બહોત શુલ ખીલે ઇસ જહાંમે વ લેકીન,
 બહાર આઈ જખ મુસ્તફા બનકે આયા.

નંદી, ગઝલ—રાગ, પીલુ, ગઝલ—

લગા હયે દીલ પ્યારેસે નીલાવોગે તો ક્યા હોગા,
 હમારે કલબમે પ્યારે સદા રહેગે તો ક્યા હોગા.—લગા.
 હમીકો ચાહ મીલનેકી મીલાવોગે તો ક્યા હોગા (૨)
 હુસ્ન ચશમોકે પ્યાલે ભર પીલાવોગે તો ક્યા હોગા.
 જરા દીદાર તુમ અપનાં દીખાવોગે તો ક્યા હોગા,
 હમ મરતે હય તેરે ગમમે જલાવોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.
 અજબ દીદાર રોશન હયે છીપાવોગે તો ક્યા હોગા,
 અમન ખીચ આન કર મુખડા દીખાવોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.

નર્મ-મંડલ—

—:□:—

મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી, મુજે દામે બલાસે બચાલો નખી.
 બદલે સરકાર હું ઉમ્મત મે કહેલાતા હુ મે,
 કીસમત મે ચે તહેરીર હેકે ઠોકરે ખાતા હુ મે.
 મુજે રોજેપે અપને બુલાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 અખતો દુનીયા કે મઝાલીમસે બહોત રૂબુર હુ,
 અયસો અસરત સે મેરે મૈલામે કોસો દુર હુ.
 મુજે દર એક બલાસે બચાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 કોનહે મેરા, બહુત હઝરત કે યા ખયરુલ બસર,
 જો કે એસે વખતે બદ મે આક લેં મેરી ખબર.
 મુજે દામનમે અપને છુપાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 ખુશ નહી આતી હે મુઝકો હીંદકી આખો હવા,
 આપકે રોજે કો દેખુ હે થેહી દરદમ દુઆ.
 હે તમન્ના મદીને બુલાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 રોઝમે વાજા ન દેખા જસ બસર ને એક બાર,
 જાંદગી ઉસકી અબસ હે હયફ હે આલી વીકાર.
 મેરી હસરત તો દીલકી નીકાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.

નર્મ-ગંઢલ—

—:□:—

દરે મુસ્તફા સંમે મુસા નહીં હે, યહાં રખે અરનીકા ઝગડા નહીં હે.
 વોહેકોન જો તુજપે શયદા નહીં હે, કીસે તેરી નઝરેનિ મારા નહીં હે.
 રૂકે થે તો પરદેસે આવાજ આઈ, તું પરદેમે આ તુઝસે પરદા નહીં હે.
 છુપાઓ ન-એહરેકો ખુરકેસે સાદખ, અબી હમને દીલ-ખરકા દેખા નહીં હે.
 ચલો વાદીઓ ઇશકમે પાંડે રખના, ચે વોહ જગલ હે જસમે કાંટા નહીં હે.
 કહા જોસમે આકે હઝરતસે હકને, જો તેરા નહીં હે વોહ મેરા નહીં હે.

ગઝલ-સુસ્દસતે-વઝીરખાન.—કાનપુરી—

આહીસ્તા બર્જે શુલ બફીશાં બર મંઝાર મા,
પસ નાજુક અસ્ત શીશયે દીલ દર કીનારમા.—પસ૦ ૧.

એક દીન જો બહેરે કાતહા તુરબતપે મેં ગયા,
કુલોંકી આદરે મેં ચડાતા થા જાખન.
ચી અન્દ કબ્ર વોહવે જુબુરગોંકી જો જદીદ,
એક કબ્ર પર બખ-તે પરેશાં થા ચે લીખા.

આહીસ્તા બર્જે શુલ બફીશાં બર મંઝાર મા.—પસ૦ ૨

બાલાએ કબ્રે એક દરખ્તસે ગુલાબ થા,
સરખસ જીમેં ન રખતા થા હમસર વોહ ફુસરા.
જખ ફુલ ઊસ દરખ્તસે તુરબતપે ગીરતે થા,
તખ અંદરેને કબ્રસે આતીથી ચેહ સદા.

આહીસ્તા બર્જે શુલ બફીશાં બર મંઝાર મા.—પસ૦ ૩

ચહે બારબાર દેખ તઅજબુબ મુજે હુવા,
આર્શીદગાને કબ્રસે પુછા જો માજરા.
ચેહ કાનસે જુમુર્ગા હેં કયા ઇનકા નામ થા,
આતી હેં જીનકી કબ્રસે દરવકત ચેહ સદા.

આહીસ્તા બર્જે શુલ બફીશાં બર મંઝાર મા.—પસ૦ ૪

માઅલુમ ચેહ હુવા કે વોહ ચે આશીક હઝી,
તા જીસ્ત વસ્લે યાર મયસ્સર હુવા નહીં.
મરનેકે બાદ કબ્રપર આયા જો મેહનખી,
જખ બજે શુલ ચડાયા તો અવાજ ચેહ સુની.

આહીસ્તા બર્જે શુલ બફીશાં બર મંઝાર મા.—પસ૦ ૫

કંવાલી—રાગ-ગોડી—

ઝુલમ કરના છોડ દે ઝાલીમ ખુદા કે વાસ્તે,
 શોક જનક હયક હરકત નીરવા અહલે વફા કે વાસ્તે.—ઝુલમ૦
 કાટ કર ઓરો કી ગરબન ખયેર અપની માંગતા, (૨)

દે જગા ધનસાફ કો દીલમે ખુદા કે વાસ્તે.—ઝુલમ૦
 • કર ભલા હોગા ભલા નેકીકા બદલા નેક હયે (૨)

ખ્યામખાં મુઝરીમ ક્યો બનતા સજા કે વાસ્તે.—ઝુલમ૦

નઈ-ગઝેલ:-મેરા નન્નાસા દીલ:-તર્જે કંવાલી,
 જાનિ ઈતિના ન હમકો સતાયા કરો.
 કલી ભુલેસે તશરીફ લાયા કરો,
 હુસ્ન તેરા અયે સનમ આખીર ફના હો જાએગા.
 જીસ પર તેરા નાજ હય સખ ખાકમે મીલ જાએગા,
 પ્યારી જોખનયે મત ઇતરાયા કરો.
 મયં અલી કમસીન હું દીલદારીકો કીયા જાનુ,
 મેરા નન્નાસા કલેજ હય મયગમખવારીકો કીયા જાનુ.
 મેરા નન્નાસા દીલ ન દુખાયા કરો,
 એક જોસેકી અગર હીમ્મત હો તો દે દીજીયે હુઝુર,
 બાદશાહી હુસ્નકી ખયેરાત કરના હયે જુરુર,
 હુસ્ને દવલત સે કુચ્છ તો લુટાયા કરો.
 સીફ જોસા મુનકે બીગડે ઓર યું કેહતે લગે,
 ખયરાત ભી દેના હયે તો ફીર કીયા તુમ્હે દેને લગે,

(૧૮)

અથેસા બાતે ન હમસે બનાયા કરો.
જરા જરામે બીગડતે હયં રૂઠે જાતે હયં,
હમેં રૂલાતે હયં અગયારકો હસાતે હયં,
જરા દીલમેં તો તુમ શરમાયા કરો.
હમેં તો રૂઠોગે અચ્ચે જા તુમ્હે મનાયેગે,
સીતમ જો હમપે કરોગે વોહ સજા ઉઠાયેગે,
મેરે પેહલુમે ગર તુમ આયા કરો.
હમારે ઇશકમેં જો મોત મારે જાવોગે,
લહદમે જાકે બી આરામ તુમ ન પાવોગો,
મેરે કુચેમે મત તુમ આયા કરો.

નર્થ-ગઝલ-મુઅમ્મસ—

ક્યા ક્યા કહા ન રોજે સીતમગર કે સામને,
કુછબી ન સમજે દીનકો ખાનજર કે સામને.
નકશા ખીચયા ઉસ દીલે મુજતર કે સામને,
અદા જો લડને આયે થે લશકર કે સામને.
કીસ મુંહસે જાએગે વો પદમગર કે સામને—ક્યા.
મહેમાં શુલકિ દલતમેં હકે નખીકા હેક,
કીન કીન મુસીબતોમેં રસાયા અલીકો હેક.
તકલીફ કીસ તરાસે દી આલે નખીકો હેક,
પાની ન પીને રહે થે ઇખને અલીકા હેક.
ઝોર આપ-પાની પીતેથે લરલર કે સામને—ક્યા.

(૧૯)

ભાંગે ભાતીજ કલ હુએ ઉનકે ખરમલા,
 જુઝ શુકર હકે એર ન થા કોઈની ગીલા.
 કપજે કો ચુમ ચુમતે કેહતીથી ચેહ કઝા,
 કયા કદના હય શુગલતે ઇખતે અલીકી વા.
 યુ સરજુકે તો દે કાઈ ખંજર કે સામને—ક્યા.
 જયનખ પુકારી ખયમેમે અય ભાઈ મય શીદા,
 ક્યોં હુપમે ખરે હો ચલે આવ યાં ઝરા.
 સુનતે થે જખકે જયનખે મગમુમકી સદા,
 શાદ કહેતે થે દીખાકે લહુ રયે પાકકા.
 જાવેગે યુહી દાવરે મેહશર કે સામને—ક્યા.

નઈ ગઝલ-તજે-કન્વાલી-“શાને ખુદા.”

મુઝે અપના જલ્વા દિખાં કમલી વાલે,
 તું કુરકતકા નકશા મિટા કમલી વાલે.
 લગી દીલકી મેરી જુઝા કમલી વાલે,
 મુઝે જામે વહુલત પિલા કમલી વાલે.
 મંય ઇક્તા ગયા હિન્દમે રહેતે રહેતે,
 મુઝે દરપે અપને જુલા કમલી વાલે.
 સમઝલું કે દોનો જહાંગીલ ગયે હંય અગર તું મુઝે મીલા હય,
 હંય ગરદિસમે શમશે કમર આસમાં પર,
 ન તુઝસા મિલા કોઈ દુસરા કમલી વાલે.
 હય કાકુલ કમર એક અદના કરામત,
 તેરી અય મેરે દિલરૂપાં કમલી વાલે.
મદીનમે પલકાંસે જાફે કમલી વાલે.
 હય અરમાં દિલી મુહ પીઆ કમલી વાલે,

(૨૦)

મંચ ખાદિમ તું આકા મંચ બન્યા તું મૌલા;
મય કુરબાન તુમપર સદા કમલી વાલે.
અહદ બતમે તેરી પિન્હાં હય પ્યારે,
ન અહમદ-અહદસે જુદા કમલી વાલે.
હીઆ હકને પયદા જહાં તેરી ખાતિર
તું હય સલેહુલ અબીયા કમલી વાલે.
રિયાઝદિગમે અય તેરે જાં બલગ હય,
મદીનેમેં જલ્દી જુલા કમલી વાલે.

નઈ ગઝલ—કબાલી—

જુલયાં જે ફરિસ્તોમેં શાહે મદની આયા,
અહ્વાહસે મિલનેકા નખિયોંકા નખી આયા.
કોહતુર હુવા શેરાશન એહમદ ફી તજસ્લીસે,
સુસાકી જખાંપર જખ રબખે અરની આયા.
સુહે કુદરા ઝલાલતકા દુનિયાં મેં હુવા કાલા,
જખ ચખે નુજુવત પર માહેમદની આયા.
પેહ્યાન કે હઝરતકો કેહદુંગા જે મેહશર મેં,
સખરાઝ હુવે અદસા ઇસ જુલ જુલૈયાં કે.
ઉસ્તાદે અજલ બનકરે તુરે ચઝલી આયા,
અય તિશનાલખો દોડો કવસરકા ધની આયા.
મનસખ મુવે સ્પરે દુનિયાંકે કુતખ ખાને.
કુરબાનકો લે લેકર-જખ ઉમ્મી લખ્મી આયા.
પોહ્યા જો મેં જખતમે મિરઝા તો નિદા આઈ,
તાઝીમકો સખ ઉઠો મદદાહે નખી આયા.

(૨૧)

નર્ધ-ગઝલ—તર્જો—કન્વાલી—

જાની જોગનપે મત ઇતરાયા કરે, કબી ખોફે-ખુદા બીતો લાયા કરે.

બયરસે ઇસ દરજ ઉલફત દીલરૂમા અછછી નહી,

માન જાએ આશીકો કી ખદ દુઆ અછછી નહી;

અપને આશીક કો યુ' ન જલાયા કરે.—જાની.

કયુ' હવાઇ ઉડ રહી હય રૂએ રૌશન પર તેરે,

મય ન તહયુ'મા જો છીટે આએ દામન પર તેરે.

જરા અચકે ખંજર ચલાયા કરે.—જાની.

શામને આતે હો મેરે ડાઘકર મુંહપર નકાબ,

બયરસે પરદા નહી ઝીસ વાસ્તે આલી જનાબ.

હેખો આશીકકો દીલ ન દુખાયા કરે.—જાની.

ખાત કહેતા હું અગર માનો ઇસે અય મહેરમા,

એક તુમહો નાઝુકમા ઝોર ફીર તુમ નવ જવાન.

કંઢી સખકો એકલે ન જયા કરે.—જાની.

આશીકોકી લાગ હોતી હય ખુરી અય મેહલકા,

કોઇ જાલીમ પાન જદુકા ન હે તુમકો ખીલા.

હેખો હરે એકકા પાન ન ખાયા કરે.—જાની.

નર્ધ-ગઝલ—:કન્વાલી—એ-હીંદાયત—તર્જો ગઝલ—

ચલી તેજે અલી જો ચમકતી હુઇ,

લગી કુદને લાશે શીશકતી હુઇ.

કહા હયદરને ખુતખાનેકો તુડવાકર મુસલમાં હો,

ગુનાહ જીતને કીયે જાલીમ તુ ઉનપર અબ પસેમાં હો.

નહી તેગ ચલેગી ચમકતી હુઇ—ચલી,

મકાતીલને કહા મજબ કબુલેગે ન હમ તેરા.

જખાં કો થામલે કે દીલ જલને લગા મેરા,

(૨૨)

તેરી ખાત હય કયસી બલકતી હુઈ-ચલી.
મકાતીલસે કહા હયદરને ખુતખાને કો તોડેગે,
અગર છંદા રહા તુજકો મુસલમા કરકે છોડેગે.
ચુલી ખાત ચે દીલમે ખટકતી હુઈ-ચલી.
ફીચે ફીર તીન હમલે કાફીરે બદખુને જલજલકર,
ન કોઈ રાસ આયા હયદરે કરાર કે ઉપર.
ગીરી તેગ ગીરેહમે અટકતી હુઈ-ચલી.
હગાઈ તેગ ફીર હયદરને ઉસ બદકાર કે ઉપર,
મકાતીલકે હુવે ટુકડે ગીરા ઉસદમ જમી ઉપર.
રહી ખાક ચે લાશ તડપતી હુઈ-ચલી.
હીદાયત આપકી માની સખી ઉન નેકબખ્તોને,
પડા પથ્થરોં ને લી કલમા ગવાદી હય દરખ્તોને.
ગીરી કુફ્રે તેગ ચમકતી હુઈ-ચલી.

નઈ-ગઝલ-તબે-કબાલી—

સગે અસ્વદ બેાર બય-તુલ્લાહસે મીલતી હુઈ,
રહ જાયેગી રમુલુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.
હ્યું ન આવી મરતખા હો છત તેરી દરગાહકી,
ચેબી હે તુરે કલી-મુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.
હ્યું ન અય દીલ હો કે બે-ખુદ મેં કહું તેરા તરફ,
હે તેરી તસ્વીર બય તુલ્લાહસે મીલતી હુઈ,
હે તેરી તસ્વીરમે જલ્વે જમા-હુલ્લાહ-કે,
હે તેરી ખાતે કલા-મુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.

(૨૩)

ક્યું ન હમ ઈસા, કહેં તુજકો લખે જાં બક્ષે યાર,
હે તેરી હર શાન કહુદલાસે મીલતી હુધ.
પી વોહ આતશ-ખેઝસાગર હો જસકી આગમે,
હર લખત નારી ખલી-હુદલાસે મીલતી હુધ.

નંદ ગઝલ-તર્જો-કન્વાલી:—

સાહા જલવા દીખાદો ખુદારા મુજે,
ગમે હીજ નહી હે ગવારા મુજે.
જાને વાલે તો ગયે ઇસ સાલખી મે રહે ગયાં,
હો જ્યારત કીસ તરાહ મેરા મુકદ્દર સો ગયા.
યેહી રંજે આલમને હે મારા મુજે-સાહા,
ખવાબ મે દીખલા કે મુજકો શકલ દીલ તડપા દીયા.
જંદગી ભારી હે મુજકો લીજયે ખીજમતમે ખુલા,
નહીં હીંદમે રહેના ગવારા મુજે-સાહા.
દેખીયે ઇન ગમકે હાથોસે મીલે કબતક નજત,
દેખીયે ખુલવાયેગે કબતક મુજે વાલા શક્ત.
હોગા હજરત કા કીસદીન નજરા મુજે-સાહા,
બહેરે ઇસીયાં મેં હુ કુબા દો સહારા યા નખી.
જુઝ તમારે કોન કામ આતાહે વખતે બેકસી,
નજર આતા નહી હે કીનારા મુજે-સાહા.
ખોડ મુજકો નારે દોઝખ કીસલીયે મંજુર હો,

(૨૪)

મ્યાને મહેશર હાથમે જળ દામને પુર “નુર” હો.
બક્ષસવાએગા હકકા પીયારા મુજે-સાહા.

ગઝલે-ફકીર તજે-કંવાલી:—

જળ વો પુછેગા સંરે મહેસર ખુલા કે સામને,
કયા જવાળે જુમ દેગે હમ ખુદાકે સામને.—૧
અય ફરીસ્તો મુએ દોઝખ પીછે મુજકો ખેંચના,
લે ચલો પહેલે હમારે પેશવા કે સામને.—૨
આપકા દામન હીલે ફીર કયું ન દોઝખ સદ્દ હો,
સમઆ રોસન હો નહી સકતી હવાકે સામને.—૩
અબરે-રહેમત છાઇ હય ઓર ધુપ તો સુમકીન નહી,
નારકી કીયાતાબ હય નુરે-ખુદા કે સામને.—૪
યા ઇલાહી મય તો મુજરીમ હું મગર તું ચે ખતા,
કયા ખતા કોઇ ચીજ હય તેરી અતા કે સામને.—૫
અબ તલક તો હીન્દ મે તું ને ગુબરી જાંદગી,
સલ ફકીર અબ રોજ એ ખયરલવરાકે સામને.—૬

ગઝલે-કંવાલી-જનાબ—ખાહુદખાં—

મહબુબ મેરે યક્તા જો તું હય વોહી મંચ હું,
પરવાના સીક્ત કુરખાં જો તુ હય વોહી મંચ હું.
અબ ફીશલીયે અયે પીયારે ડાલા હય નકાબે નુન,
મકાનાં જી હટા દેના જો તુ હય વોહી મંચ હું.

(૨૫)

મકકાર થે મકકે કે-કુશર થે વોહ શારે,
 ઇશલામ દીયા ફયલા ને તું હય વોહી મંય હું.
 મહેરૂમ નહિમત શે બાકી કોઇ રહે નાએ,
 દીલ લાદે જલક નુરી ને તું હય વોહી મંય હું.
 ને તેરી મોહબતમેં મહેબુબ મેરે મીટ નાય,
 મંય કિયુના ઉસે બક્સુ, ને તુ હય વોહી મંય હું.
 હો ખકિપા પે કુછ તો અબ લુત્ફકરમ મવલા,
 હય નુર તેરા મુજમય ને તુ હય વોહી મંય હું.

ગઝલે-ફૈઝ-તર્જી-કબાલી—

યે તકાઝા હય કીસીકા ઇલિતિબ પરદેમેં હો,
 પરદા દારોંકે તવસ્સુલકી દુઆ પરદેમેં હો.
 નાઝબી પરદેમેં હો અય નાં અદા પરદેમેં હો,
 લુત્ફકી ને બાત હો બેહરે ખુદા પરદેમેં હો.
 તેરે સદકે ચારાગર ખુલને ન આએ રાઝે ઇશક,
 મેં મરીઝે ઇસ્ક હું મેરી દવા પરદેમેં હો.
 તુમકો પેહ્યાંને હકીકત મે વો આંખેં હે કહાં,
 યે તુમ્હી બનોકે કયા ઝાહીર હો કયા પરદેમેં હો.
 કયું પસંદ આએ ભલા ઉસકો ખુલા નામ મેરા,
 યા ઇલાહી મુદ્દતોં તક ને રહા પરદેમેં હો.
 મેરા દાવઆ હય કીસી સુરતસે છુપ સકતા નહી,
 વો અગર ઝાહીરમેં હો અય, “ફૈઝ” યા પરદેમેં હો.

નઈ-ગઝલ -ઃકંવાલી એ-મુસંવીર:-

અલસતોડી બાંસરી સખીરે કીસીને મોહે સુનાકે મારા,
 લગાકે કાલુ બજાકા ફનદા લટોકી લટમે ફસાકે મારા.
 અલસતો ગર તું ન કેહતા ન મેં કાલુ બજા કેહતા,
 ન કરતા તું મુઝે પયદા ન મયં તુઝકો ખુદા કેહતા.
 અસલતોડી બાંસરી સખીરી ઉસને મોહે સુનાકે મારા,
 કહત હયે સખ જળ જુસે મોહમ્મદ ઉસીને કલમા પઢાકે મારા.
 સુના હયે કાલી કમલ્યાવાલા અરબકે બારી ફરઆનવાલા,
 કે લા ઈલાહકા સખ જગતકો ઉસીને કલમા પઢાકે મારા.
 પુછેગા જળ ખુદા મુઝસે કે અગ્ને કાસીદ,
 ઉસ વક્ત તુ કીયા લાએગા ઝખાં પર એએ કાસીદ.
 બચકા હય તેરે સામને જો બરસ રે મીમબર,
 ઈસીને નયના દીખાકે મારા ઈસીને મોહે સુનાકે મારા.
 મયં અર્જ કરંગા મેરે મવલા મેરે સરવર,
 કીયા કીયા ન કીયા નાલ કીયા ખૂબસા રૌયા.
 ઈતનેમે મુસંવીર જરા રહેમ જો આયા,
 કઈ જાતકી તસવીરે મેરે સામને લાયા.
 કેહને લગા યુસુફ હંચ, ચે ઈસા હંચ ચે ખુસા,
 મયને કહા ઈનમેસે કીસી પર નહી શએદા.
 જળ સામનેકી ઉસને સખીહે શહે વાલા,
 એ સાખતા ઉસ વક્ત ઝખાંસે મેરી નીકલા.
 ઈસીને ગમ મેં કંસા કે મારા,
 લગી જો લેને બલાએ, ઉસકે લગા વોહ હસહસકે પીછે હટને.
 તો મંચ લગી પખ્યાં ઉસકે પડને, તો ઉસને મુખઝ દીખાકે મારા,
 અલસતોડી બાંસરી સખીરી કીસીને મોહે સુનાકે મારા.

ગઝલે-હકીમ—ગઝલ-કંવાલી—

મગદુમ અલી એહમદ, તેરી કલીયરકી નગરીયાં આંખોમેં જસી હે,
 દુખીયા હું બહોત લીન્ને, પીઆ મોરી, ખબરીયા, અખ જન ચલી હે.
 નયના તોરે મતવારે હેં, ઝોર દિલમેં, ઉમંગ હે, ક્યા સાખીરી રંગ હે,
 ક્યું ન મંચ ઈતરાઈ સખીરી મોરી, ચુંદરીયા સાખીરને રંગી હે.
 દુવારે જો તેરે આઉ, દીયે થકિ જલાઈ, ખીપતકો સુનાઈ,
 ખુશ હોકે ચગાઈ, તેરે રોજપે ચદરયા, યેહ મનમેં જસી હે.
 શાખીર પીયા મુજકો તો તેરી આસ લગી હે, ગો કુખ ચલી હે,
 મજબારસે અખ પાર લગાદે મોરી નૈયા, તુમ હકકે વલી હે.
 દસ ખીસ સખીયોંયે છુરી, એક સખી હું, જો દુવારે ખડી હું,
 ઇન સખકે હાતોસે મોરી બરદે ગગરીયા, ક્યું દેર લગી હે.
 જાહે હેં હકીમ આજ, સુનો જાનીએ કલીયર, મગદુમ કે દરપર,
 ચલ દેખ સખી અખ તું કલીયરકી નગરીયા, ક્યા હુમ મચી હે.

ગઝલે-ઇરક-તજે-કંવાલી—

કાસીદા લા દે ખબર ચાર કે આ જાને કી,
 જાન જાતી હય ચલી હીજરમે દીવાનેકી.
 આપ આવે ન કબી, ખત ન કેતાખત મેજે,
 સેંકડો રાહા દેખાઇ મુજે તરસાને કી.
 તુ મીલે ગયેરાંસે મઝમે આંખોસે અપને દેખુ,
 હયેક શદ હયેક કે જસ જા હઝમે મર જાનેકી.
 અઝમે શખાહા બહેરે ખુદા કુછ મુજે તદખીર ખતા,
 ઇઆ ઉસે લાકિ મીલા, ઇઆ મુજે લે જાને કી.
 ગીદીયાં જારી પે મેરે, કોઇ રહેમ નહી મુજ પર લાતા,
 જાજ તલકે ચશમે મોરી, ખુન હઝમે બરસાનેકી.

(૨૮)

નધ, ગઝલ-“મેરે ખાલીક દીખાદો-તજે-કન્વાલી.

મેરે ખાલીક દીખાદો મદીના મુઝે,

ગમે હીજર સે મુસકીઝ હય છના મુઝે.

ચડાહય બાદગમે ગમકા ખુમાર મુદતસે,

બરજે અબ્દ હું મેં અરક બાર મુદતસે.

છગર બના હય મેરા દાગ દાર મુદતસે,

તકપ રહા હય દીલે બેકરાર મુદતસે.

નહી અચ્છા મેરે હકમે છના મુઝે.

ન મોત આતી હય ન મુઝકો ચેન છને મે,

પડા હુવા હું ગમે દર્દ કે સરીને મે,

ચેહી હય એક અબ્દ અરમાં મેરે સીને મે,

ખુલાએ મુઝકો રસુલે ખુદા મદીને મે.

કોઈ અયસા બતાદો કરીના મુઝે.

સબે આશમમે ખુદાઈ કે ગમ ઉઠતા હું,

ફસાના ગમે હીજરા કાહે સુનાતા હું.

નબીકી યાદ જમ આતી હય લોટ બતા હું,

મે અરક પીતા હું એર રંગે ગમકો ખાતા હું.

ન તો ખાના ખુસ આહે ન પીના મુઝે.

લરઝ રહા હય ચેહ મુઝરીમ હિસાબકે ડરસે,

છુપાએ મુઝકો સહેલી કરમકી ચાદરસે.

ચે અર્જ હય મેરી હરદમ હબીબે દાવરસે,

બચા રહું તપીસે આશતાબ મહેસર સે.

લગા બોક્સે આને પસીના મુઝે.

(૨૬)

તડપ રહા હય દીલે જર દર્દ કુરકતસે,
 ન અયશ સે મુઝે મતલબ ન કામ રાહતસે.
 ચેહી ગીલા હય મુઝે બાર બાર કીસમતસે,
 કીસી ખરસ ન મુસરરીફ હુવા ઝીયારતસે.
કોઈ અયસા ન આયા મહીના મુઝે.

—: કન્વાલી, અશફાકે:—તર્જે ગઝલ.

જાત હા પરવા હય મૌલા તુજકો પરવા હી નહી,
 મરને વાલે મર ગએ તુને તો પુછા હી નહી.
બાગે-જન્નતસે નીકાલા જખકે હવ્વાસે જુદા,
 તોખા તોખા જખ સુની આદમકી તોખા હી નહી.
 ચાહ મે ચુસુકે ગીરે કહેલાએ લોગોંકે ગુલામ,
 ખીક ગએ બાગરમે તુને ખરીદા હી નહી.
 ઝીકરીયાકે હલકપે તો હાય આરા ચલ ગયા,
 લોગ કહેતે હંય કે મારા તુને મારા હી નહી.
 પેટમે મઝલીકે સુનુસ ને કહા જખ અલઅમા,
 ક્યસે બેઠા સુન રહા જયસા કે સુનતા હી નહી.
 હઝરતે ઐયુબકી કીડા ને સખ તન ખા લીયા,
 લોગ કહેતે હંય તમાસ્ર ચે તમાશા હી નહી.
 તસ્તમે રખખા ગયા જખ કાટકર ચહયા કા સર,
 ક્યસી આંખે ફેરલી ગોયા કે દેખા હી નહી.
 તુરપર મુસા નઆ જલવા હમારા દેખતે,
 ઓર મહમદસે કહા તુમસે તો પરદા હી નહી.
 વાહ વાહ અશફાક તુમને ખુખ લીખી હય ગઝલ,
 શાહીરા મે હય અબીતકે તેરા નામ હી નહી.

ગઝલે નસિહત-તર્જે-કંવાલી—

કઇસે મૈલા ખુલાએ મદીને તુજે
 કીયા યાદ અબી ન નખીને તુજે
 કોહલેવાલોકે પીછે ક્યું તડપતા હય ચહાં
 અપને આમાલોપે કુછ તું ગોર કર અય મહેરબાં
 લીયા સાથ તબી ન કીસીને તુજે—કયસે.
 ના કબી અસજદમે નતા હય ઇબાદત કે લીએ
 શીર ખુલાએગે નખી કયસે છયારત કે લીએ
 રહે સોચ ચેહ બારા મદીને તુજે—કયસે,
 કીસ લીએ આએ મહંમદ-મુશતકા ઇમદાદકા
 નખ ખુરે આમાલ હો કયસે સુને ફરીયાદકા
 લાએ સમરસે આને પસીને તુજે—કયસે.
 ક્યું તુજે મારા વતનને ઝોર હાફિસ્તાનને
 રૌકને અરમાનને ઝોર મારા આનો ખાનને
 ચેહી હસરતે દેગી ન છને તુજે—કયસે.
 કીયા ગરજ હય સાકીએ કોસરકે ખુલાએ ને તુજે
 એક પીપાલા આએ જમ જમકા પીલાએ ને તુજે
 પડે ખુન કે આંસુ હી પીને તુજે—કયસે.
 ના કોઈ યામે ન પકડે ના વતન રૌકા કરે
 અપને આમાલોસે હરદમ ચહાં પડા ચીખા કરે
 કીયા યાદ ન તેરે નખીને તુજે—કયસે.
 જુલમ કરકે ગર ચહાંસે તું ચહાં પર નયગા
 સામને રોઝેપે સુખ હોકર ખડા સરમાએગા
 કયસે મૈલા લાગેગે સીનેસે તુજે—કયસે.
 ના કરી હસકી ઇબાદત ના પડી તુને નમાઝ
 ના કીયા કુછ ગોર મંજત કયસા રૌચ ઝોર નીચાઝ
 ફુવા ધીયાન ચેહ લીલમે કબી ન તુજે—કયસે.

નધ, ગઝલ-તબ્-કન્વાલી—

શહેર મહીને વાલે અસાંયાં, દરસન ખીન તરસાયા, શહેર મહીને વાલે
નુરકી કમલી મુખ પર પાયા, અલગી બલગી શકલ દીખાયા
કીયું અખીયન ખીન તરસાયા, શહેર મહીને વાલે
સાતકો માનો નીદ ન આંયાં, મોલા તોરા હીજ સતાયા
કીયું મુરશદ ખીન તરસાંયાં, શહેર મહીને વાલે
દરપર તોરે આયાં રે સાંયા, ખાલી ન દામન નાંચા રે સાંયાં
મંગીયા મુરશદ ન પાયાં, શહેર મહીને વાલે

અંગીત લંકાર-ગઝલ—“સનમની શોધ”—

હુયે હય આશીક હમ ઉસ સનમ પર, કે જસને દુનીયાંકો હય બનાયા,
ગર્હ ભટકતે યે ઉમ્ર સારી મગર વોહ પ્યારા નજર ન આયા.
હુવે મુસલમાં વહબનકે હાશીઝ કુરાન પઠ પઠ જનમ ખીતાયા,
પઠા હયે શાશતર બને હય પંડીત ન દીદ ઉરકા જરા ખીપાયા.
હુય ઇસાઝ જહાંકે અંદર તોજકે ગીરજામે સર ઝુકાયા,
જેનમતમે બી હમને દુંડા જ્યાં કીસીજ નહીં દેખાયા.
બના સમાજ વ આર્યાભાષ ક્રીમેશન દીલમે રહા સમાયા,
હરેક મઝહબમે જાત લાશા ક્યાં હયે બેઠા શકલ ચુરાયા.
ગયા વ કાશીમે જાકે હેરા પતા લગાનેમે દીલ લગાયા,
પ્રયાગ ગંગા વ ગામતીમે ત્રીવેણી બકર કે મેં નહાયા.
જપે હય મંતર વ તંત્ર સારે યે શોર મરઘટમે જા મચાયા,
સનમકો દુંડા બક્ષમ લગાકર જટાકો શિર પર તો હય બઢાયા.
હમેશા યારો રહા શીકરમે નમોહ દુનીયાંસે હય છુટાયા,
પરાયે ધનમે વ સ્ત્રીમે હરેક જાનીબકો દીલ લુભાયા.
ન કુછબી કીયા જહાંમે આ કર મેં જન્મ અપના પ્રથા મુમાયા,
મીલા સનમ વોહ હમારે દીલમે-દીલી કે અંદર રહા સમાયા.

નર્મ-ગઝલ-તર્જ-કંવાલી—

ધરલામ કા ઝંડા આલમમે મડવા દીવા કમલી વાલેને,
 કામેમ છુતોંકો કલમએંદી પડવા દીવા કમલી વાલેને,
 કુંધટ ને અપને મેહરેસે સરકા દીવા કમલી વાલેને,
 દીખલકે જમાલ એક આલમકો તડપા દીવા કમલી વાલેને,
 જળ મેહરે એ અનવર કમલીસે ચમકા દીવા કમલી વાલેને,
 ગીયાકે ખુદાકો બેપરદા દીખલા દીવા કમલી વાલેને,
 કયું શીક હો રોઝે જગા હમકો ભુલનએંજે સળ ધરયાં અપતો,
 જસ વકતકે અખરે રહેમતકો બરસા દીવા કમલી વાલેને,
 દે દેકે શરામે દાવતકો ઝોરસે મીટા કર કસરતકો,
 નો જલવાએ હક ધસ ઉમ્મતકો દીખલા દીવા કમલી વાલેને,
 આશકકો દીલસે પુછો ઝરા વો કદ્દી ફગન વો રખડી જ્યા,
 દીખલાઇ કબી નેબાંકી અદા તડપા દીવા કમલી વાલેને,
 કયા નીગાહેતે ગુલચે સદસેઅલા જસરાસે ગુજરે શહેદુદા,
 વોહ કુઆબી અપની ખુશબોસે મેહકા દીવા કમલી વાલેને,
 રો રો કે કબી તો હાર મે ના કે કબી કોહો સારોમે,
 અદલાહસે અપની ઉમ્મતકો બખ્શવા દીવા કમલી વાલેને.

અંસાર નોકા—રાગ-ગઝલ-કંવાલી—

મહેશીલમેં ઝુમતા ને જામે શરાબ આયા,
 મુઝી વોહ મસ્તીયા કે શબ્બર ન ખાખ આયા.
 અઢિરોંકો દેખતે ચે પરદા ઉદા ઉદા કર,
 હમ પર નજર ને આઈ મુંદ પર નકાબ આયા.
 છુપકે રડીયસે વોહ આયે તો મુંદસે નીકલા,
 ક્રીડાસે છુપકે છુપકે મેરા ગુલાબ આયા.

નાટકે, ચલતા પુર્ણ. —તમે—કંવાલી—

યું જુદમ ન કર જલિમ, છુટકો કરમકે બદલે,
 એક દીન તુએ મિલેજે, જુદમો સિતમકે બદલે.
 ધંધ જુદમે ના રવાજી આખર સળ મિલેગી.
 દોજખકા ગાર હોગા, બાગે ધરમકે બદલે.
 ઈસ અયસે આરજપર, કુલા કુવા હય નાહક,
 મીટીકા કદમ હોગી, જાહો હશમકે બદલે.
 દોલત ન સાથ દેગી, અજમત ન પાસ હોગી,
 કીડે કંદનમે હોગે, જાહો હશમકે બદલે,

મઝલે-મુમતાઝ-કંવાલી—

મુનાઢિ કયા ખાત અય સખીરી કે કીસીને જોખન દીખા કે મારા,
 કહે હૈ સળ જગ જસે મોહમદ ઉસીને નેહા લગાકે મારા.
 જોહો સખીરી મદીને જનના તો ખાત ઈતની તુ પુછ આના,
 ખતા હુછ અયસી કયા ખતાઓ કે મુજકો દુખમે ફસા કે મારા.
 નગર નગર મયને જાન ડાલા ન મીલા અખતક વોહ મેરા પ્યારા.
 જો ભાગ જાગે મોહો સખીરી, તો રેન મુપનેમે આ કે મારા.
 મીલા નયે રંગ મય કેદકી કે લેક દીલબી કબી ન પુછા.
 જોકી હૈ મુમતાઝ ઉસીને કીર્પા, તો આંખે હમકો દીખા કે મારા.

નઈ-ગઝલ—મુઅમ્મસ—

અછ પીયા વોહ દેશ જુલાલે હિંદમે જયા ધલરાવત હય,
 ખીરહ કી બયરન દરસકી પ્યારી, કાહેકો મોહો તડપાવત હય.
 ખદંગ ફેંકે ઝાલીમ, જરા જફકે લીએ,
 ઈશરબી એક નઝર ચશમે સુરમાસાકે લીએ.
 તું ફરને ખુદા દાદકી અદાકે લીએ,
 નકાખે ફપસે ઉકાદે ઝરા ખુદાકે લીએ.

(૩૪)

મરીત પીઆ કબી ન કીનો નીસદીન મોહે સતાવત હય.
મઝાહી કયા હય મહોખતમે બેવકાઈ કા,
ચે તર્જ ખુબ નીકાલા હય દીલ રૂખાઈ કા,
દીઆ મદીને કો અબ વકત હય રસાઈ કા,
ઉઠા કે ફેંકદે સદકા તેરી ખુદાઈ કા.
તુહી સખકા ખેવનહારા, કાહેંકોદેર લગાવત હય મેરે અચ્છે પીયા.
તુહી ખતાદે મેરા અખતીયાર કયસે હો,
ખફા જખ આપ હો દીલકો કરાર કયસે હો.
ચેનસે અબ ચેહ બદલે હાલે ઝાર કયસે હો,
ખીઝાંજો આઝે તો ફરલે બહાર કયસે હો.
ઉમંડ ઉમંડ પીઆ નયન હમારે નેહકા મહે ખરસાવત હય.

નંધ-કંવાલી. તર્જે-મઝહર.

સોચલે કાતીલ ન ગમહો મેરે મર જાને કે બાદ,
આદમી પચતાતા હય હુસે-ગુઝર જાને કે બાદ.
કરકે વચ્ચદા વોહ ન આઝે અપને ધર જાને કે બાદ,
હાથ હમ મલતે રહે મૈકા ગુઝર જાને કે બાદ.
હીજરકી શખબી મેરા એક મુનીસો ગમ ખવારથી,
મે અકેલા રેહ ગયા ફરકે જગર જાને કે બાદ.
મરહમે તસ કીનકે પાંઉમે થા પોશીદા નીમક,
આખલે શીર ફુટ નીકલે ઝખ્ખ ભર જાને કે બાદ.
સર જુદા હોતેહી ઉસને લેલીઆ આગોશમે,
વસ્લકે લુટે મજેહ હમને તો મર જાને કે બાદ.
કેહતે હય વો છાડદો હરદમ શીકાયત ગેરકી,
હમ ન આયેગે તુમ્હે દીલસે ઉતર જાને કે બાદ.

સચ ન માનેગે ન માનેગે વોહ મેરી દાસતાં,
 હાં યકી લાએ તો લાએ મેરે મર જાને કે બાદ,
 કોઈ સેહ સક્તા નહિ મેરે શીવા ઇનકે સીતમ,
 દેખના પચતાએગે વોહ મેરે મર જાને કે બાદ,
 અબલી કુછ હય વક્ત મઝહુર તોબાહ ઇસ્તિયાસે કરો,
 વરના પછતાવોગે દુન્યાસે ગુજર જાને કે બાદ.

નંદ-ગઝલ

—:□:—

ગુએ હર ગુલમે પરવર દીગાર હે,
 ગુનએ ગુનએસે તું આશકાર હે.
 જો મેહશરમે પુછેગા મુઝસે ખુદા
 તો એ કહેદુંગા મેં અપને સરકા ઝુકા;
 તેરા ખંદા એક ચેલી ગુનેહગાર હે.—શુએ૦
 વો મનસુર અનસહકે તો સુલીપર ચલા,
 હકકે કહેનેકી દુન્યાસે પાર્ષ સજા;
 જો હે આશીક વો બાલાએ દાર હે.—શુએ૦
 ઉસને ઠોકરસે મુરદે દીયે હે જલા,
 ખીંચી ખાલ બદનમેં દુરરે લગા;
 છુટી ખુનકી બદનસે કુવારહે,—શુએ૦
 ખાર કરતી હે આશકેહા દીલકી લગન,
 કેસા વ ફરહાદ મારે શીરે કોહે બવન;
 શુ ખીકા યુસુફે મીસર કે બઝારહે.—શુએ૦
 મેને દુન્યામેં આ કરકે કુછ ન કીયા,
 ઓર કીયાલી તો મેને જુરાહી કીયા;
 મેરે સરપર ગુનાહોકા બાર હે.—શુએ૦

તોફાને-સુમતાઝ-ગઝલ—

બાવલેડી મોત કા હે વાકેયા ચે દર્દનાક !
 હાથે છસકે ગમસે ખામે કાહે દીલબી ચાક ચાક !
 મારેશમે ને હિઝા શીરતા ચા વો હે ઝેર ખાક !
 એક હમલેમે કીયા સફાક કાતીલને હલાક !
 કીયા કહુ ક્યુ-ગનસે-અપની વો ખીઆરા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં ખાવલા મારા ગયા !
 હય ને રસકે દુર વો સુમતાઝ બેગમ શુલ બદન !
 ખુશ ખરામો ખુશ કદો શુલ પય રહન ગુનમે દહન !
 ખુશદે નાઝુક અદા નાઝ આફરી શીરીસુખન !
 દીલરખા વ દીલ નસીનો ગનવાળો સીમતન !
 હિસકી ઉલફત હી મે સારા ઝોર ઝોર ચારા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં ખાવલા મારા ગયા !
 ઇશકમે હિસકી હુકુમત ઝોર દોલત બી ગઈ !
 ગાન બી દી મુકતમે, હાથેસે ઈન્જલત બી ગઈ !
 વરસડી રાતે બી રખસત સુમે ઈસરત બી ગઈ !
 મુશ્કેલોડી દુશમનીસે ચાહકી પીત બી ગઈ !
 અઝગરઝ સામાને ફરહત ચા ને કુછ સારા ગયા !
 ઇશક હી દીવાનગી મેં ખાવલા મારા ગયા !
 વાલકેસર પર ને હે મુશ્કર વો મલખાર હીત !
 ફુસન કા મનંજર વો પુર અનવાર વો મલખાર હીત !
 ક્યુ ન હો મરગુમે હર અરદાર વો મલખાર હીત !
 હે ફરાહ બક્સ ઝોર ફરહત ખાર વો મલખાર હીત !
 ત્રય કે મર્ગ હિસકે લીઝે લેકર વહીં મારા ગયા !
 ઇશક કી દીવાનગી મેં ખાવલા મારા ગયા !

(૩૭)

અર્થ હે સુસદર વ હુસનુ કશિક કી હે દારોગીર !
 ઉડ ગયા રંગે કમર શીકા પડા બદરે મુનીર !
 એ તગૈયુર દેખકર હયરાન હે બરનાવ પીર !
 કાંપતા હે જોડસે હર એક મોહતાએ અમીર !
 હાય કયસા આસમાને આજકા તારા ગયા !
 ઈશક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !
 કોઈ મકતુ હકપે કોઈ હુસને બહીર પર નીસાર !
 હય નહ હર એક સાને ફરતે પરવર દીગાર !
 ઈન કી લા બાતે જહાં કે હેં અજબ લયલો નહાર !
 એક હાલત પર કીસકો બી નહીં સબરો કરાર !
 જુસકા એ ખાકા હય ઝેરે ખાક વો પીયારા ગયા !
 ઈશક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !

કલામે-તાહેર-તખ્તે અદાલત.

અય માલીકાને તખ્ત વોહ, ફવલત કહાં ગઈ,
 નવશૈરવાંકી અમ વોહ, અદાલત કહાં ગઈ.
 વોહ માલ ઓર મનાલ વોહ હશમત કહાં ગઈ,
 વોહ તાજ કીયા કુવા, વોહ અદાલત કહાં ગઈ.—અય
 ઉનકી વોહ પંજ રોઝા કુકુમત કહાં ગઈ,
 શાહો-ગદાફી કયમેં હાલત હય એકસી,
 મજબુર બોલનેસે હય અવસી હય બે બસી,
 ખામોશ મકબરોમે નહી આતી હય હસી,
 કેહેતી હય રોકે કબરે સીકંદર પે બેકસી—અય
 વોહ દખ્ખા વોહ સાન વોહ સવકત કહાં ગઈ,
 શીર ઉસકા યુરમે આના કીધર ગયા.

(૩૮)

નમરૂદ કા ખુદીકા ઝમાના કીધર ગયા,
 જમશેદકા વોહ જુસ્ન શહાના કીધર ગયા,
 કાફે કો પુછીયે કે ખઝાના કીધર ગયા,
 હાતમ કો પુછીયે કે સખાવત કહાં ગઈ.—અય.
 મંગારત હુધ સીપા તું જહાન્નમમેં ક્યોં ગયા,
 અય સલતન્ત તખાહા તુ જહાન્નમમેં ક્યોં ગયા,
 અયશદાદ રસીયાં તુ જહાન્નમમેં ક્યોં ગયા,
 કયસી ચે ખુદાઈ કી તેરી જન્નત કહાં ગઈ.—અય.
 કાંપતેથે સખ ઝમીન હુકુમત કી ધુમથી,
 ખુન્ગે ચે આસમાન વોહ નવખતકી ધુમથી.
 કરતા થા કુલ જહાન વોહ અદાલત કી ધુમથી,
 હાફિઝ રશીદ જુસકી ખીલાફત કી ધુમથી.
 પુછે કોઈ કે અય વોહ ખીલાફત કહાં ગઈ.—નવ.
 કિલફતકા દમ જો ભરતે ચે વો હાવે કીધર ગયે,
 વોહ બાંકપન વોહ શેખી નખરે કીધર ગયે.
 વોહ ફુસ્તો નાઝ આર વોહ ગમઝ કીધર ગયે,
 હયલાસે પુછ્યે કે વોહ અસવે કીધર ગયે.
 મઝતુસે પુછ્યે કે વોહ મોહબ્બત કહાં ગઈ.—નવ.
 જો ફુસ્ન કે હઝારો કરશમે દીખા ગયે,
 અફસોસ ઈસ જહાંસે વોહ મુલ્કે બદા ગયે.
 કીડે મકોડે જુરમ કો સખ ઉનકો ખા ગયે,
 લાખો હસીન કુન્ગે લાહરમે સમા ગયે.
 વોહ નાઝ કીયા હુવા વોહ નઝાકત કહાં ગઈ.—નવ.
 ખત બેજ કદ શુલાયા જહાનમ રસીદ ને,

(૩૯)

કુદમે ભાકે સર દીધા મુસલીમ શહીદને,
 બચ્ચોપે બિન્દે રેહમ ન ખાયા પલીદ ને,
 આલે નખીપે ઝુલમ કીયા કયોં યજીદ ને,
 ઝાલીમકી વોહ પન્જ રોઝા હુકુમત કહાં ગઈ.—નવ.
 કમબખ્ત કમનસીબ બદ અખતરને કયા લીયા,
 ઇબને અલીકો મારકે ખુદરસને કયા લીયા.
 લાઅનત ખુદાકી શીમરે સીતમગરને કીયા લીયા.
 દારકા ખુન કરકે સીકંદર ને કયા લીયા.
 લાલચ કીયાથા હસકી વોહ દવસત કહાં ગઈ.—નવ.
 પયદા હુવે વલી ચે જહાંન હસકે વાસ્તે,
 પયદા હુવે ચે બાગે છતા હસકે વાસ્તે.
 પયદા હુવે કેનોમકાં કીસકે વાસ્તે,
 તાહેર બતા વોહ તુરકી સુરત કહા ગઈ.—અચ.

નઈ-ગઝલ—ગઝલે-કવાલી—

જખ હુસ્ને અઝલ અપની તસ્વીર બના લાયા,
 પરદેસે વોહ દર બાઈ તકરીર બના લાયા.
 ખુદ શમે અહે મેહશીલમે રોશન હે દરએક દીલમે,
 સર લેનેકા ખુદ કાતીલ ગુલ-ગીરબના લાયા.
 હિસ તુર રયે પયચાને અમલકો કીયા કયદી,
 કયા ઇરકે મોહબ્બતકી ઝંજીર બના લાયા.
 વાહ-દતસે વોહ કરસ-મેં કર અપને તઈ ઝાહીર,
 હે બદ-ઝખે કુબરાકી તદરીર બના લાયા.
 ઝીંદા કીયાં ખાદીમકો જખ એક નઝર દેખા,
 કયાં આંખોકે તુ ઝાલીમ અકસીર બના લાયા.

ગઝલે-અમીર.

—:□:—

નદો બોસા નિગાહે લુલ્હી પર દીલ સનમ લેલો,
તુમ્હારા માલહે તુમ દેકે કીમત બેશ્તમ લેલો.
ગલા ખંજરપે મેને રખદીયાતો આતેહી બોલે,
કરીગિ •ઝુખ્ત ઠેરા ક્યું મરે જાતે હો કમ લેલો.
સુએ મયખાના આ નીકલે જો કાઝી દુખતે રઝ બોલી,
બડે મુરશિદ હેં હઝરત મયકશો ઉઠો કદમ લેલો.
ખબરહે હઝરતે મજનું કે આઘ નગરમેં લયલા,
ન પોંહવે હાથ મયમીલ તકે તો નાકે કે કદમ લેલો.
અમીર ઉસ ધસીયે દોરાંકો ખત લીખના હે જો તુમકો,
ખલકસે માંગલો કાગઝ અતારદાંસે કલમ લેલો.

ગઝલે-મહેતુન-તર્જે-કન્વાલી—

હંમ તુમપે મર રહે હેં આશિક હો તુમ કીસીકે,
દાવે તો દાસ્તીકા ખરતાવ દુશમનીકે.
મુદદત કે બાદ આઘ હે આજ વરસકી શબ,
અંદાઝ અબ દીખાઓ, કુછ તો હશી-પુશીકે.
સરકાર ઈશકે હેં કુછ કાયદે નીરાલે !
દુન્યાસે હેં અનોખો આબાદ ખંદગી કે,
સાકી હે ઈશકા દીન, જી હરકે અબ પીલાદે,
મુદદતસે તીશને લખહું અંરમાને મય કીશીકે.
મસતીમેં હાથ અપના સીનેપે ઉનકે પહોંચા,
ગફલતમેં ચે મઝાયા ફરખાન બે પુદીકે,
લખપર ચે આહ ક્યસી ચહેરા ચે ઝરદ ક્યું હે,
સય સય ખતાઓ મહેતુન આશીક હો ક્યા કીસીકે.

(૪૧)

નાટકે-વિર કેશરી. —તર્જે-કબાલી—

જખદીલ ન હો કાશુમે, તો ક્યા મેરી ખતા હય, યહ શાને ખુદા હય,
સચ હય જે મહોખ્ખતમે કીસીને કહા હય, આફત હય બલા હય.
આઝારે મહોખ્ખતમે, તો અલ્લાહી ખ્યાએ, એહ ગમ ન દીખાએ,
એહ દર્દ વહિ હય, જસકી નહી કોઈ દવા હય, બેકાર દુઆ હય.
સયદા કાં લગે કોનસે અંદાઝ, તો દેખો, કુછ ગૌર તો કરો,
મરતા હય તો મરનેકે શીવા, કોન જ્યા હય, આખરકો ફના હય.

નાટકે-શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—તર્જે-ગઝલ-કબાલી—

હુઈ હય દીલોળાશે, મુઝે ઉલ્લત મહમદકી,
કે તડપતી હે દીલ મેરા, મુઝે કુરકત મહમદકી,
મદીનેસે જે આતી હય, તો ઈતના પુછ લેતા હું,
સખા જલ્દી ખતા કૈસી, તખીયત હે મહમદકી.
ન હમ જન્મતમે જાયેગે, ન હમ દોજખમે જાયેગે,
ખડે દેખા કરેગે હશ્ર મેં સુરત મહમદકી.
દરે જન્મતપે રીદવા જખકે, દરવાગ પેં રેકિગા,
તો હોગા હુકમ જાને દો, એ હય ઉમ્મત મહમદકી.
મીટાયા કુદ ફનીયાસે, બગવા દીનકા ઠંકા,
દીખાયા નુરકા જલવા, વો હય તાકાત મહમદકી.
લહસે આય ફરીસતો તુંમ કહાં જાતે હો ખેડો બી,
જરા તમકીન હો ખાતે કરો હજરત મોહમદકી.
ગુલોમે રંગ તારોને ઝીયા રોઝે અઝલ માંગી,
પુકારા દીલ મેરા દે યા ખુદા ઉલ્લત મોહમદકી.
શીઝા જલ્દી કયામત આએ નિકલે આરબુ દીલકી,
પડેહ સહેબદસા હમ દેખકર સુરત મોહમદકી.

ગઝલે-બેકસ.

—:□:—

યા આહુમદે મુખતારને આપ આએ હુએ હો,
 અદલાહકી રહેમત કી તરાહ છાએ હુએ હો,
 કોનેનકી તજ ઇનકો ચમકાએ હુએ હો,
 મેલખુબી એ ખાલીકકી સનત લાએ હુએ હો.
 ઉમ્મતકા મોહ'મદકી સરફ મીલ ગયા તુમકો,
 ઇકરામે ઇલાહીકે સજાવાર હો તુમ તો.
 બખશીશકી ન કુછ શીકર કરે હશર મે લોગો.
 તુમ અપને ગુનાહ હો સે નો શરમાએ હુએ હો.
 પાવોગે મુરાદોકી મોહર ફેએ નઝરસે,
 ખાલી કલી જતાહી નહી હે કોઇ દરસે.
 નો ચાહેએ વો પાએએ ચકીનન ઇસી ઘરમે,
 સરકારે મદીનેમે અગર આએ હુએ હો.
 લોલાક લુમા શાને મોહ'મદમે હે આયા,
 એ રતખાકીસી આર પય'ઘરને ન પાયા,
 મોસા મેરે ફુનીયામે હે અદલાહકા સાયા,
 તુમ ઉમ્મતી હક ખાત પે ઇતરાએ હુએ હો.
 અય તબઅ મોહ'મદકી સના તુંજસે હો બસબસ,
 મદ દાહ હે ખુદ જસકા ખુદાવદે મુકદ્દસ.
 કીસ ફકરસે કહેતે હે ફરીશતે લીયે બેકસ,
 તુમ ખતમ રીસાલત સા નખી પાએ હુએ હો.

ગઝલે-મહેશર.

—:□:—

સુખ નોડા બેજતે હો ક્યું રંગાને કે લીયે,
 ખુન આશીકકા હે કાશી રંગ લાનેકે લીયે.

જુલો મુશકી રૂપને જો ફેલાઈ હે સૈયાદને,
 દામહે ચે તાહીરે દીલકે ફસાનેકે લીયે.
 દસરતે એક દો નહિ હે જો કે લીખ બેનું કહી,
 એક દફતર ચાહીયે દીલકે ફસાનેકે લીયે.
 પેચો ખમ જુલો રેહ જાએ તો ચે ઝીંખા મેરા,
 લીજીયે મેરા દીલ ચે ચાક શાનેકે લીયે
 ખોફ ક્યા મનજુર ગર ઈસીયાં હે અપને બેહીસાખ,
 શાફએ મહેશર હે ક્યસે બખ્શવાનેકે લીયે.

મઝલે-હાજ એહમદ—નરિહતે ઇસ્લામ.

અય મોમિના સુનો તુમહેં મરના જર હે,
 પ'ડતે રહો નમાઝ ચે કાલે હજુર હે.
 પ'ડતે રહો નમાઝ તો ચહેરે પર તુર હે,
 પ'ડતે નહિ નમાઝ તો અપની કસુર હે.
 અપને કીયેકી ઝલ્લ સળ આપ પાઓગે,
 અય બે નમાઝી ઓ સિધા જહન્નમેં જાઓગે.
 રોજે જજ્જ જખતખત પે બેઠેગા કીબરીયા,
 ઉસવખત ક્યા કહેગા તુમે આય ગી હયા.
 શરમે હયાસે ઉસ ધડી શરકો જુકાઓગે,
 જખત ક્યા મિલેગે જહન્નમ મેં જાઓગે.
 તોબા કરો ખુદરાં નમાઝ પ'ડા ક્યો,
 મકો-ફરેજ વ જુલું સે હરદમ બચા કરો.
 મસજીદ ખુદા કા ઘર હે ઈબાદત કા કામ હે,
 ફુનિયાત કામ કરના તો મુતલક હરામ હે.
 પ'ડતે હે જો નમાઝ જમઅત સે સરખસર,

(४४)

तैयार कर रहे है वो जन्मत में अपना घर.
 अभसाध में जुदा से इस शाहे रहेयर,
 भुरगील और जुहारी में लीजी है-ये भयर.
 ने तरक-डी नभाज वो नाश हो गया,
 लसने पढी नभाज वो पास हो गया.
 प'उते रहे नभाज जहेतर ये काम है,
 हीने रसुखे पाकका छसिसे क्याम है.
 मत आव सोर सोरक जाना हराम है,
 ये हुवा जुदा से मेरी मुजहो शामहै.
 पाज'द जे नभाजको करे नभाज का,
 और इसके दीवनें शौभ कर हो नभाज का,
 नारज अपनी जीजीसे होते हो दर धडी,
 कहेते हो काम जुम राज इसको धडी धडी.
 इसको नी कुच्छ नभाज शीपाध कोध धडी.
 तुमसे निकाल करके वो मुशियत में है पडी.
 हेजो नभाज प'उना न इसको शीपावोगे,
 जीजी के साथ आपनी जहन्नम में नजोगे.
 अब मोमीन नभाज को करना ना तुम दका.
 कुरआन में ये साइ कहेता है कीजरीया.
 तलभी से भरगके लीये है जेक जे दवा,
 अधेरी कब मेमी जसायेगी वो दीया.
 भरनेके बाद हजमे हुलहा जनवाजोगी
 सेरा नजकत का येही सरपे उजायगी.
 शीमरे बर्नि सरको जे तनसे जुदा दीया,

(૪૫)

ઉસ વકત મેરે હુસેન સીજદે મેં ઝુંકે રહા.
 હકકી રગ મે અપના વહી ધર છુટા કીયા
 દેખો ચેહી હે પીચારી ઇબાદત નમાઝ હે,
 બુલે ના હમે તક વો નીયામત નમાઝ હે.
 અય મોમીને નમાઝે ખુદાસ મીલાયગી,
 મરનેકે બાદ એહી જન્નત ખુલાયગી.
 ખાલીક સે તુમકો રાજે જન્ન બખસવાએગી,
 છતને સાથ અપના ઉન્હે લેકે જાએગી.
 સારી એબાદતુ- મેં એબાદત નમાઝ હે,
 અય મોમીને એ દીનકી ફાલત તમામ હે.
 જો કુચ્છ કે મરતબાયા ખતાયા નમાઝકા,
 હોવેગા સરખે હસરતે શાયા નમાઝકા,
 મજબુત પકડે હાથસે પાયા નમાઝકા,
 એ મરતબા ખુદા ને ખતાયા નમાઝકા.
 પહલો નમાઝ દીલસે તો હોખવગે વસી,
 ખીલ જાએગી શીર આપકે દીલ-કી ક્લી ક્લી.
 તોશીક દે શરીરકો અય મેરે કીઝીરીયા,
 કરતા રહુ નમાઝકી તબલગી મેં જાબજા:
 કરદો ચે અપની જાનકો ઈસલામ પર શીદા,
 અય એ નમાઝી એ તુમસે ચે કહેતા હું બરમલા.
 ડંકા ચે દીનકા હે જાનને કે વારતે,
 પહલો નમાઝે ખુદા મે જાને કે વારતે

ગઝલે-સુરાતાકે— —:□:—

ઉસને કહા કીસકા હે તું મયને કહા બંદા તેરા.
 ઉસને કહા ચાહતા હે કીયા, મયને કહા જલવા તેરા.

(૪૬)

હિસને કહાં ચે તો બતા, શાને રૂપે ગેસુહે કીયા,
મયને કહાં વલ્લેલ મુંહ વસમશ હે મુખકા તેરા.
હિસને કહાં ક્યાયા વોહ જો મુસાને દેખા તુરપર,
મયને કહાં શમ્શુર દુહા બદ્દગદુબ જલવા તેરા.
હિસને કહાં તવહીદિ હકે કબસે દુધ રોશન બતા,
મયને કહાં અહમદ મેરે, જબસે બબ હંકા તેરા.
હિસને કહાં તુને સુની મેરી સતાયેશ કીસ જગેહ,
મયને કહાં કુરઆનમેં સબ વસકહે લીખખી તેરા.
હિસને કહાં પેહચાનલે મય હું માહમદ મુસતુફા,
મયને કહાં સદલેઅસા કુરબાં હે શયદા તેરા.
હિસને કહાં અલતાફસે કર મુદદુઆ અપના બયાં,
મયને કહાં હસદમ મર પડતે હુવે કલમા તેરા.
હિસને કહાં તુ કોન હે ક્યા નામ હે ચે તો બતા,
મયને કહાં મુશાતકે હું ઓર ખાકે પા સાહા તેરા.

ગઝલે-અફઝલ-તર્જે-કબાલી—

કુરકતમેં માહમદકે મેરી જાપે બની હે,
બતલા—દો કહાં મેરા રસુલે મદની હે.
દીલ ખ્યાલસેં હિસ માહે અરબકે હે પરેશાં,
બન કેહતી હે કાલીબમેં મેરી જાપે બની હે.
શક હોકે કમરને કહા અલ્લાહકી કુદરત,
ક્યા ચાંદસી સુરત તેરી માહે મદની હે.
તૈબાકા મેં શુલબુલ હું ચેહકતા હું નબીહ,
સરદાર દો આલમકા રસુલે મદની હે.
મીલ-જાયેં જો અહમદ તો કહુઆ ચે મેં હિસે,
કુરકતમેં પીયા દેખો તો ક્યા ગત ચે બની હે.

(૪૭)

મુઝરીમ હેં યુનેહ-ગાર હેં સખ કુછ વલે અફઝલ,
જખત હય જગા જખ તેરી પર તવફે ગની હે.

ગઝલે-ઐદત— —:□:—

ક્યા નુરકી તસ્વીર થી તસ્વીરે મોહંમદ
ગાલીખ થી માહો મેહેરપે તસવીરે મોહંમદ.
તકદીરે કે ઈલાહીસે ન-કમ થી કીસી સુરત,
ઈસલામકે હર કામમેં તસ્વીરે મોહંમદ.
ગીરતી ન-કબી ચાહમેં યુસુફકે-હુલેખા,
ગર ખવાખમેં વોહ દેખતી તસ્વીરે મોહંમદ.
કાવ્યખેમેં છુતોતિ કીયા અદલાહકો સિજદા,
પથ્થરમેં અસર કર ગઈ તાસીરે મોહંમદ.
લામ તક ન મસીહા કબી લાતે દમે કદમ,
સુન લેતે જો કાનોસે વોહ તકરીરે મોહંમદ.
ખાત્રુપે મોહંમદ નહો કયું ફાતે હે ખય-ખર,
થી દસ્તે યહુદલાહમેં શમશીરે મોહંમદ.
નીકલે ન મોરે ખામસે કયું નાઅતકે મઝમું,
ઐદતકી ઝખાં ખન-ગઈ જગીરે મોહંમદ.

નઈ-ગઝલ.—તબે-કબાલી—

મુલ્ક ખાજે તમન્નાકી યુનયુનકે ખીના ડાલી,
લાયા હું મદીનેમે મહેબુબે ખુદા ડાલી.
દરખારે મોહંમદમે લે જાતેકે કાખીલ હો,
યુનયુનકે તુ ઈસ મુલકીલાખાદે સખા ડાલી.
ખર આઈ મુરાદે સખ અરમાન હવે પુરે,
ગરદન તેરે રોઝે પર છસ વખત ઝુકી ડાલી,

(૪૮)

દોજખસે બચાતેહી કવસર હમે પીલા પાયા.
અહીહસે હં કરકે જન્તબી દીલા ડાલી,
જન્તકો ભલા તેરે રોઝસે ક્યાં નીશબત.
આ દુસરી મદમેહી પહેલે ચે ખીના ડાલી,
જન્ન હમે મીલ જાએ ચે આપકા સદકા હે.
હમને ના કોઈ એસી દુનીઆમે ખીના પ્રલી.
હરગીજ નહી માનુંગા કહે દુંગા મે મોહમદસે,
તુને તો ફલકસે મેરી તુરબત બી મીટા ડાલી.
લીલાહ ખબર લીજાએ ખીમારે મોહબતકી,
અબતો ગમે કુરકતને એક આગ લગા ડાલી.
રોરો કે તેરે ગમમે ધસીયાંકી સીદાઈ સખ.
આકા તેરે જમુ કો અસકુને બહાડાલી.

ગઝલે-(નીયર)-તર્જે-કબ્વાલી-

ખુદાયા કયસી મુસીબતોમેં ચ્હે તાજ વાલે પડે હુએ હંય,
કદમ કદમ પર હમારે ખાતીર સીતમકે બાલે ખડે હુએ હંય.
હમારે મહેમાં જો આએ બનકર તો જુદમ કરને લગે હમીપર,
મજબ હૈ અપને મકાકે બાહાર મકાન વાલે પડે હુએ હંય.
સરોષે દુસ્મન ખડે હુએ હંય, ગલ્લેયે ખંજર ખીચે હુએ હંય,
દીલોમેં નશતર ચુલે હુએ હંય, જીગરમેં જાલે પડે હુએ હંય.
હજરોં બચોસે બાપ બીછડે, વોહ તેમે કાતીલસે હેકે દુકડે,
સુહાગતો સે સુહાગ ઉજડે, મકામેં તાલે પડે હુએ હંય.
હવા જમાનેકી બીગડી નીયર તો જુદમ હોને લગે હમીપર,
મુનાએ ફરયાદ કીસકો બકર, જખામેં જાલે પડે હુએ હંય.

ગઝલ—

—:□:—

અય મેરે દીલે શયદા જો તું હય વોહી મેં હું,
 અય કીસ લીયે પરદા હય જો તું હય વોહી મેં હું.
 આયના ઉઠા કરે વો શીર અક્સ સે યું ખોલા,
 ક્યું ખાત નહિ કરતાં જો તું હય વોહી મેં હું.
 અય કીસ લીએ અય પારે અય મુજશે રૂકાવટ હય,
 મેં મિઝ હું તું ફરીયા જો તું હય વોહી મેં હું.
 મેઅરાજમે ખાલીકો હઝરતસે ચેહ ફરમાયા,
 આ તુજસે નહિ પરદા જો તું હય વોહી મેં હું.

ગઝલે-હતીફ-તજે-કબાલી—

પારા હય ખુદા જીરે વોહ કયા માહેલકા હય, મેહબુબે ખુદા હય,
 કોનેનકા માલીક વોહી મહબુબ હયા હય, કયા સલ્લેઅલા હય.
 અય ખતમે રસુલ ખતમે નબુવત હુઝ તુજપર, તુ સબકા હય સરવર,
 તુજસા તો નખી કોઈ ન હોગા ન હુવા હય, યસ નામે ખુદા હય.
 કુરબાન મોહમ્મદપે દીલો જાનસે મંચ હું, ઈમાનસે મંચ હું,
 કુરબાન ચે જાં ઉસપે ચે દીલ ઉસપે શીદા હય તુરે ખુદા હય.
 ચે જા કે સબા કેહના રસુલે અરખીસે-મક્કી મદનીસે,
 ખીમારે મોહમ્મતકા તેરે હાલ જુરા હય, તુ જીસકી દવા હય.
 અરમા હય હતીફ અય તો ચેહી, દેખુ મદીના, હજરતકા કરીના,
 યા રખ વહાં પહોંચા તુ જહાં તુરે ખુદા હય, ચે મરી દુઆ હય.

ગઝલે-“ જહીલ ”—:□:—

વોહ મોહબ્બત હી નહીં જીસમે રસવાઇ ન હો,
 જળ તમાશા તુમ હો ક્યું દુનયા તમાશાઈ ન હો.

(૫૦)

ચુપકે ચુપકે રાય તનહાઇ મેં હમ ચેહ સોંચ કર,
જાન દેહો દિગર મેં પર ઉનકી રસવાઈ નહો.
વોહ શયે વાઅદા જો આઅે દેખ કર મેં ડર ગયા,
જાન લેનેકો દુલહન બનકે કાઝા આઇ નહો.
લો મોહખ્યતે હી નહીં અબ વો ઈનાયતે હી નહી,
મુજ સે મિલતે કી કસમ ઉસને કહી ખાઈ નહો,
મુજકો અપની બઝમ મેં દેખાતો બોલે ગચ્ચેર સે,
કઓન હય ઇસકો નિકલો કોઇ સઓદાઈ નહો.
અય 'જલીલ' અબતો દોઆ હય રાતદિન હકસે ચેહી,
રંજ હો તકલીફ હો આફત હો તનહાઇ નહો.

મઝલે-હકીમ.

—:□:—

હુરો ગીલમાં સર ઝુકાતે હેં બડી સરકાર હે,
મરહુમા સલ્લેઅલા કયા સાખીરી કરખાર હે.
હોં અતા મુઝકોબી રંગે સાખીરી સાખીરી પીયા,
મં ફકીરે બેનવા, તેરી સખી સરકાર હે.
કયા બતાવું મેં નીશામેં અપનાં મુરગાને ચમન,
સાખરી ખુશખુલ હું આર કલીયર મેરા યુઝઝાર હે.
હો નઝર એક પ્યારકી મુઝપર કેમેં બે આસ હું,
અય નખીકે લાડલે તુમપર ખુશકા પ્યાર હે.
મેરી કીસમતકા બદલ દેના અલી અહમદ પીયા,
આપકો આસાન હે મવલા-મુઝે દુશવાર હે.
અય શરાબે સાખીરી કયા કેફ હે વહીાહ તેરા,
મસ્ત હે કોઇ કોઇ બેખુદ કોઈ સરશાર હે.
મે ચલ અય શેફિ ઝીયારત જાનીબે કલીયર મુઝે,
કુરકતે સાખીરમેં અબ જાના મેરા દુશવાર હે.

(૫૧)

અય જમાલે રૂએ સાખીર વાહ કહેના તેરા,
દીલ હે બેખુદ આંખ મહવે લગઝતે દીદાર હે.
ક્યા પ્યારા નામ હે સાખીર પીયાકા અય હુકીમ,
મેરી એક જાને હઝી કુરખાન સો સો ખાર હે.

ગઝલે-બેદમ. તજે-કન્વાલી—

મેં વો દીવાના તેરા અય રશકે લયલા હો ગયા,
શીકલપર મેરી તેરી-સુરતકા ઘોડા હો ગયા.
આઈના ખાનેમેં જાતે જાતે ચે ક્યા હો ગયા,
આપ અપની શીકલકા હમકો તમશા હો ગયા.
નામ યા મયખાર જાનકા ખન ગયા સાકી વોલી,
જય મયે પુર કયરસે-લગરેઝ મીના હો ગયા.
તેરે છુપનેમેં બી અય પરદેનશી એક લુલ્હ હે,
દેર યા જો ઘર તેરે છુપનેસે કાખા હો ગયા.
તુમ અકેલે ઝોર કીતને ખેલ ખેલે દેખીયે,
એકે લ્હઝે કુન કહા ઝોર કુનસે ક્યા ક્યા હો ગયા.
હો ગયા બેદમ મરીઝે ગમ તો આકર કલ્લ પર,
હસ કે કરમાને લગે ઈસા-કે હાં ? અઝા હો ગયા.

ગઝલે-કાઝી— :□:—

દીલજાનસેં ફીદા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
કુરખાન હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરી ગલીમેં આયા તેરે ઇશકને સતાયા,
બદનામ હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ઇશકકી કઠારી, દીલપર લગી હઝે કારી,
જખમી મેં હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.

(૫૨)

તેરે ગલેકા ગજરા મેરે ગલેમેં હોયેરા,
 ગલે હાર હો રહા હું, આહે બોલો યા ન બોલો.
 સીંબીતે કુલમારા, મન્સુર જા પુકારા,
 મુલોપે ચડ રહા હું, આહે બોલો યા ન બોલો.
 મુરદોઝા ઝીંદા કરકે, દમ કુમ્મે ઈઝતી પ'ડકે.
 મુન્સરીમ મએ સરપર. પહોંચા મએ દરપે મરકર;
 બલહાર હો રહા હું, આહે બોલો યા ન બોલો.

નંદ-ગંજલ.

—.□:—

વો જળ નુરે યખસાં યહાં બનકે આયા,
 તો ઈમાન દીલકી વોહ જાં બનકે આયા.
 કીસકી થા લખપર મસરતકા નારા
 કીસકી ઝખાંપર કુંગા બનકે આયા.
 કુર્ધ સર ન યુ તેગે કેસરાઓ કેસર,
 વોહ હસદમ અરબકા જખાં બનકે આયા.
 જમે કુરબ યે સાને મહેશુ બયત થી,
 કહાંસે ગયા જોર કહાં બનકે આયા.
 કીસકી પીલાયત કીસકી કરામત.
 કાસીમે એને અયાં બનકે આયા.
 વહાં અકલ ફૂલયા મગર યહાં બી ફરરખ,
 જા હુકમે ખુદાએ જહાં બનકે આયા.

અઝલે-મુશા-તજે-કબાલી—

હૈં શીરકેબના દીલકી સતા રહા હય,
 સીનેસે દમ નીકલકર, આંખોમે આ રહા હય.

જલવા દીઆ દીખા કર, રૂખડો છુપા રહા હય,
 દેખો હસા હસા કર, ઝાંઘીમ રહા રહા હય.
 ફરલે બાહાર આઈ, મસ્તો કે આપને સાકી,
 સાગીર પીણ પીણ કર, ખુદ બના રહા હે.
 બહેં નિગાહે ઉનકી અરકે રવાં હમારા,
 વો લગા રહી હય ઔર યે બુઝા રહા હય.
 રફતાર મય શીતના, શીતને મય શેરે મેહસર,
 જગતે સુલા રહા હય સોતે જગા રહા હય.
 મય માગતા હું બોસા વોહ દે રહે હય ગાલી.
 યે લેને દેના કેસા તુરફે દીખા રહા હય.
 અબરકા એક ઇસારા મુજકો દીખાહે મુશા,
 આંખો મય દુસ્મનોકી છુરીયાં ચલા રહા હય.

મઝલે-મુસ્તફા-તર્જે-કન્વાલી—

ભીસીયા મીલા હય ખુદા ચુપકે ચુપકે,
 નો કરતા હય અહો બુઝા, ચુપકે ચુપકે.
 નો કરદે ફના ઇસ બક્ષા જાહીરીમેં,
 તો હો જાય વસ્લે ખુદા ચુપકે ચુપકે ચુપકે.
 નો હય મેરી હાજત—દિલી જલ્દ ઉસ્કો,
 ઇલાહી તું કરદે રવા ચુપકે ચુપકે.
 ચુનાહ નો કે કરતે હય પોશીદા શપ્સે,
 સજા ઉસ્કો દેગા, ખુદા ચુપકે ચુપકે,
 બાડા મરતબા ઉસ્કો મહેસરમેં હોગા,
 નો દેતે હય રાહે ખુદા ચુપકે ચુપકે.
 ફલ ઉમ્મતકે ખાતિર નિમાઓમેં હક્સે,
 દીઆ કરતેબે મુસ્તફા ચુપકે ચુપકે.

ગઝલે-બેકસ—

—:□:—

પીલવાદે મેં કે ફસલ અબ આઈ બહારકી,
 સાકી તુજે કસમ તેરે પરવર દીગારકી.
 હિસ શોખસે નઝર બે કબી હમને ચારકી,
 ખરબી નીગાહકી હિસને કલેબેકે પારકી.
 કામેસે હય ગરજ ન સનમ ખાનેસે ગરજ,
 સીંજદા કીયા જહા મીલી તસવીરે ચારકી.
 તામે તજલ્લીએ રૂકે જાના ન લાસકા,
 રંગત હવામે ઊડ ગઈ સખ લાલા જારકી.
 મક્તલમે હમતો કતલહી હોનેકો આએથે,
 ક્યું રૂક ગઈ કીતીલસે તલવાર ચારકી.
 બોસે સખે વીસામ લીયે ઈસ કદરકે વો,
 કહેન લગે કે ખાઈ કસમ અબતો પ્યારકી.
 તકદીર ઓળ પર હુઈ બેકસ ખુદાકા શુકર,
 આદમ હે આજ બાદેપે હિસ ગુલ ઓઝારકી.

ગઝલે-મુસા-તબે-કંવાલી—

ખીખતી હંય બુલબુલે સુના ચમન રહે જાએગા,
 અબ ગુલો મીલ લો ગલે—વર્ન મહન રહે જાએગા.
 ચાર દિનકી ચાંદનિ, આખર અધેરી રાત હય,
 સખ ફના હો જાએગે સખ બુલ મનન રહે જાએગા.
 હંય યહે ગુલ્શની ન ઈનસે દિલ લગાંઓં બુલબુલો,
 આએગી બાદે ખિજાં, સુના ચમન રહે જાએગા.
 મંય વોહ આશિક બા વફા હું સુનેકે મેરા ઇન્તેકાલ,
 કેપ લેના હાય મલતા, ગુલબદન રહે જાએગા.

(૫૫)

દેન કરકે સખ ચલે જાએજે મુજકો આશના,
કપ્પમેં બસ સાથ અરમાનો મહન રહે જાયા,
હે ચૂકી વચ્છા પિલાશી, માનલો અખતો કહા.
ગરદિસે દિગરે સનમમેં હી રહે મુસા મર ગયા,
સરપે તેરે ખુન અય અર્પે કોહન રહે જાયા.

ગઝલે-હુમરી-રાગ-દેશ-ઊરતાદી-

સુનો તુમ ચાર પરદેશી, ખચન કયસે નીલાવોગે-હો.—ખચન.
નદીઆં જોરસે બેઢતી કવૈયાં મુજ ના પડતી,
પોકારેં અપને હેમ્મતકું લગાદે પાર મેરી નઈઆ.—સુનો.
બાલપણુ ખેલમે ખોયા જુવાની નીંદ ભર સોયા,
જુઢાપા દેખકે રોયા, નખીલ આસરા તેરા.—સુનો.

ગઝલે-નૈયર.—કંઠાલી-અક્ષાબન્દિબન—

છુપા છુપા કે લેલીયા દીલ, અવશાં દીલબાર કોન હે
કુછ નઝર પડતી નહી, પરદે કે અંદર કોન હે.
સગે અસવદ રખકીયા આર ખુદ મદીના જાખસે,
યે ખબર હોતી નહી કાઅબે કે અંદર કોન હે.
રોકતી હે દાગે રીનહાંસે શરીઅત કયા કહું,
યા રસુલિદ્વાહતુ અદાહો અકબર કોન હે,
યા નખી તુઝસે બને લાખો નખી સાહેબ વક્તી.
અયસા હાથોંકા સખી દીલકા દીલાવર કોન હય.
સખસે અવ્વલ સખસે આખીર સખસે અફઝલ હય તું,
અંખીયામેં યા નખી તેરે બરાબર કોન હે.
પીરકી દીલ પર નઝર હે સખ હિસે માલુમ હે,
જાનતા હે કોન યે શુમનામ નૈયર કોન હે.

(૫૬)

ગઝલે-મુલતાન—તર્જે-ઠંવાલી—

શાને નબી તુમહી હો જાને અલી તુમહી હો,
અજમેર વાલે ખવાજા હીંદલ વલી તુમહી હો.
પાતે હેં જશકે દરપર સાઈલ તમામ મક્સદ.—
અયસે કરીમ નામી અયસે સખી તુમહી હો.
ઇસલામકી હીમાયત હારેખ કીહે તુમને,—
બેશક માઈનેદીને પયગંબરી તુમહી હો.
પીરાને ચીસ્ત જશપર કરતે હેં કશ હરદમ,—
વોહ દુસરા નહીં હે વોહ એકહી તુમહી હો.
હાજત તલબ તુમહીસે હોતે હેં અદલે મક્સદ,—
મુકલીસકો અપને દરપર કરને ગની તુમહી હો.
મુલતાનકી તરેહસે મદદાહ હે જમાના,—
અયસે ગરીબ પરવર નામી વાલી તુમહી હો.

(ખુલખુલે બંગાલી)—ગઝલે-ઠંવાલી—

શીરીં જખા કુછ હે ફરહાદકે દહનમેં,
લયલા પુકારતી હે મજનુકે પેરહનમેં.
ઈતરો મલાલ મલકર હલકેમેં યાર બેઠા,
ખુલખુલ પકડને આયા સૈયાદ અબુમનમેં.
આયામા ખુલખુલોંકી તદબીરમેં ગુલોને,
હસહસકે માર ઝાલા સૈયાદકો અબનમેં.
અશમે સીદાયસે તેરી પરદેસે બતાકે,
તાલીમ હોને આયા શીતના ફરેખ પનમેં.
બાઝારે મીસ્ત્રમેં ચલ યુસુફકા સામાના કર,
ખોટે ખરેકા પરદા ખુલ જાયેગા અબનમેં.

(५७)

जैसेमें लपके हंसकर पहाँ दीयाये उसने,
भीजला गीराज मुहपर तकदीरने यमनमें,
कोछ नहीं है तेरा भईदुर हो तो आतश,
दे रज्ज अजुरा हस्ते गरसावे गोअनमें.

गजले-भेदम-तर्जे-कवाली.

लपलाके तुने अयार मजनुं जनाके मारा,
क्यसे शकीस्ता दीवको हरहर शीराके मारा.
झारा डय पच्छरेसे सर कोकन का कीसीने,
भनभुरसे अलनकके कीसने कहा के मारा.
अयार तेरी क्या—नै रगीया जयां हो,
छुत जनाके आप हमको काँइर जनाके मारा.
गर जन गर्भ जलासे अ दीव नहीं गम उसका,
कर शुकर उसने अपना जन्हा जनाके मारा.
सज्ज जर रज्ज्या जियाले जेसुमे उसे भेदम,
और सुज्ज हमको इजसे परदा छडाके मारा.

गजले-हाईज—तर्जे-कवाली—

माहमें गर आप हें तो शमेअ नुरानीमें कौन,
शमेअमें वाह है अजर रेहता तो परवानेमें कान.
काहेको शेपो-भीरजमन हुंदते शीरते हो तुमे,
गर जुहा जसतीमें रेहता है तो वीरानेमें कौन.
गर कीसीसे झुं जगउते हो शद पीकर शराज,
गर जुहा मस्तोमें रेहता है तो इरजानेमें कौन.
जकि तुम देरा हरममे हुंदते हो किस लीजे,
गर जुहा मसज्जमें रेहता है तो इरजानेमें कौन.
है ये मंजीव सप्त तर समजो छसे हाईज जरा,
अ-जुहीसे आ-जुही जेहतर है आ-जनेमें कान.

(५८)

गज़ले-कुंवाली.

—:□:—

मन्हा हते हे क्या बार तेरे आल धुंधरवाले,
तेरे आल धुंधरवाले तेरे आल धुंधरवाले.
पहेलेकी मुजसे तकरार अज तुं क्या करता हय प्यार,
तेरी तरसे बार मेरे दीखमें पड गये छाले.
तेरी आत हे जंगल मेरे दीखमें आया भीयाल,
आपनी जुझई को संभाल, ओ प्येकरार नतेवाले.

गज़ले-भञ्जूर-तर्जे-कुंवाली—

दीखो जन मेरा लेकर दीखअर कहाँ गयोरे,
मुजको बनाई मुजतर दीखअर कहाँ गयोरे.
काअप्येमें तुजको दुँडुं या जुतकहेमें अय जूत,
जहाँ कहाँ पर दीखअर कहाँ गयोरे.
कुरकतमें उस परीके दीवाना बार जनजन,
केहता येही हुं दरदर दीखअर कहाँ गयोरे.
अजतो अजर लो आकर वोह छिक्का जगरपर,
करी लगादे अजर-दीखअर कहाँ गयोरे.
दीखला वोह अपनी सुरत ने नुरकी हय सुरत,
ये परदा अज शरावर दीखअर कहाँ गयोरे.
उलझत अझाड़े प्यारे हमसे कुझे डीनारे,
हयरां बहोत हे “भञ्जूर” दीखअर कहाँ गयोरे.

नशतरे उलझत—गज़ले-कुंवाली.

तेरे जेग मे पहेनीझनी मेरे आँके जवाने भदनी
तेरे नैनासे नुर टपकता, पटका कभर मे नशु वतका.

(૫૬)

અલ્લાહરે નાઝુક બદની, મેરે બાંકે જવાને મદની.
મેરે બાંકે રંગીલે સૈયાં, મય પહું હું તોરે પૈયાં.
કીન્ને ન મેરી દીલ શીકની મેરે બાંકે જવાને મદની.
હર ફુલમે તેરી જુ હય હુર રંગમે તુંહી તું હય,
તુઝે અંપા કહું યા સમની, મેરી બાંકે જવાની મદની.

ગઝલે-અકબર.

—:□:—

તાઝીમસે લેતા હે ખુદા નામે મોહંમદ,
કયા નામ હે અય સદલે અલ્લા નામે મોહંમદ.
સીજદેમે રદા દસ સો બરસ સર ન ઉઠાયા,
જસ વખત કલમ લીખને લગા નામે મોહંમદ.
ડરતાયા યુનાહોંસે મેં રહમતને નીંદા દી,
ગાફીલ તું કહી જુલ ગયા નામે મોહંમદ.
કુરઆનમે જન્નતમે સરે અર્થ સરે લોહ,
કીસ શાનસે ખાલીકને લીખા નામે મોહંમદ.
હે ઉસપે હરામ આગ જહન્નમકી અઝીઝા,
જસ શખ્શકે હો દીલ પે લીખા નામે મોહંમદ.
અકબર તું બચા ચાહે અગર નારે મકરસે,
સીનેકે નગીને પે લીખ ખુદા નામે મોહંમદ.

ગઝલે-મહમુદશાહ—તર્જે-લાવની.

કૌનો મકામે અહમદ દુલ્હા રૂપ નીરાલા લાયા હે,
અયન અરબમે દેખ જરા તું રબમે કયસા સમાયા હે.
ધન્ના ફતહનકા તાજ પેહનકર નસકુન મીનાલાકી સયેફ ઉઠાકર,
કલમયે હેક વહદતકાં ધર ધર ઉસને ડંકા બગ્ગયા હે.

અરબા અનાસીર ખાફી પુતલા આદમ જસકા નામ ધરી,
જયસે થે વયસે ઉઠ ગયે જોર ઊસમે કપસા સમાયા હો.
રજ-મતે આલમ બનકર આયે, દોતો જહાંકી બંખશીશકો,
શબ્દીર શબ્દરકો ઝામીન દેકર હિમતકો છુડાયા હો.
આઈના ફના શીશ શેખકા મહમુદશાહ હો જરકો નસીબ,
જસને ધરકે-હખીબે-ખુદા, ગર દીલમે અપને સમાયા હો.

ગઝલે-અકબર-કંવાલી—

અશ્કિ તુમહો ફર્કિ તુમ હરસયમે બસખ્યાં તુમહી તો હો,
લાવારીસકે વારિસ તુમ, દર્દ સુનઈયા તુમાહી તો હો.
બુલબુલમે તુમ જાકર ચેહકે, કુલમે બુ બનકર મેહકે,
હર હરકેકી અદામે અય દાતા શામ શુનઈયા તું મહી તો હો.
શુલીદી મનસુરકો તુંમને સરમદકા સર ઉડવાયા,
ફાઅબુદ્દી કે બોસ્તામે તુમ બોલે, રંગ રંગઈયા તુંમહી તોહો.
યુતુસકો માહીએ નીકાલા અતિશા હો મુલઝાર કીયા
યુસુફકો ચાહે કિનઆમે, ધિર બધઈહી યા તુમહી તો હો.
તુમહીને અઝઘરકો મારા હો, તુમહીને ખયખરકો છુટા,
શીરસે સલમાં કો બચાયા, અયસે સિપઈયા તુમહી તો હો.
આંહસે દો દુકડે કર ઝાલે, મુરજકો ઉલટા ફેરા,
બિછડે થે આદમ-કંવાસે, કિનકે મીલઈયાં તુમહી તો હો.
જલદી આવો મદદકો વારિસ, નઈયા ફુખી જાતી હય,
તુમબિન કિરસે કહે-યે-અકબર, ઈસકે ખેવઈયા તુમહી તો હો,

ગઝલે-દાગ-તર્જે-કંવાલી—

ગર હો ઝલક બાદમ ઈનિયાન કરકે બૂલે,
એહસાનકા મજા હો એહસાન કરકે બૂલે.

નશતરસે કમ નહીં કુછ છેડહે આરમ્બકી,
આશીક મીઝાજ ક્યું કર અરમાન કરકે ભૂલે.
અપને દીયેપે નર્ગી-હો, આદમી ન હરગીઝ,
તાઅત—હો—ઈતાઅત, ઇનસાન કરકે ભૂલે.
ખુદહી મુઝે જુલાયા શીર બાત બી ન-પુછી,
વોહ અંબુમનમેં અપની મેહમાન કરકે ભૂલે.
અબ ઇશકકા સહીશ કું દીલસે મીટ ગયા હે.
હસ તરેહ યાદ કોઈ, ફરઆન કરકે ભૂલે
અબ દાગ અપના એહસાન રખખેગા કાતીલ,
વોહ ઓર મેરી મુશકીલ આસાન કરકે ભૂલે.

ફેનોઆફ ગાયન—(જલશા સંગ્રહ)—કબ્વાલી—ગઝલ.

તુને પીતકા વાયદા કરકે પીઆ, મોસે પ્રીત લગાના છેડ દીયા,
વોહ મહેરકી અખીયાં ફેર લીની, હરદમકા આના છેડ દીયા.
જરા હરસ દીખાકે બોલો સજન, તોરે બોલોપે વાફ સખ તનમન,
તેરે ઇશકમેં ખોયા સારા જોખન, મેને અપના ખીગાના છેડ દીયા.
ઈસ યાદસે પેહલે નેહ લગા, ઓર મનકો મેરે ફેર લીયા,
અયસે બસે કીસ દેશમેં જા. જો ઇસ દેશકા આના છેડ દીયા.
જયેં ઓરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા બાસા હય,
પીઆ ખીના કુછ ભાવત ના, મેને દીલકા લગાના છેડ દીયા.

ગઝલે—તજમ્મુલ—શાને—ખવાબ—

દીલકો લુલા રહી હે ખવાબકી પ્યારી સુરત,
હયરતમેં લા રહી હે ખવાબકી પ્યારી સુરત.
શીર-લે રહી હે ચુટકી દર પરદા મેરે દીલમેં,
શીર યાદ આ રહી હે ખવાબકી પ્યારી સુરત.

(૬૨)

ઉશશાક સોજે ગમસે હેં બહારે દીદ જલતે,
તનમન જલા રહી હે જવાળકી પ્યારી સુરત.
બેહોસ હો રહે હેં તાલીબ દમે નજારા,
ક્યા હોશ ઉડા રહી હે જવાળકી પ્યારી સુરત.
ક્યુંકર નઝર ન આપે આબાદ ક્યુંપડા ચેહ,
દીક્ષમેં બસા રહી હે જવાળકી પ્યારી સુરત.
હસરત નીકલ રહી હે દીદારકી તજમુલ,
ક્ષિમત જગા રહી હે જવાળકી પ્યારી સુરત.

(નવનેહાલે ગુલસન)—તર્જે—ગઝલ—કબાલી—

યે ક્યસે બાલ બીખરે હે, યે સુરત ક્યું બની ગમકી,
તુંમહારે દુશ્મનોકો ક્યા, પડી હે મેરે માતમકી.
મઝા ઈસમેંહી આતા હે, નમક છીરકો નમક છીરકો,
કસમ લેલો નહિ આદત, મેરે ઝખ્ખોં કે મરહમકી.
શીકાયત કીસશે ક્યા કજબે, હય ક્યા ઉલટા ઝમાનાં હે,
બહાયા પ્યાર જખ્ખ હમને માહખમત આપને કમકી.
ન મીલયેગા ન મીલયેગા, કોઇ હમ મર ન જાએગે,
ખુદાકા શુક હે પેહલે કે—મોહબ્બત આપને કમકી.
ખુદા જાને તુંમહેલી, રહેમ આતા હે ગરીબોં પર,
પસે પરહદ તો મોહબ્બત, નહિ મીલતી કોઇ હમકી.
વહાં જાતે હો થમ થમ કર, ચલો ઐશીલી ક્યા જલદી,
ખુદા રખે તુંમહી તુમ હો, નજર પડતી હે આલમકી.
જસ રંગમેં અય ચાર મુજે, તું નઝરે આયા,
ઐસા કોઇ શુલહી નહિ, ખુશરે નઝરે આયા.

ગઝલે-મીરાશાહ.

—:□:—

સદા દીલમે તસવ્વુર હે અલાહિદીન સાખીરકા,
 વઝીફા નામ બેહતર હે, અલાહિદીન સાખીરકા.
 કલામે હુસેન ગુરાની જમાલે જલવા રહમાની,
 મીસાલે માહે અનવર હે અલાહિદીન સાખીરકા.
 શરીફે અલ્ફવો આખીર રહી હે ઝાહીરો બાતીન,
 સદરા રોજે મેહશર હે, અલાહિદીન સાખીરકા.
 છસે ખ્વાહીશ હો ફરમે વાસીલે હક બતે મે અલાહી,
 અલા બાવે ખુલા દર હે, અલાહિદીન સાખીરકા.
 મરીઝે નાતવાં હું મુનિસો હમ દમ નહીં કોઈ,
 દો આલમમેં વોહી ધર હે અલાહિદીન સાખીરકા.
 સગે દરબારે આજઝ હું બહો વ રંજુર મીરાશાહ,
 સધ માકીને જલ્દર હે અલાહિદીન સાખીરકા.

નાટકે—વતન-ખંસરી—

ખેલ કર આંખે જો દેખા તો યહાં કુછ બી નહીં.
 મા સીવાએ રંજે હસરતકે યહાં કુછ બી નહીં.
 હમ અજલસે સુનકે આએથે બહોત તારીફ પર,
 આકે જખ દુનીયામેં દેખા તો યહાં કુછ બી નહીં.
 પૂછ દારાસે કહો દુનીયાસે તુમ કયા લે ચસે,
 ફરતે હસરત મલ કે બેલા મહેરબા કુછ બી નહીં.
 કલતો ઉડતે થે ફરે રે આજ બિનકી કલ્લપર,
 ના મુરાદીકા હય ઝુંડા ઔર નીશા કુછ બી નહીં.
 રંજ હોગા દેખ લોગે પ્રેમકી તુરબત અગર,
 ખાખ મીઠી કે સીવા બસ હું ન હાં. કુછ બી નહીં.

ગઝલે-સાદીક.

—:□:—

સખીરે મંચે પીતમકા ક્યું કર મનાઉ,
 ચેહ આતી હયે છમેં કે જોગન કહાઉ.
 છુપાકર સનમ મુજકો એ એસાહી દેખે,
 તો લાગ્યો ભયુત અપને મુહ પર લગાઉ.
 મનાઉ પીયાકો મચે કીસ કીસ તરેહસે અબ,
 ચેહ દેઈ છગર જાં મચે કીસકો સુનાઉ.
 પીવ પીવ કહે સરકે બલોકે અપને,
 ઉદાસન કહાઉ જટા મચે બઝાઉ.
 શીર્ મચે નગર હો ગલે કલ ધંટા,
 જઈ બચેકુ દીલકી મય ધુની જગાઉ.
 નહી કામ કુછ ખચેર સાદીકકો ઉસ ખીન,
 ફેલે નામ અગર દીલકો અપને રીખઉ.

નાટકે-વતન બંસરી—ગઝલ—

ન તુ જોગી બન ન ખીરાગી બન, ન લગાકે ખાકે તુ બનમેં જા,
 જો ખુદાકો હય તુજે દુકન્ના, કીસી મારફતકે ચમનમેં જા.
 જો ખુદીકો અપની મીટાએગા તો ખુદકી જાતકો પાએગા,
 તુજે ઉસકા તુર હય દેખના તો મીસાલે ચાંદ ગહનમેં જા.
 વોહી ઈસામેં, વોહી મુસામેં, વોહી કાખામેં, વોહી કલીસામેં,
 વોહી ફૂમ, બનકે હય છુપ રહ્યા ઉસકે દુકં ને ખીન્દાબનમેં જા.
 વોહી રામમેં વોહી રહીમમેં વોહ અલીફરામ આરલીમમેં,
 વોહી કહે કે કુન કહી ચલદીયા ઉસે દેખ અપને તું તનમેં જા.
 તું અબસ મીટાતા હય રંગ છુ તુજે કૌન જાને હય કૌન તું,
 કહા માલ લે ફાઅરે બે નવા તુ યાંસે અપને વતનમેં જા.

જાજનવાણી-ગઝલ-સતાર-કંવાલી-

નુરકા જલવા દિખાયા ચારને, હાય દિવાના બનાયા ચારને-નુરકા.
 મસ્ત મુર્શિદને કીયા અમતો મુજે, જામ ઉલ્લટકા પિયાત્રા ચારને-નુરકા.
 અમ નહિ ઉનકો આરામ ચૈન ખવાખમે, જલવા દિખાયા ચારને-નુરકા.
 મેરી હસ્તીકો મિટાનેકો લીયે, દીલકે અંદર ઘર બનાયા ચારને-નુરકા.
 સુરતે મુર્શિદમે પાયા ચારકા, હાં ખુશ હે નકશા બનાયા ચારને-નુરકા.
 રાજ મખસી જાવદા જાવે નહિ, બેદ સમ ઇસ્મે છુપાયા ચારને-નુરકા.
 અર્થ આજમ પર જુતા મહુખુખકો, ચારકો મદમાં બનાયા ચારને-નુરકા.
 ચાર પર સતારને હોકર શીદા, ખુશ જકકર કહ દિખાયા ચારને-નુરકા.

નઈ-ગઝલ-મુસતેહઝાદે-શમ્શ-

યા અહમદે મુરસલ હું ગીરેહતાર-તુમહારા-મીત્ર જાવે ખુદારા,
 અદ નામ હુવા હું સરે બાઝાર તુમહારા, મીત્ર જાવો ખુદારા.
 મરતા હું તપે હીજસે અય શાફએ મશહૂર-ઓર હાલ હે અમતર,
 સદહેક કે-શીર મુજસે નહી પીયાર તુમહારા-મીત્ર જાવો ખુદારા.
 પુછો જો કબી મુજસે કે હે કીસકા તું શાયદા-કેહદું ચેહી હાશા-
 મુજકો હે ફકત ઇશકે-કા આઝાર તુમહારા-મીત્ર જાવો ખુદારા.
 તાલીખ હું નમે ઝીલ્લે હુમાકા નજના કા-અય વાલીયે લીયે બતહા,
 કાશી હે મુજે સાયએ દીવાર તુમારા-મીત્ર જાવો ખુદારા.
 કુરબાન હું સો જાસે બલાએ તેરી લેલું-પુલા ન સમાઈ,
 એક બાર હો ગર ખવાખમે હીદાર તુમહારા-મીત્ર જાવો ખુદારા.
 ગર ફરદે મુહબ્બતકા નહી આપકો બાવર-અય દીનકે સરવર-
 સો દેખો મેરી નખલ હું ખીમાર તુમહારા-મીત્ર જાવો ખુદારા.
 હોબાદેસખા ગરસુએ યસરખ તેરા જાના-હઝરતસે ચે કેહના,
 બેચેન હે ચે “શમ્શ”-બી દીલ અફગાર તુમહારા-મીત્ર જાવો ખુદારા.

નઈ-ગઝલ—

—:□:—

તેરી આંખોને ચેહ ક્યા, જાદુસા નકશા કર દીયા,
 ચુટકીયાં લેકર જગરમેં દરદ પયદા કર દીયા.
 હીલકે દો ઢુકડેં કીએ હમને કીસીકી યાદમેં,
 પહેલે છુતખાના થાં દીલ અબ હમને કાઅખા કર દીયા.
 એક હી મીટીસે દોનોં કો ખનાયા થા મગર,
 શાન ઉસકી મુજકો મજનુ-ગુજકો લયલા કર દીયા.
 તેરેહી ચશમે કરમસે શાકીએ ખંદા નવાઝ,
 ઝરે કો ખુરશીઃ ઓર કતરે કો હરયા કર દીયા.
 મારહેના ઓર જીલાના કામહે માઅશુક કા,
 આંખસે મારા લખે નાજુસે જીન્દા કર દીયા.
 દીલ તડપકર જામ ખન કર ઓર તડપકર રેહ ગયા,
 ક્યા જરી મેહફીલમેં સાકીને ઈશારા કર દીયા.
 ઈશાકકી મજબુરયાં પુછે જુલેખાં સે કોઇ,
 મીસરકે બાઝારમેં યુસુફકો રસ્વા કર દીયા.

નઈ-ગઝલ—“યાદે-નબી”—

હે દો આલમમેં સબકા ફુલારા નબી,
 હે ખુદકા પીયારા હમારા નબી.
 આસીયોં કો નહિં ખોડે મેહશર ઝરા,
 હે જહાં કા સહારા હમારા નબી.
 બેહરે રન્ગે અલમ મેં હંચ ગરકાવ હમ,
 પાર લગ જાએ બેડા હમારા નબી.
 રોશની જીસકી મેહરે મુન્વર મેં હે,
 યર ખાલીક કહે ક્યા સીતારા નબી.

(૬૭)

અરસ પર પોંદ્યે જસદમ રસુલે ખુદા,
હકને હંસ કર પુકારા હમારા નખી.
હિસ કે પરતોસે દુન્યામેં હે રોશની,
અરશે હક કાહે તારા હમારા નખી.
હલ હુધ મુશ્કીલે અપની બસ એક આન,
હમને જસ દમ પુકારા હમારા નખી.
હિન્દ મેં ક્યું નહી મય રેતા રહું,
મેં ઈધર હું ઈધર હે હમારા નખી,

સજનવાણી-ગઝલે-સતાર-તર્જે-કબાલી-

તું દીલબર હે તો મેં દીલ હું, તું જુવશન હય તો મેં જુલ હું,
અગર જુલશનકા જુલ હે તું, તો મંચળી તેરા જુલજુલ હું-તું.
અગર તું યાર હે મેરા, તો મંચ દીલદાર હું તેરા,
અગર તું ચહેરે અનવર હે તો મંચળી જુલ્ફ સુમજુલ હું-તું.
તું ખુરશીદ હે તો મય જરી, તું દરિયા ઓર મેં ખતરા,
અગર તું શીપ હે તો મંચળી, માતી હિસમેં બેમુલ હું-તું.
અગર તું તેગ-મૈસા હે, તો મંચળી હાલે-અહેમદ હું,
અગર તું હય શહીદિ કરબલા, તો મંચળી ફલફલ હું-તું.
અગર તું તુર હય બના, તો મંચળી તુરકા ધર હું,
અગર સતાર હય ચપલા, તો મંચ દિવાના બીલકુલ હું-તું.

સજનવાણી-ગઝલે-સતાર-કબાલી-

સીસા હે મસ્તી મેં આર, મસ્તી મેરી સીસેમેં દે,
ક્યોં ન પીવું શૌખસે, મેરાહી દીલ સીસેમેં હે.—સીસા.
અયે બખ્ષેશ યા ખરે, અમ પંખે સલી અમ સુના,
હય ધરીકે હાયમેં સીસા, પરી સીસેમેં હે.—સીસા.

(૬૮)

ચીને બહીષ જામલે, સાક્ષીએ તલબ કર દોડકર,
પુત્ર ગર્ભ તકલીફ મેરી, હરબડી સીસેમે' હે.—સીસાં-
એક ચીલ્લુ અળ પીલા, સતાર અપને ચારસે,
ક્યા કહું મેરી નજર, અળ હરબડી સીસેમે' હે—સીસાં-
ગઝલે-ફીદા, —:—:—

સદગમી અલ્લા ક્યા હે હરશીઝ, અળ મેરકી
ફીર દેખા મુજકો બહારે ખુશ-નુમા અળ મેરકી.
ચેઝ કરતા હું ખુદાસે ઇતીજ અળ મેરકી,
આંગતા હું શાહે તય્યાસે દુઆ અળ મેરકી.
આની હે શેઝે ઝીહારને' યદાં ખલકે ખુદા,
બડગમ તોશીર ક્યા તુઝસે શાફા અળ મેરકી.
બાનીસારે ખવામ સાહેબ હો ગયા હું અય ફીદા,
અયગી ક્યું કર મેરે દીક્સે વીલા અળ મેરકી.
“પીરાને કહીયર”—કંવાલો-ચાર-બેન—

હકુતકી તરાંહ આપ જો બલ ખાયે હુવે હો,
માલુમ હુવા ગયરકે બાહકાયે હુવે હો.—
બના નહિ રહેનેકા સદા એક જમાના,
આજ ઓર હય કહી ઓર નહિ ઇશકા ઠીકાના.
હે બબેગા અંદરે હુ યે હુશન રવાના.
હસ પરકે મેરી જાન તુમ ઇતરાયે હુવે હો.—
અલ્લાહ કરે આપ બી આશીક હોં કીશીપર,
ઓર ઉસકે સીવા બેન ના આયે તુમે દમલર.
માલુમ હો 'તબ ઇશક ઇસે કહેને હય દીલબર,
જોરી તરાંહ તીરે સીતમ ખાએ હુવે હો.—

(૬૯)

હ્યું ટેડી નજર આજ હે ક્યા દીલમેં હય ક્તી,
 મુહ સુરખ હે ગર માયે છે હો યા જોસે જવાની.
 યા ગેરયે કુછ કે આપસે લગાઈ મેરી જની,
 તે વરસે નુમાયાં હય કે બલ ખાયે હુવે હો.—
 'હિસ શોકને દેખા જો મુઝે મુશ્કતેરા દરા હે,
 ફરમાયા જમાણ અપ હ્યું આજ પગેશાં.
 લો આજકી સગ હોઈગે હમ આપકે મહેમાં,
 અરમાં નખાકી રહે તરસાયે હુવે હો.—

ગઝલે-તાહેર.

—: —:—

અજલ એક દીન સમકો આકર રહેગી,
 જસે જાન કહેતે હે જાકર રહેગી.
 મજા મૌતકા સમકો અખના પડેગા,
 યે મીદીમે એક દીન મીલાકર રહેગી.
 કઝાકો યે સમજે કે સર પર ખડી હવે,
 યે હસતી કો સખકી મીઠાકાર રહેગી.
 ખુશી હવે અખ આંખે ન જુલો અજલતો,
 યે કઝા લહદમેં સુલા કર રહેગી.
 અજબ જરફી બાલી પર ખેડી હે આકર
 તો દુન્યાસે હિસકો હિસકર રહેગી.
 ન છોડેગી પ્યાસી મોહખત-નખી કી,
 શરાબત તહુરા પીલા કર રહેગી.
 કઝા આઝેગી જાન જાઝેગી તાહેર,
 વો આકર રહેગી યે જાકર રહેગી.

નંદ-ગઝલ—તર્જો—કંવાલી—

રેનામેં રૂપ જવાન હમારે સમા રહા હય,
 ઘટઘટમેં વો સાવરીયા રંગત દીખા રહા હય.
 મોરલી બગડે ઢાયા-ડીયા મોડે દીવાના,
 બેગી બનાકે મુજકો દરદર શીરા દરા હય.
 રૂખીયા સુનો હમારી બગેગી બેકારી,
 સુરકા ઉડકે સામીર સુરત દીખા રહા હય.
 ખીચતા હય દીલ હમારા દુરી નહી ગવારા,
 કાપદ હમારા પ્યારા હમને છુતા રહા હય.
 જવાનકે દવારે આકર કહે દો યે સુરી સાંખીર.
 અફસાકયે સીતમગર મુજને સતા રહી હય.

જઝ્બે-ગઝલ—કંવાલી—અમીરજાન, અહમદાવાદી.

યા ગયેરસે રહે યા હમ્સે સુહાકાન રહે,
 જાન જાની રહે ક્યા ગમ હે મગર બાત રહે.
 સરકે કટનેકા મુજે ગમ નહીં પર ગમ ચે હે,
 બાત વોહ કીજયે છસમેં કે મુજાકાત રહે.
 વીંદ આંખોમેં હે સરમાઈ હુઈ હે ચીંતવન,
 સય બતાઓ કે મેરી જાન કહાં રાત રહે.
 નજ્બકે વકત મુજે છોડકે જાતે હો કહાં,
 જાંદગી-બર તો મેરી જાન મેરે સાથ રહે.
 જમ હાથોમેં રહે તાકમેં ધમાન રહે,
 હાય ઈસ ઈશકમેં હિંદુ ન મુસલમાન રહે.
 બાત જાનેકી જબી દીલમેં ખુશી હોરે ગઝલ,
 જારબી સાથ રહે મોસીમેં બરસાત રહે.

“જાન્યે-ધરક” — ગઝલ —

આશક કો ચાર તુને ખાસ્મીલ બનાકે મારા,
 દેખા ઇધરકો ઝાલીમ જોખન દીખાકે મારા.
 તીફલીકી કુચ હે શોકી, કુચ હી જવાની ઉઠતી,
 નીકલા ઇધરસે ઝાલીમ જોખન દીખાકે મારા.
 મેરી તરફસે ઠાસીક ઇસ ગુલસે જાકે કહેના,
 આશીક કી કુચ ખખર હે જરકો કલાકે મારા.
 આયા જો સહરપર હમારાથી નજાકત.
 લાખુ અદાસે ઉસને એક કુલ ઉડા કે મારા.
 હશમત સે કયું હે ખીચતા આકર ગલેસે લગ જા,
 એકે ખીડાએ તુને ઉફકત બડાકે મારા.

ગઝલે-વાસીલ — કબાલા —

ફના હર મીઝ દો હય એર બકા અઝાહી અઝા હય,
 દીલે નાદાં દો આલમમેં સદા અઝાહી અઝા હય.
 કરેં કયા જાકે બયતુલ્લાહમેં અય અદિદે મુસદ્દિક,
 હમારે ખામએ દીલમેં બસા અઝાહી અઝા હય.
 જહાં દેખા હય હમને એક ઇસીકા જલવગર દેખા,
 હરમમેં જુત કદમેં જાખજા અદલાહી અદલા હય.
 કલીસામેં હરમમેં દયરમેં મુરગાને ગુલશનમેં,
 ઇધર દેખો ઉધર મુજહો સામ અદલાહી અદલા હય.
 ન જા તુ અય દિલે નાદાં ન તુ ઇસ નકશે ઝાહીર પર,
 ચહે ફુનીઆ ચાર દીનકી હય સદા અદલાહી અદલા હય.
 જખાં પર મોહરે ખામોશી હય લેકાન શીરબી અયે વાસીલ,
 હમારા તાયરે દિલ કહે રહી, સદા અદલાહી અદલા હય.

(૭૨)

રંડીખાળેકી મરમન—તજો—ખ્યાલ—

રંડી નહીં કીસીકી ચાર અય ધરખાર લુટાને વાલે,
 ઇસમે વફા નહીં જનહાર, અય ધરખાર લુટાને વાલે
 હય કુટા ઇસકા પ્યાર, સય નકલો કારોખાર.
 ઇસમે નફા નહીં હય ચાર.....અય.
 ઇસને દેખા શેક હય જરૂરો, ચહે જાનમે લાએ ઉંકો,
 ખાકે માલ કહા તુમ કીસીકી, અય ખેટા મુગથી વાલે....અય.
 જરૂરે પાસ હો ડેમઅસર મોટર, બસ મર ગઈ રંડી ઇસ પર,
 ફિર ઇસકા ઉડવા છોપર, છડા બગી મોટરવાલે...અય
ગઝલો—દીલખર—કંવાલી—

નામી જો ફાતુરુથા વો ફર જના મેહી હું,
 કહેતે યહ જસે કયસ વો દીવાના મેહી હું.
 મેં કાખા હું વો શેખ જસે કરને હેં હીજદા,
 હિંદુ જસે પુજતે હે વો ખુમખાના મેહી હું.
 અનસુર જના વો જો ચઢહા દાગે ઉપર,
 ખોશા અનદલ હલ્લ યા વો મસ્તાના મેહી હું.
 મે વો હું જલ્લા દીલ જસે કહેતે હેં ક્યાખા,
 મય જસમેં સમાતી હય વો પયમાન મેહી હું.
 એહમદ જના ઝોર મીમકે પરદેમેં છુપાયા.
 દીલખર મેહી વો દીલખરે જનાના મેહી હું.

નર્મ—ગઝલ—કંવાલી—

દિલ લે ગયા હમારા ઝિલ્લાર હસતે હસતે,
 ક્યા કામ કર ગયા વોહ ચાર હસતે હસતે.
 મારો કરા ચલો તુમ લાએ ઇસે મનાકર,
 વોહ હો ગયા હય હમસે ખેટાર હસતે હસતે.

(૭૩)

મળસીસમે આશકોંડી અમર મેં તેરી દેખું,
આપસમે ચલ રહી હય તલવાર હસતે હસતે.
યારો ન સહેલ સમજે તુમ હાલ નાંતવાકા,
અયસા ન હો મરે ચેહ બીમાર હસતે હસતે.
ગર શોક દીદ હય પોંદચેગે ઉસકે દર તક,
દેખેગે હમ મુસાફિર દીવાર હસતે હસતે.

મઝલે-નાદીર-તજે-કંવાલી-

ગર ખોદ દર્શક હય અલ્લાહસે લો લગાલે,
દુન્યામેં કયા મજા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
પીલે મચે મોહબ્બત, કર વાદ અપને રબકો,
કયા ખુશ ચેહ નશા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
મન જા કીસકે દરપર મત માંગ તું કીસીસે,
ખેકાર ફિર રહા હય અલ્લાસે લો લગાલે.
તુ ચાલમે ન આના ઉસ ખેસવા કે દરગીઝ,
દુન્યા છુરી બક્ષા હય અલ્લાસે લો લગાલે.
જો માંગના હય તુજકો સો માંગ અપને રબસે,
દરબાર વોહ ખુશ્લા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
સબ વાદમેં ઉશીકી સરકો ઝુક રહે હંય,
કયા શાહ કયા ગદા હય, અલ્લાહસે લો લગાલે.
નાદિર કીયે નશીહત અજ ગૌરસે તુ સુન લે,
ચેહ સબસે કેહ રહા હય અલ્લાહમે લો લગાલે.

મઝલે-દાગ-તજે-કંવાલી-

પહાંની તું વહાંની તું કર્મી તેરી ફલક તેરા,
કહી હમને પતા દરગીઝ ન પયા આજ તક તેરા.

(૭૪)

સીકાતો જાતમેં ચકતા હે તુ અથ વહીદિ મુતલક,
 ન કોઈ તેરા શાની હે ન કોઈ મુશ-તરક તેરા.
 તેરે ક્યએ કરમસે નારો તુર આપસમેં ચક દીલ હેં,
 સના-ગર ચક ઝખાં હરએક હે જીનો મલક તેરા.
 કીસીકો ક્યા ખબર ક્યું ખયરો શર પયદા કીયા તુને,
 કે જો કુછ હે ખુદ-ઇમેં વોહ હે બે-રેખો શક તેરા.
 ન જલતા તુર ક્યુંકર કીસ તરેહ મુસા ન ગરા ખાતે,
 કહાં યે તાબો તાકાત જલવા દેખે મર્દમક તેરા.
 દુઆ યે હે કે વકતે મર્ગ ઉસકી મુશકીલ આસાં હો,
 ઝખાંપે હાગકે નામ આય, યા રખ ચક બં ચક તેરા.

મઝલે-કાદીર-નઈ-કંવાલી-

અજબ નાજો અદાસે જાને મન જાન કનકે આતે હેં,
 કમરકો ખમ તના છાતી ચટક દામનસે આતી હેં.
 લગાકે આંખમેં કાજલ બનાકે હુદકે કુંકલ,
 જમાકે હોટાપે મીસસી સનમ દરસનકો આતે હેં.
 પેહનકે પાયેલેં પંજન ચલે આતે હેં મન-મોહન,
 કે ગોરે ગોરે હાથો પર તુએ કંગન સોહાતે હેં.
 ખડે હેં ચારબી હો-ચાર લગાકે ઈસ્કે કા ખાજર,
 ખુશીશે આજ અંગીયામેં નઈ જોખન સમાતે હેં.
 અરે ક્યું સો-રદા કાદીર મેં આઈ હું તેરી ખાતીર,
 કે જીયાં માર કુલોંકી તુએ મોહન જમાતે હેં.

મઝલે-અસીમ.

—:□:—

કીસ તેજીસે કરબશમે ખીજાં હાએ ચલી હે.
 એક આનમે પામાલ કુવા બાએ-અલી હે.

(૭૫)

ધસિયાંકી મુસીબતસે બચી ઉભતે એહમદ,
જસદમ સરે શાખીરપે શમશીર ચલી હે.
ઝોદર કા જગરખંદ મોહમમદકા નવાસા,
ઝોનેનકા મુખતાર હુસેન-ઈબ્ને અલી હે.
મુસ્લીમ કે પીસર કેહતે થે થેહ વકત શહાદત,
વેહશત ભરી કુફેકી હર એક ગલી હે.
બાન દેનેકો તૈયાર હુવા હકકી રમ્લ પર,
હુર શાહકા મેહમાન સર્ધધદે અજલી હે.
ગીરબાલ બના ખુરક, મુબુએ અલી અસગર.
યાની કે ઈવજ તીરકી જુઝાર ચલી હે.
સખ એહલે ફલક કેહને લગે વાહરે હીમ્મત,
લાખોં કે મુકાબીલમે હુસેન ઈબ્ને અલી હે.
સર અપના કટાતે હેં પચે ઉભતે અહમદ,
કયા આસીયોં પર શકકતે અવલાદે અલી હે.
હે આપકી થેહ દર્દ ભરી નઝમ મજેદાર,
હર લેઝ "અસીમ" આપકા મીસરીકી ડલી હે.

ગઝલે-ફખ-મુજાબ્બન-બારતપુરવાલી-

થે તકાઝા હય કીસીકા ઇલતિબ પરદેમેં હો,
પરદા દારેકે તવરુમુલકી દુઆ પરદેમેં હો.
નાઝબી પરદેમેં હો અય બા-અબા પરદેમેં હો,
લુલકી બે બાત હો એહરે ખુદા પરદેમેં હો.
તેરે સદે આરાગર ખુલને ન આએ રાઝે ઈશક,
મેં મરીઝ હીજ હું મેરી હવા પરદેમેં હો.
ગુમકા પેહચાને હકીકત મેં વો આંખે હેં કહાં,
થે ગુમ્બી બનો કે કહાં જાહીર હો કયા પરદેમેં હો.

(૭૬)

કયું પસંદ આએ ભગા ઉસકો ખુશ્તા નામ મેરા,
યા ઇશાહી મુહતોં તક ને રહા પરદેમેં હો.
મેરા દાવ્યવા હય કીસી સુરતસે છુપ સક્તા નહીં,
વો અગર જાહીરમેં હો અય ફૂખ યા પરદેમેં હો.

ગઝલે-અમીર. —:□:—

ઈસકમેં છસે ગુઝરતે હય ગુઝરતે વાલે,
માતકી રાહ નહીં દેખતે મરનેવાલે.
દાગ દીક્સે મેરા કહેતા હય રેહ ઉનકા જોખન,
દેખ ઈસ તરહ ઉભરતે હય ઉભરને વાલે.
આખરી વક્તબી પુરા ન કીયા વઅદએ વસ્ત,
આપ આનેહી રહે, મર ગયે મરને વાલે.
છોઁ ઝોર કુચએ મહજુબમેં પહોંચે આસક,
ચેહ મુસાશીર નહીં રસ્તે મેં ઠહેરને વાલે.
ગન દેનેકો કહા મેને તો હસકર બોલે,
તુમ સલામત રહો, હરરેઝ કે મરને લાલે.
ખઝમ માતમમેં કબી શમહીકો આખ છુપકર,
ઝો મેરે સોગદે પરદેમેં સંવરને વાલે,
આસમા પર ને સીતારે નીક્લ આયે અય અમીર,
યાદ આયે મુઝે દાગ અપને ઊંચરને વાલે.

ગઝલે-દાગ —:□:—

સખ લોગ જીવર વોહ હય જીવર દેખે રહે હય,
હમ દેખતે વાલોંકી નજર દેખે રહે હય,
કોઇ તો મીલેગા સરે ખાઝાર મોહબબત,
દીક્ષ દેખ રહે હય વોહ જીવર દેખ રહે હય.

(૭૭)

કુચ્છ દેખ રહે હય દીસે ખીરમીલકા તડપના.
કુછ ગૌરસે કાતીલકા કુન્નર દેખ રહે હય.
પહેલે તો સુના કરતે થે આશિકુકી હકીકત
અખ આંખસે વોહ આડો પહર દેખ રહે હય.
ખત ગયરકા પહલે થે જો-જો ટોકા તો વોહ બોલે,
અખખારકા પરચા હય ખખર દેખે રહે હય.
કયું કુદર હય દીદાર સનમ હઝરતે વાગેઝ,
અસ્લાહ દીખતા હય બશર દેખ રહે હય.
મય ફાગા હું મરતાં હું ઈધર દેખીયે મુઝને,
મુંહ ફેરકે થેહ આપ કીધર દેખ રહે હય,

નાટકે-સંભાર હીલા-તર્જે-કંવાલી

ઈસ્કે બાખરમેં જુડી મહોબત લાયેગે,
હુંતને જોખન જો આયેં હયે; ંહો હુંટાકર જાયેગે,
મેરી બારા બરસકી ઉમરીયાં જોખનકા ઉબાર હય,
અખર તલવાર હય આંખે કટાર હય.
જુસ્સો દેખા બસ તીર હમને ફેંક ંહો ખીસ્મીલ-શીકાર હય,
મેરે સીને પર કચ્ચે અબાર હય.
મુજસે મહોબત ંહો બરછીકી ધાર હય,
દેખ પતલી હમાનસી કમરીયાં, સાવરીયા લાચાર હય-મેરી.

અઝઝે-નીમક-નધ-કંવાલી-

મેં ખુબ સમજતા હું કે તુમ કોન હો કયા હો,
બર ફેર ન હોતા તો કેહું કે ખુદા હો.
આકીર મે તો અહેમદ હો મહમદ હો બશર હો,
બાતીનમેં ખુદા જાને કે તુમ કોન હો કયા હો.

(૭૮)

તુમ માલીકો મુખતાર હો બખશો છશે ચાહો,
અલ્લાહકે બદે હોકે બદોકે ખુદા હો.
તુમ ચાંદકે દુકડે હો યા હો હુસ્નકે પુતલે,
છસ રંગસે હો ગરજકે મેહબુબે-ખુદા હો.
દેખે તો તેરી તેગ ગલે કીશકો લગાએ.
ફુલ્હા હય વહી છસકી ફુલ્હન અયસી કઝા હો.
તુમ લગજતે દરદે છગરી પુછતે કયા હો,
બખ તુમ હો નીમકે પાસ તો શીર કયું ન મઝા હો.

ગઝલે-અલીમ.

—:□:—

શુભખુશ હું મેં હિસ ગુલકા છસ ગુલકો ખુદા ચાહે,
હુરાને બહીસ્તીકો કયોં મેરી બલા ચાહે.
કાએબ મેં રખા કયા હય, મંદરમે રખા કયા હય,
લે લે કદમે મુરશદ ગર હકસે મીલા ચાહે.
રખ વાદુ તું મુરશદકો રેહ પાસ તું મુરશદ કે,
બખશીશ નો અગર અયે દીલ તું રોઝે જળા ચાહે.
મય પીતે હેં મસ્તાને તેરે ધરક કે દીવાને
અય મેરે જલ્લે શાને છસકો દીયા ચાહે.
પુંછેગા નો વો મુજસે શયદા હો મીયાં કીરકે.
કેહ ફુગા અલીમ હિસસે છસકો કે ખુદા ચાહે.

નહ-કવ્વાલી-તજે-મઝલ

તેરા જલવા નજર આયા જમાલે દોજહાં બનકર,
દો આલમ દીલમે રોશન હો ગમે અરઝો સમાં બનકર.
અનલિલક કુએ ધજલી સમ્મશ આર મનસુર કાં કહેતે,
ન આતા હિન્કે મુંહસે તું ખુદ મુતલબ બંઝાં બનકર.

(૭૯)

હરમ ઝોર દેરમે જીસ દમ હુવા ધજ્જાર વેહદતકા,
તો નાકોસોઠે મુંહસેથી સદા શોઠે અઝાં બનકર,
ઉખાડે પાંઉ મલઉનોઠે ખુદા બદોઠે જખ તુને
તો જીત ઝુકે ઝુકે સીજદેમે ગીરે અજઝો બ્યાં બનકર,
ખીઝાંકા ખોઢ કયા હય શીર બસા ઉસ બાગે વહેદતકો,
મુહાશીઝ જીસકે કુલોંકાં વોહ ખુદ હો બાગબાં બનકર.

ગઝલે-ધખલાસ.

—: —:

ન રખમેગી ઝીન્દા મોહબ્બત કીસીકી,
હમે લે ઉડેગી વેહ આહત કીસીકી.
મુંઝે નીંદ કયા આઝમે પુરકતકી રખમે,
કે ફિરતી હે આંખોમે સુરત કીસકી.
જહાં બેજ દે અપને બન્દે કો માલિક,
ન દોજખ કીસીકી ન જજત કીસીકી.
તડપતા મુંઝે દેખકર યું ન હસતે,
અગર તુમકો હોતી મોહબ્બત કીસીકી.
કબી દેખ લેતા હું અય માહ તુજકો,
કે મિલતી હે તુજમે શખાહત કીસીકી.
ફકીરી મે યા રખ વોહ હીમ્મત અતાકર,
સમાઝમે ન આંખો મેં દૌલત કીસીકી.
કરે કોઈ ધખલાસ શીકવા તુંમહારા,
મગર તુમ ન કરના શીકાયત કીસીકી,

નાટકે-સંસાર-નોકા—

સ્વામ જીલે હીડાળા કુંજન બનમે ! કુંજ બનમે મધુ બનમે,
લતાઝમે પુખોઠા, જીલેમે કયા જીવાતી હંઝે !

(૮૦)

પવનકે કોકોમે ક્યેસી સુગધ વ્યાતી હાંએ ?
 પવનમેં કુશલે સામે સમા દીખાતી હાંએ ?
 મદનકે મોદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હાંએ ?
 બસ ગર્ભ સાંવરી સુરત એહ નયનમેં ?—સ્વામી.

નાટકે-ભુલનો-ભોગ-તળે-ઉસ્તાદી—

મોરે સરપે ગાગરીયાક્ર ભાર, સાવરીયા લે ઉતાર,
 હાથ હોં ગઈ હું મય તો ખેતાર ખેતાર.—મોરે.
 પત્નીયાં ભરન મોરી કમર લચક ગઈ,
 ચલન ચલત ગાગર સર દલ ગઈ, કરત રહી હું પુકાર,
 મય હું નારી, બોલી બિચારી, હાથ દીખે મોરારી.—સાંવરીયાં.

ગઝલે-અફઝલ— —:—:—

કફન ફેલતે હેં જીરકે ખિલખતે દરબારે કાતિલ હે,
 લહલ ફેલતે હે જીસકે આશિકોઈ છત્રે-મંજિલ હે.
 ધનપાતસે ખુદાઈ દોનો જાતિય એકસા દિલ હે,
 મેં હું કલકા મુશતાક ઓર આમદા કાતિલ હે.
 લગાઓ લાખ ચેટિ પૂરે ન ટુટા હે ન ટુટેગા,
 કહાં હે-શીશએ-મય, એહ હમારા ખું ભરા દિલ હે.
 જલ્લાએગી તેરી બરકે ગઝલ હમબી તો દેખેગે,
 નહી એહ તુરે-મીના, આશિકે ખેતાય કા દિલ હે.
 તસવુર આરઘીપર તુર જાનાં કાં-કહાં રેહતા,
 ન ઈસ કાગિલ મેરી આંખેં ન ઈસ કાગિલ મેરા દિલ હે.
 વેહ લેકર હોગએ ચલતે મેં ફેલતા રેહ ગયા અફઝલ,
 મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે.

(८१)

नाटकेअधुता-दाभन-तर्जे-कोरस-

हय जमाना औरतोकी अइसरीका बार,
 कुं के शौहर हय नेइके ताभेदार.
 भई अटारा जन गया हय, और औरत भूइरकार,
 कुं के शौहर हय नेइके ताभेदार.
 आनदी से शीरती हय येह होके भेहरकार.
 छोड के घर शौहर के नय हम राहे अग्यार.
 भई भीयारा घरमें जयडे तावीयां इटकार,
 कुं के शौहर हय नेइ के ताभेदार-(३ वार)

गजने-जलील.

—:—:—

कुलेज यामकर जय दील जले इरीयाद करते हे,
 सुताने संगदील इसदम जुहाके याद करते हे.
 समजते हे हमको अके दीन मअ्याशुक जनना हय,
 इलकसे पुछते हे कीस तरह इरयाद करते हे.
 हमारी जे जुहीका हाल वो पुछे तो अय कासीद,
 तो केहना होश धिना हय के तुमको याद करते हे.
 जरा भीखनां-जरा भीयना-जरा नरमी-जरा गरमी,
 भजे लेले के वो उरशाक परे भेदाद करते हे.
 जलील आसां नहिं आयाद करना घर महोण्यतका,
 ये उन्काम हय जे नाहक-जिंदगी प्यरयाद करते हे.

सोनेरीनण-

राग-गजल

दीलदारकी हर यादमें जेजन गया तो क्या हुवा;
 ये गुल अदन कीस कामका दिवदारकी यारी भीना,

(૮૨)

દિલદાર નહિં તો હમ નહિં, જોગન બની તો ક્યા હુવા;
(વો) ધરકકી દહેઝત ખીના, ના ચયન દિલ પાવે કહીં;
જપતે જ્યાંપે નામકો, હમ બી ગયા તો ક્યા હુવા;
હીરા મીસા માતી મીસા સુરત મીલી, સખ કુછ મીસા;
દિલદાર આ કે ના મીસા, જોગન મીસા, તો ક્યા હુવા.

ગઝલે-ધરિક-નઈ-કંવાલી-

લે લીયા હંસ હંસકે દીલ અગ્ય હુએ તરસાને લગે,
ચાહનેવાલોપે અપને ક્યા ક્યા મઝબા દાને લગે.
કમસીનીકા ચે તકાઝા ચાર વડકે પનકા મીઝાજ,
ચારહી દીનમે મેરે મીલનેસે ફરમાને લગે.
જગ્ય તલગ્ય મેને કીયા બોસા લખો રૂખસારકા,
મુસકુરાકર નાઝસે આંખે વો દીખલાને લગે.
વરકકી શખ આગ્યે તો વો બોલે જાને દીજાગ્યે,
ખસ બડીબરમે કમર અયસે વો ધખરાને લગે.
એક દીન વો ચા ન આંખે તકે મીલતે ચે કબી,
શુકે હય હંસ હંસ ગલેસે અગ્ય લીપટ જાને લગે.

નાટકે-નુરે-ધસ્લામ-કંવાલી-

ફિર ગયા દિલ દહેઝસે, કાબેકા-દરખાં હો ગયાં,
ખુત પરસ્તિ છોડકર, રોમન મુસલમાં હો ગયાં.
દિલમે જો અરમાન ચા, પૂરણુ વ્હો અરમાં હો ગયાં,
કયદખાનેમે-મેરી બક્ષીસકા સામાં હો ગયાં.
યા બંદીયે ધસ્લામ હયેં, સુરખત હમારા કામ હય,
સખસે આરામ હય અગ્ય દિલ-ગુઝીસ્તા હો ગયાં.
જો પહડે કલમા શહાદત, ખુશ ગયે જજતકે દર,
હસ બહિસ્તીકે લીયે, જજત અયવાં હો ગયા.

(૮૩)

ચાકી રાહ ચાકીદ તુઝપર મહેરકા રખ તું નજર.
નુરે ઇસ્લામ ઇસ કહસમે, અબ તુમાયાં હો ગયા.

નાટકે-અધુતાદામન—તર્જે-ભજન—

જગકા દોરંગી પાયા મુરખ ક્યું લલચાયા.
કોઈ રખમે ફેજ-રીસાલે કોઈ ઓહડે શાલ-દુશાલે,
કીસીને તો કમલહી ના પાયા મુરખ ક્યું લલચાયા.—જગકા
કહી અધે રહેમત બરસે કોઈ બુન્દ પાનીકે તરસે,
કહી હુપ હય કહી છાયા, મુરખ ક્યું લલચાયા.—જગકા

નાટકે-ખાકી પુતલા—કન્વાલી—

પાક બન દીલ સાફ રખ અઝોર યાદ કર ગફફારકી,
ખાખ હય ખેખાક હય ચેહ છન્દગી હીન ચારકી.
દીલપે જાણ કર, ખો ન સજ, નહી આફતસે ધખરાનાં,
રખ ભરોંસા તુ ખુદાપર રાહબર લો ઈતસાનકા.
ટાલ દેગા સખ મુસીબત ખ્યાન ધર રહેમાનકા,
દીલકો થામ, બચ, કુચ ખીયાલ કર, ઘેઠિમે નહી આના.
ફંદા હય, ચેહ તુઝપે બન્દે જાત હય શયખાનકા,
મત ઉલજ તું ઇસમે પ્યારે, હમે જરૂ હમાનકા,

મઝલે-આશકે—તર્જે-કન્વાલી—

બહેકાનેવાલે આપકે સખ ચાર બન ગયે,
સમઝાને વાલે મુક્ત ગુહનેગાર બન ગયે.
હમને તો દીલ દીયા તુમ્હે દીલદાર જનકે,
ક્યા તુમકો હો ગયા કે દીલ આઝાર બન ગયે.
ઇસ ગુલ બદનકે ઇશકમે આતી નહીં હય નીંદ,
ખીરાતર કે તાર મેરે લીધે ખાર બન ગયે.

બાઝારે મીસરમેં મેરે યુસુફકો દેખકે,
સૌ જાસે અહમે દીદ ખરીદદાર બન ગયે.
યુઘ ખાયે હસકે ઇસકમે આશકને ઇસ કદર,
દીલ ઝોર જીગર તખતએ યુઘજીગર બન ગયે.

નાટકે-અરઘોદય-કબાલી—

આપ ખાકે હીન્દ તેરી અજમતમે ક્યાં યુમાં હય,
દરિયાયે ફેજે કુદરત તેરે લાંબે રવાં હય.
ઘોતમને આખરે દી ઇસ માખદે કુહનકો,
સરમદને ઇસ જર્મી પર સદે કીયા વતનકો.
અકબરને જામે-હિલ્લત બખ્શા અનુમનકો,
સીંચા સહુસે અપને રાજુને ઇસ ચમનકો.
બરસોસે હો રહા હય નામો નિસાં હમારા,
ફુનિયાંસે મિટ રહા હય બરહમ સમા હમારા.
મુન્ને હમારે દીલકે ઇસ બાગમેં ખિલેજે,
ઇસ ખાકસેં ઉઠે હય ઇસ ખાકમેં ખિલેજે.

અઝદે-નૈયર-પુરશીદબાન—

સદકે અય જોશે જુનુ હમ ક્યાયે ઝોર ક્યા બન ગયે,
મુનયએ હસરત હમારે ખાર સદરા બન ગયે.
પરદ એ મહમીસસે નીકલે ખાક ઉડાનેકે લીએ,
ખલે લયલાયે પર અજ મજનું સરાપા બન ગયે.
સુઝ્યે આશીકકો બસા બદનામી મોંકા ગમ હય ક્યા,
અપને યુસુફ કે લીવે જળ હમજુલેખાં બન ગયે.
ઈસકે મજહબમે નૈયર કુદર ક્યા ઇસ્લામક્યા,
હમ બરેહમન બન ગયે હમ શીએ અમજમા બન ગયે.

નાટકે—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

દેખકે દીધાર ઉસકા દિલ દિવાના હો ગયા,
 તેજસે ભરપુર હૈ વો રવિ ઇસે જલ રહા.—
 બંદ આંખે હૈ રખી પર ચમકે ઉસમે છા રહી,
 જાગ્ય ખુલેગી વો તબી ક્યા ક્યા જુલમ હોગા યહાં—
 તીર જૈસે હૈ ભવે દીલ આકે જિત્સે હો ગયા.
 સાંત સુરત દેખતેહી દિલ નિશાના હો ગયા.—

નાટકે—મહાદેવ શિદે—ગઝલ—

હમ આરજુ દીલમેં ચેહી હીંદુ મુસલમાન એક હો,
 દલ જાગ્ય સારી દુસ્મની હીલમીલકે દીલસે નેક હો.
 મજહૂબપે અપને મુસ્ત હો ઇન્સાનકી યહ ટેક હમ,
 ગૌરસે દેખો અગર અદલાહુ સખકા એક હમ.
 એકબકી હાકલ ખીરાદર ભર રહી દીગંતકો,
 આગે બઢકર એકમ—ગળસે દેશકો હિદાર હો.

નાટકે—માહતાબે જહાંન—ગઝલ—

દોનો મેં દીલ મેરા હમ ઇસે દું કે ઉસે દું,
 એકે ગયર એકે સગા હમ ઇસે દું કે ઉસે દું.
 દોનો મરીઝ પ્યાર—કે દોનો ગલેકે હાર,
 ખોસા મેરા હવા હમ ઇસે દું કે ઉસે દું.
 —હકદાર મમ હું દીલ મેરા દીલદાર મુઝે દો,
 શીટકાર ગયર પર કરો આર પ્યાર મુઝે દો.

ગઝલે—કબાલી—ગોદરજાન—

દીલ ઉસકે તસવ્વુરમે જો બદલાએ ફુવે હમ
 કુરબાનમે મઝે વસ્લકે હમ પાએ ફુવે હમ.

શીકવાતે તુમહારા ન ફલકડી હે શીકાયત,
હમ અપને કીયેકી યે સઝા પાએ હુવે હં.ય.
તારેંકી તરહ ખનકી બી ગીનતી નહિં મુમકીન,
દાગ ઈતને તેરે ઈસ્કમે હમ પાએ હુવે હં.ય.
ભારદે મુલે ઉમ્મીદસે અથ શાને કરીમી,
દામન ન્વે તેરે સામને ફેલાએ હુવે હં.ય.
અથ દરદ ન ઉઠના કે નીદામત મુજે હોગી,
આગેશે તમન્નામે વો આજ આએ હુવે હં.ય.
કેદતે હં.ય ઇસે શરમ-હયા નામ હે ઇસકા,
ખીલવત મેંબી આશીકશ વો શરમાએ હુવે હં.ય.
કમા ખાકે કોઈ આએગા ખંજર મેરે આગે,
અફલાક મેરે નામસે ચરરાએ હુવે હં.ય.

અઝલે-અસીર—વહીદતમન—

અથ સરપર હાથમે સાગર ખુમાર આંખોમે હે,
અશમે બદદુર આજ અથ સાકી બહાર આંખોમે હે.
મેને પલકોંપે ઉઘાલી દેખકર ઉસકી શખીહ,
મર દમે દીદા નહીં તસવીરે યાર આંખોમે હે.
નીંદ આએ તો કહાં પાએ તસવીરે યાર આંખોમે હે,
પાંઉં ફેલાએ કીસીકા ઇન્તેકાર આંખોમે હે.
ઈન ખાલોંસે શરામે વરલકી આતી હે છુ,
રાત નજે હો કહાં જસકા ખુમાર આંખોમે હે.
સુરમાં મનઝુરે નજર હે ઉનકી યશમે નાઝકો,
મેં સમજતા હું મેરે દીલકા મુલખાર આંખોમે હે.
એક તો તીરકી નજર ઉનકી છુરીસેં કમ નથી,
ઉસપે ખંજર સુરમાએ દુઆલા દાર આંખોમે હે.

હાય કીસ્મત ઉસીકી સુરતકા તરસતાહું અસીર,
દીલમેં હે જો ગુલબદન ગુલબિઝાર આંખોમેં હે.

મઝલે-સહદ-તજે-કેવાલી-

વો જાતે જાતે મેરે દીલપે આંખ ડાલ ગયે,
અલો તડપનેકી સુરત તો એક નીકલ ગયે.
શબે વીસાલ વો કીસ પ્યારસે ચે કેહતે હૈ,
કે અખ તો દીલસે તુમહારે ગમેા મલાલ ગયે.
કુચ્છ એર જન ન પડી ઉઠતે ઉઠતે પહલુસે,
વો દીલકે સાથ જીગર પર બી હાથ ડાલ ગયે.
ખુદાકા શુકર હે હીલેસે વો અપાદત કે,
મરીઝે દરદે મોહબ્બત કેા દેખ ભાલ ગયે.

ન પુછા હાલ હમારા જીનુકે આલમમે,
જીધર ગયે તેરી ધુનમે શકીસ્તા હાલ ગયે.
ઝહે નસીબકે ઇતની , તો આરઝુ નીકલી,
વો આજ પ્યારસે બાએ ગલેમેં ડાલ ગયે.
દીખાકે આંદસા અહેરા દમે આખીર અપના,
સહદ વો તને બેનમે જાન ડાલ ગયે

મઝલે-શયદા-હસીનાબન-

શીક્ષ દીખલા મુજે એકપ્યાર મદીને વાલે
હું તેરા તાલીમે દીદાર મદીને વાલે.
તેરા પ્યારા હય હકીકતમે ખુદા કા પ્યારા,
પ્યારા લગ્ગા હય તેરા પ્યાર મદીને વાલે.
શબે મેઅરારાજ પસંદ આઈ ખુદા કો ક્યા ક્યા,
પ્યારી પ્યારી તેરી ગુફાહે મદીને વાલે.

સખ નખી તાખએ-ફરમાન હે તેરે મવલા,
અખીયા કા હય તુ સરદાર મદીને વાલે.
સખત મુસ્કીલમે ગીરફતાર હે શયદા તેરા,
અલમદદ સૈવાદે અખરાર મદીને વાલે.

ગઝલે-સાબરીબાન. —:□:—

કહાંકી શોખીયાં આ રખ ભરીંધીં મેરે નાલેમે,
તડપનેકી સીકત પયદા ફુર્ક તડપાને વાલેમે.
તેરે સોઝે ભુદાઇને બી કીહે તુરકા તર ગરમી,
પડી હે રાતસે કુચ્છ ફૂટ મેરે દીલકે જાલેમે,
ચલે અખ બાગબાં હમ દેખ લે તુ અપને ગુલશનકો.
ગુલોંકી બુ ગુલોંમે રંગ હે લાલેકા લાલે મેં.
પુકારેં ચાંદકો જસ રખ કોઇ આંખોમે શીરતાહો,
હમારા ચાંદ હો નહાલોંમે હે, તુ એક હાલે મેં.

ગઝલે-કમાલ—શરારતબાન-અજમેરી—

ક્યા બતાઈં ક્યા મુજે અય બંદા પરવાર ચાહીયે
એકે તુમાસા ખુબસુરત દીલકે અંદર ચાહીયે.
બાંધતે હે તુમ અખસ ઇતની બડી તલવાર કયું,
તુમ તો નામુક હો તુમ્હે છોટાસા ખંજર ચાહીયે.
કમસીની હે તો નીરાલી હે ઝીંદ-બી ચારકી
ઓર ચે કેહતે હે દીલ-દીલકે બરાબર ચાહીયે.
ઝીંદે કરનેકા તરીકા યાદ હી અખતક નહીં,
વકતપર ખંડના તુમ્હે અલ્લા હો અકબર ચાહીયે.
હોસલા પુરાતો હો જાએ શહીદે નાઝકા.
રહમે બીરમીલકે લીયે દામાને મરશર ચાહીયે.

अपने नाचिकसे कहो उतरे जगरमें जोरनी,
धस तकालके लीजे पट्टा परापर याहीये
छोडो धनको सुतोकी दोस्ती अच्छी नहीं,
अथ कलाम अथ तो तुम्हें अच्छाका डर याहीये.

गजले-मीरजां—साहजान

कीरसा भी मेरी शामे तहकुरका तुल है,
शीर येभी है के उनकी तपीयत मलुल है.
पीन आरजुमे यार ये एना इकुल है,
जो लाप्य अशरते हों मगर अथपे कुल है,
क्युं लखे आरजुपे जीगडते हैं आज वो,
कहतके तो कह रहे थे के सज कुच्छ कषुल है.
ना काम ना मुराद रहा में तमाम उमर,
य आपकी ખતા नहीं है मेरी सुल है.
हम-नकद-जान देते हैं पाखारे धरिमें,
धरार आप करेले तो कीमत वसुल है.
रंगोमे रंग है तुंही सुजोमे सु तुंही,
गुनयोमे गुनवा है तुंही फुलोमे कुल है.
मीरजां जियाले जाम कु उम्मीदे वस्ले यार,
ये आरजु अथस ये हसरत इजुल है

गजले-जहील—तने-कवाली—

हमतो कसूर वार हुये आप डाखे,
पुछा तो नीकाले क्युं ये वोह जेजन नीकाले.
कहेते हय आशीमेश ये अन्दाज याकडे
रजहो कदम कदम ये कहेज नीकाल के.

(૬૦)

નાદીમ હું જીકર છોડકે મે દીલકી ચોટકા,
કહેતે હય મોહ દીખાવો નહિ દીલ નીકાલકે.
દીલ દે કે બી વોહી હય તવાગ્નકા હોસલા,
કહેતે અબી સેં તો રખદો કલેગ્ન નીકાલકે.
સુન્ને કો સુનયે શૌકસે આશીકકી દાસ્તાં,
લેકોન જરા સંભાલકે કલેગ્ન સંભાલકે.
રાજ વસ્ત્ર પર તો ઉઠે કર લીયા મગર,
પુછા જો વખત બોલે, કે બાદ ઇન્તેકાલ કે.
છોટાસા ઇસ પરીકા જો કદ હુર દેખલે,
તોબા પે ફત્તીયા કહે શાખે નીકાલ કે,
લખી હય ખાહ કે ખુને જીગર ચે ગઝલ જલીલ,
મીસરા નહી હય શબ્દરકે દુકડે હય લાલ દે.

મઝલ્લે-એગ્નજ.

—:□:—

ખીયાલે કુલકે-હયલા જાન બન કર દીલમે રેહ જાતા
જીનુને કેસકા પરદા અગર મહમીલમે રહે જાતા.
વો ક્યા પાએ બકા તેરી કમરકો ફુંડને વાલા.
ખલક કર ઘરસે જો દીલ પહેલેહી મંજીલમે રેહ જાતા.
કરે આદમ મુકાબીલમે અગર આચના બી હોતા,
મેરે મહેવસ તેરા મુંહ દેખકર મહેશીલમે રેહ જાતા.
હમારે ખુને નાચકકી ચહાદતો બહોત કુચ્છ થા,
જો એક ધખ્યા લકુકા દામને કાંતીલમે રહે જાતા.
ન યુ બે પરદગી હોતી ન ફસવાએ જહાં હોતા.
મઝા જબ થા કે તુ એગ્નજી કી દીલમે રાહ જોતા.

મઝલે-સાગીર—

દીલ લગાલો તો મય તસ્વીરે-વફા બન જાઉં,
 ઘુમ નીલાલો તો ખુદા જાને મેં કયા બન જાઉં.
 આસ કેહતી હય કે હય યાસકા આસાન ઇલાજ,
 ફરદકા હય ચે તકાઝા કે ફવા બન જાઉં.
 તેરે કદમોપે પડે રેહનેકા મૌકા મીલ જાએ,
 યા ઇલાહી મે તેરી ખુદે લયલા બન જાઉં.
 નાલા કહેતા હય કે તુશાન, બપા કર ફું મેં,
 આંખ કેહતી હય કે સાવનકી ઘટા બન જાઉં.
 મેરી હસરત કોઈ બંદાહી બનાલે મુજકો,
 ઝોર ઉસ છુતકી તમજા હય કે ખુદા બન જાઉં.
 વોહ પરી બનકે શમે વસલ અદાસે બોલે,
 ક્યું કહો તો સહી અબ ઝોર મે કયા બન જાઉં.
 નહિ સાગીર હું મગર હય મેરા દાવા સાગીર,
 યાર હાલે તો મએ હોશ-રૂખા બન જાઉં.

નઈ-મઝલ—

પહેલે તો શોકકે ખાકે દરે મયખાનાં બનુ;
 શીર તેરે જામસે બેખુદ બન મસતાના બનુ.
 મસત શયદા બનુ ફસવા બનુ દીવાના બનુ,
 શોક કેહતા હય તેરે ઇશકમે કયા કયા ન બનુ.
 અસરે જોસે જુનુ દોનો તરફ હો યકસાં,
 તુ અગર શમઅ બને મેં તેરા પરવાના બનુ.
 જામસે વોહ સુરત પદશાં નજર આયા હય,
 દીબે સદ ચાકે મઝલા હય કે મેં શાતા બનુ.

(૯૨)

મયકશો બાદે વહદતકા સુરર એસા હો,
ખુદી સાકી બનુ ઝોર ખુદી પયમાના બનુ.

નર્ધ-કંવાલી-ગઝલ—

ન લટકો ખીડખીયોમે ગીર પડોગી બેઠ કર દેખો,
ઈશારા મેંબી કરતા હું ઝરા મેરી તરફ દેખો.
કીસી કમસીનપે નાહક તુમ અપની જાન જોતે હો,
ઝરાસા દેહો હીલ મુઝકો તો શીર મેરા જીગર દેખો.
મુઝે માલુમ હય તુમ ગીર પડોગી આજ કલ પરશુ,
ઝરા નાહક બદન-પતલી કમર, કુછ ગૌર કર દેખો.
કીસી ગોરે બદનકો દેખકે તુમ હો ગર્થ શયદા,
હય કીસકી ઇન્તેઝારી, મેરી જાં મેરી તરફ દેખો.

નર્ધ-ગઝલ-કંવાલી—

જામે ઝમરૂદીકા હય દોર અનબુમનમેં,
તાહિસ નાયતા હય કીસ શૌખસે ચમનમેં.
અબરે બહાર પુરસે જોલે જો બાલ સરકે,
કતરે ટપક ટપકકે માતી બને લગનમેં.
માથેપે ચાંદની રખખી જો માહ જખીતે,
હરકત હોઈ ફુલકો ચાંદ આ ગયા ગહનમેં.
ખુશવાઈ ફરેહ કીસને દોળા લુલુ કીધરકો,
લયલા સમા રહી હય અજબુ કે તનબદનમેં.

ગઝલે-શીરોઝ— —:□:—

માસુક સે સય હે કીસીકો બી વફા હે કય ઉનકો હયા હે,
આશક તો સદા ચાર કે કુચેમે ફના હે, પા બંદ રજા હે.

(૯૩)

મજબુ કોહવા ઇશક કબી ચેન ના પાયા, તન અપના ગુમાયા,
હર હો જે બદન ઉનકે તો લેલી કી સદા હૈ, ઝોર આહુઈ શુકા હૈ.
હમ ઉનકા મોહબતમે હે ચે જનસે બેજા, અખ છના દુશવાર હૈ,
રે અહી કોઈ પુછો ઓ કયું મુજસે ખફા હય. ક્યા મેરી ખતા હૈ.
કીયા ખુબ નીકાલા હે નયા બુદ્ધમકા અંદાજ. સુનતી નહી ફરીયાદ,
બે તેગ દીયા કરતે હે, ચે જોરો-જફા હૈ, ચે કેસી સજા હૈ.
“ફીરોજ” હુવા ઇશકમે ચે હાલ કીયુ અખ હર, ઓ વાયે મોકદર,
ગવરોપે મરતે હે તુ કયું ઉનપે ફીદા હૈ, અફસોસ કી જા હૈ.

મઝલે-ફીરોજ.

—:□:—

ઓ આશકું કા દેખ લો છ-કી ખુદી જાતી રહી.
હમ મર મેટ હૈ ઇશકમે જખ હીલડ્યા જાતી રહી-ઓ.
કંઈ ઝેર ખાકર મરગએ કંઈ શીર કટાકર ગલ ગએ,
એ હસીનો કે સીતમ ગર ખાક છન વાતી રહી-ઓ.
કંઈ શુદ્ધી ઇસસે તરગએ કંઈ કુખકે મર બી ગએ,
લાંખો કા નયની નાકમે પેહે નાકે ખતલાતી રહી-ઓ.
નહિસે-રવાંશે બાદશા હુ કી-બી ઉસને ધાતકી,
રસ્તમ પહેલવાં કોબી ચેતો જોર કરવાતી રહી-ઓ.
ફનીયામે આકર ઇશકકી ચેહી મજા તો દેખલો,
જગલોં વયદાન મે ચે દીન રાત બટકાતી રહી-ઓ.
ઉમર બર છરકો કસેજેસે લગાતે હો રહા,
વો જોશે જફાકે તીર મીજગાં હમપે બરસાતી રહી-ઓ.
કેસે કેસે નવજવાંનો કા જલાયા ઇશકને,
જેસે સમે પરવાનેકે જુનકર ખાતી રહી-ઓ.
ક્યા ઇશક યા આશકુંકા રખકી રહેમત મે જાનદી,
ચે જખે મન્શુરકો સુહી ચે ચખ્ખાતી રહી-ઓ.

(૬૪)

લેલી તો મજનુ પર ફીલ મજનુ હુવા અશકે ખુદ,
જખ ઇશકકી ધન્દી બજી તન મનકો ભડકાતી રહી-ઓ.
હીર-રાંઝાં કી તો શાદી હો ગઈથી ખવાબમે,
પાંચ પીરોકા કરામહ જખ નજર આતી રહી-ઓ.
ઠોકરસે મુરદેકા જીલાયા ઇશકસે તખરેજને,
કુખમેઇ જન્લાકી શદાથી વોહ ખીચ પાની રહી-ઓ.
ઇશ મરીજે ઇશકકા દાર કહીં મીલતી નહી,
જખ મીલી ઓ દીલ રૂખા સારી મરજ જાતી રહી-ઓ.
અખ જમાના હે ઠગાકો દેખલો તુંમ દોરતો.
નેત્રી ને થી વો ઘટ ગઈ, યુરાઈ નજર આતી રહી-ઓ.
શોકસે આપેથે કીયા પરવાના બનકર જલગયા,
માસ ખાકર ખુન પીકર હડી પીસવાની રહી-ઓ.
ચાર દીનકી જીન્દગીમે કુછનો અપના કર ચલો,
ધન-દૌલત કી હવસ અજતો જાતી રહી-ઓ.
હાયા ક્યા બિલટા જમાના આ ગયા હય અમે “ફીરોજ”,
જીસકો “પાલા નાજસે ખંજર વો બતલાતી રહી-ઓ.”

ગઝલે-મહમુદશાહ—

‘અલો સખી અજમેર નગરકો ખવાબકા બેખન દેખ તો લો,
પુલોંકી ચાદર માથે ઓડે વોહ મનમોહન દેખ તો લો.
‘નુરે ઇલાહીકા મેહ બરસત હે ખવાબ પીવાકી ફુલી બહાર,
દુલા ચીશતી બન બેઠો હે આકે દરશન દેખ તો લો.
‘સજ રચી હે ધુમ મચી હે યુન ગાવત હે હુરો મલક,
ક્યસો સખે હે ચોખટકો મોરે ખવાબકા આંગન દેખ તો લો.
‘ને માગત હે ચીશતી પીવાસે બર પાવત હે મનકી મુરાદ,
‘હે તુ કાગા અન બીકારીકો ખાસા બોજન દેખ તો લો.

(૬૫)

તુમરે ડગરવાપે આન પડા હય મહામુદશાહ અય ગરીબ નવાઝ,
મયેર લયા હે હાલ મોરા તુમ ખોલકે ચીતવન દેખત લો.

ગઝલે-શૈક્ત— —:□:—

પરદેસે અયાં ફખરી જખ જલ્લગરી હોગી,
મુસાફી તરહ હમકો બે ખબરી હોગી.
હો જનવે અગર આશક ઉસ સુરતે ઝેખક,
કાસીદસે લગ્ના ક્યું કર શીર નામાખરી હોગી.
કાસીદ બે પતા કમ હયે કયા કુચએ જનનાકા,
દસ ખીસ ખડે હોંગે જસ જ વો પરી હોગી.
કોઈબી નહી હોગી હમરાહ મેરે મરકદમે,
હોગી મેરી તનહાહ આર બે ખબરી હોગી.
જલ જતા હયે જો ઉગતા હયે સબ્જ ચેખવાખીદા,
શૈક્ત તેરે મરકદપે કયા ખાક હરી હોગી.

નઘ-ગઝલ-તજ્જે-કવાલી—

યે જલવા કીસીકા હે સમાયા મેરે દીલમેં,
આંખોમેં હૈ હસરત તો તમન્ના મેરે દીલમેં.
જસકા ન નશાં કાઅબા વ છુત-ખાનેમેં પાયા,
વોહ શાખ સરાખા, નઝર આયા મેરે દીલમેં.
હે શૌકમેં દીદારકે હર રંગસે જાહીર,
બરકે શરરે તુરકા જલવા મેરે દીલમેં.
જાં તનમેં હે આર જાનમેં જાનાંકી હે તસવીર,
શાઅલેમેં ઝીયા આર વોહ શાઅલા મેરે દીલમેં.
ક્યું સીનઅતે બેચુનીયે સાનેઅ-પે નહું જાન,
ક્ષરેમેં વોહ ફરીયા હે વોહ કતરા મેરે દીલમેં.

(८६)

यऊसां से रहे धरिऊमें कुँ आर धंसलाम,
काम्यभा मेरे दीखमें हे कलीसा मेरे दीखमें.
हर आन नई शान हे उस चारकी रही,
होता हे तमाशे-पे तमाशा मेरे दीखमें.

गजुदे-हथ-तजे-बावनी-

सरदार कीजे नते हथ सणी अछिहने सण अवतारन में,
दुर-नणी की नत लछ नयसे बंदी नत सीतारन में.
मुझे दोनयका हाल न सुना कीसी आर के वाधन न पहेका,
हम पदे शाहू अरथ के यहाँ क्युं जाया जले अंगारन में.
पुछाने उनको सख दीया कीस नयन से पयदे को पुरा दीया,
अके सीस हुसेन अकेला लडा—छे लाप कटारन की धारनमें.
अके दीन अयसा होगा भयदाने हम पया होगा,
कुछ मुँ पकेल की भी याद रहे, अके भंय भी हूँ, दुःखीवारनमें.

गजुले-अकभर-तजे-दादरा-

बापों शीरते हें अय चार तेरे जेपनके भत्वाले.
मीला था मुँकीलसे अके चार हो गछ पेशी पर तकरार,
अच्छे होते हंय दीखदार-लेकीन पुछा न पावा अले.
कमतके गममें रहूँ छिदास—हूँ भंय जने से जे आंस,
या तो आन मेरे पास-वर्ना मुँको वहाँ सुलावे.
पहेले तुने शीकल दीपार्ध—शीर तु कहा रहा हरनछ,
मुँको रातो नींद न आछ—अल गजे गमके दील पर लाखे.
भंयने कहा के अय मेहुपुण—तुँको हमजी हें भरमुण,
भोला हंसकर बोह कया पुण—आये जात जनाने वाले.
अकभर यह हुजे लाचार—जदेरी गेसु ये पुमदार,
उन पर पडे पुछकी भार—मेरे दीखका इस गजे कले.

ગઝલે-આસીફ-કબાલી—

સતાઓ હમકો ન તુમપર નીસાર હમબી હંય,
 નિગાહે લુત્ફ કે ઉમ્મીદ વાર હમબી હંય.
 જો દીલકો ઝખ્મકો દીખવાયા ખુલખુલે નાશાદ,
 તો ચુલ ચેહ કેહતે હંય સીના શીગાર હમબી હંય.
 સખાબ આએ તો ઇતના તુમહેં ખ્યાલ રહે,
 તુમહારે ચાહને વાલોમેં ચાર હમબી હંય.
 બગેર બિસા લીએ દીલ ન દેગે ચાદ રહે,
 જો ચાલ બાઝ હો તુમ બી હોશીઆર હમબી હંય.
 હમ ઉનસે દખ્કે મીલેગે કબી ન અય આસીફ,
 વોહ શાહે હુસ્ન સહી (તો) શહેરવાર હમબી હંય.

ગઝલ—

—:□:—

મહોબ્બત ગેયરસેં મેરી, છુડો દો યા રસુલીલાહ,
 મુઝે આપનાં હી દીવાના, બનાદો યા રસુલીલાહ.
 લગા તકયે ચુનાહોં કે, પડા દીન રાત સોતા હું !
 મુઝે ઇસ ખવાબે ગફલતસે, છુડા દો યા રસુલીલાહ.
 પડાહું કહરે દરિયામેં, બંવરમેં ખાતા હું ચકર !
 કીનારે લુત્ફસે મુઝકો, લગાદો યા રસુલીલાહ.
 અધેરી કલમેં મુઝકો, અકેલા છોડ જાવેગી !
 વહાં હો ફઝલસેં તેરે, બિજેલા યા રસુલીલાહ.
 બડી કીસમત હમારી હે કે, ઉમ્મતમેં તુમહારી હે !
 બરોસા દીનોં દુન્યામેં, તુમહારા યા રસુલીલાહ.
 ચેહી હય આરઝુ દીલમેં, પદું તુજ નામકી તસબીહ,
 કરું કુછ કામ દુન્યામેં, તુમહારા યા રસુલીલાહ.

(૬૮)

ખુદા મુજકા મદીનેમેં, જો લેજાવે તો બહેતર હય !
કે રોઝા નકે મેં દેખું, તુમ્હારા વા રસુલીહાહ,
દુશની પીર હે મેરા, કે જીનકા મુલકહે બયતુલ્લાહ,
મુસાશીર હું મેં કાઅબેકા દીખાદો વા રસુલીહાહ.

ગઝલે-મુજતર-તર્જે-કબાલી-

ફિર ચાહે તું-ના આના એ આન બાનવાલે,
જુદા હી વખાદા કર લે સચ્ચી જીબાન વાલે.
એક બોસા માંગને પર યહ ગીલિયાં યહ ગુસ્સા
ઈસ દરજે ફિદા ? સવદા ઉઝી દુકાન વાલે.
યહ ચુપ ચુપકે બાતે આંખે ચુરા ચુરાકર,
હમ બી હંચ આંખ રખતે હમ બી હંચ કાન વાલે.
એક હાથ આર કાતિલ, ઈન નીમ બિસમીલો પર,
તડપા કરેંગા કબ તકે યહ આધી જાન વાલે.
કબાબે મે તુંક કે હુંઠા ઓર જીતકહે મે નાકર,
કુછ તો પતા બતાદે એ લામકાન વાલે.

ગઝલ-

—:□:—

કયા પુછતે હો સાહબ મુઝસે કે, કયા હૈ દુન્યા.
હીસોં હવા કા ધર હૈ, દાશલ દેના હૈ દુન્યા.
શેર } આંખ, કાન. મુખ, મીચકે નામ નીરંજન લે,
અંદર કે પટ જળ ખુલે તો બાહર કે પટલે.
ગરબે બચસમે નાહીર, ઈસમેં હંસી-ખુશી હૈ,
લેકાન હૈ ગમકી બસ્તી, ઈચ્છત કી જા હૈ દુન્યા !
શેર } ખોટ કપટ મત સરધરો મંજીલ અપની દુર,
નકી કુચ્છ કમાઈ લો જો પુંજ હો બરપુર.

(૯૯)

પસિ પીરગુલ મેં કુચ્છ ઉલ્કત કી ખુ નહિં દે,
ગો બાદીયુલ નગર મેં એક દીલરૂબા હૈ દુન્યા.
ગર આજ હૈ કીસીકી કલ હોગી દુસરે કી,
હર બર્ષ બેહયા હૈ ઓર બે વફા હૈ દુન્યા.

ગઝલે-જલીલ-કબાલી—

મીરલે પરવાના શીર હર એકલ દીલ હો ગયા,
યાર હસ મહેશીલ મેં બચકા, શમઅ મહેશીલ હો ગયા.
દસ્ત બાબુ કી નગ્નકત પાઉં કી જાહર હૈ,
દો કદમ ચલના તેરે ખંજર કા મુરફીલ હો ગયા.
કુસ્ન વાલોં કે લીએ, જાહર દે ખુને આશકાં,
મીલ ગઇ તેગે અદા, હસકો વો કામીલ હો ગયા.
સચ પ્હે કહેતે હંચ કે, સોહબત મેં બડી તાસીર હૈ,
મેરે કામીલ કા હર એક અંદાજ કાતીલ હો ગયા.
આલ થી બાદે બહારીકી તેરી તલવાર મેં,
જખમ ખાતેહી શયુક્તા યુનચએ દીલ હો ગયા.
હોઠે રૂખસત માર ડાલા હાએ ઉસ બેદર્દને,
કલ મસીહા બનકે આયા આજ કાતીલ હો ગયા.
ઈશક કરના હે તો પરવાને સે અચ દીલ સીખલે,
બો સરે મહેશીલ નીશારે શમઅ મહેશીલ હો ગયા.
કતલે ગાહુમેં ખુબ કુસ્નો ઇશકકી ચોટે ચલી,
મંચ ઈધર તડપા ઉધર જલ્લાહ ખીરમીલ હો ગયા.
દીન બુદાઈ કા નહિં કાટે સે કટા અચ જહાલ,
પ્હે બી સખ્તી મેં કીસી આશુકકા દીલ હો ગયા.

મઝલે-તાહીર-ગઝલ—

દવાએ દર્દ હો મોઅજ્જ, નુમાહો રશકે ઈસા હો,
 જો તુમ ચાહો તો ખીમારે મોહબ્બત ક્યું ન અચ્છા હો.
 મળ ખરસાત કા તબ હે, કે વોહ સીનેસે લીપટા હો,
 ઇંધર બીજલી ચમકતી હો, ઉધર ખાદલ ગરજતા હો.
 હિસે માલુમ તો જખ્મહો દીલે મોમીન કા તરસાના,
 ફાસીકી યાદમે વોહ જુતે કાશીર બી તરસ્તા હો.
 અબી ખાંચા ન થા ખંજર કે પહેલુ સે નીકલ આયા,
 દીલે મુસ્તાક કો રૌકે શહાદત હો તો અયસા હો.
 હિં બાલીન સે જખ કહેકર તબીબો કા જુલા લાઉ,
 પુકારા હરદે દીલ ઈયરો તુમ્હી રસ્કે મસીહા હો.
 દીલે બીરમીલ તડપ કર રક્સ દીખલાએ સરે મહેશીલ,
 જો તુમસે આંખ લડખાએ તો પુતલી કા તમાશા હો.
 હમ દેતે હંય વોહ ખાતોમે તાહીર મેરે મતલબકો,
 અલા શીર નકશા દીલ પર કીસ તરહ હરદે તમન્ના હો.

નંદ-મઝલ-તર્જે-કંવાલી—

ચાહના હય જસકો દીલ, વોહ દીલરૂખા મીલતા નહીં,
 મુદ્દા કીસમત હય દીલકા મુદ્દા મીલતા નહીં.
 સારી દુન્યા અય અઝીઝો હોડ દી જસકે લીએ,
 જખ બી હમને વોહ જુતે ના આશના મીલતા નહીં.
 ખોત બી આતી નહીં હમ બી નીકલ જતા નહીં,
 હયા કયામત હય મંસીહાબી મેરા મીલતા નહીં.
 ક્યું નહીં પહેંચાએ હિસ ચલતક મેરે પેગામ કા,
 હયા પતા હિસકા તુઝે બાદે સખા મીલતા નહીં.

(૧૦૧)

જુસતજુમે જસકે અસરક હો ગઈ આંખે ચકોર,
દેખને કો બી હમે વોહ, માહેલકા મીલતાં નહોં.

ગઝલે-અકબર-કંવાલી—

અદલાહો ગની રત્નએ વાલાએ મોહંમદ,
હયે શમસો કબરપે કહે પાએ મોહંમદ.
ઝનજરબી હીલતી રહી ખીસ્તરબી રહા ગર્મ,
એકે દમમે સરે અર્થ ગયે આએ મોહંમદ.
આંખોમે તસવ્વર દીલે શયદા મેં મોહબ્બત,
લખપર હય કુગાં સરમે હય સૌદાએ મોહંમદ.
દામનમે છુપા લે મુઝે દામનમે છુપા લે,
પરદા મેરે એખોકાન ખુલ જાએ મોહંમદ.
હસરત હય કે જળ કબરમે અદબાખ ઉતારે,
અકબરકી ઝાંખર હો સદા નામે મોહંમદ.

નંદ-ગઝલ-તર્જ-કંવાલી—

સંભાલો દીલ મોહબ્બતમેં તો અયસા હોલી જાતા હય,
જગરકી બે કલીસે દર્દ પયદા હોલી જાતા હય.
રકીબો રરકે ક્યું કરતે હો, ગર ઊનકા મોહબ્બત હય.
જસે દીલ પ્યાર કરતા હય, વોહ અપના હોલી જાતા હય.
નીકલ જાતે હંય બલદારેકે બલ સખ ઈસ્કમેં હી તો,
જો આયા ઈસ શીકંજમે વોહ, શયદા હોલી જાતા હય.
હસીનોકો ખુદા જળ હુસ્ન દે દેતા હય મનમાના,
તો અપને આહને વાલોંસે, ગમઝા હોઈ જાતા હય.
અદુને દમ ન મારા સુનતેહી ચેહ હાલ પોશીદા,
કે ઘરપર ઊસ સનમકે રોઝ મેહશર હોઈ જાતા હય.

(१०२)

नई-गजल-तर्जे-कवाली,

सुना हय आप जीकरे आशक्ति नाशाद करते हंय,
 अकल्ला मुझे लुले हुये हो याद करते हंय.
 बिजे गुलकी महेदी आन क्या हय सहने गुलशनमें,
 इशुरगाने यमन शीरे मुआरक आद करते हंय.
 छितर आती हंय परीयां साइं उनके शीशमें दीक्षमें,
 नहीं भयलुम क्या ललु येह आदम जाद करते हंय.
 नहीं भयशुको आशीक अपने शुगलसे आशील,
 येह सेहने आगको हम हस्तको आआद करते हंय.
 अतरकर नोयकर पर तोडकर पर आंधकर इरहत,
 यह भूरगाने यमनको क्यसदे आआद करते हंय.

नई-गजल-तर्जे-कवाली.—

हस्ती की नहीं रहती हय जग धरुमें तु-ली,
 अं मुहसे निकलने लगा उनके मानो तु-ली.
 मेहलुम ली येहलुमे हय भीस्तर लमे लुली,
 सोलुह हय साकी ली सुराही ली सुषु ली.
 हय हुस्न तेरा सारे हसीनों से नीराखा,
 क्यसी ही अता की तुजे अदलावने जुली.
 वो आगमें सयर हो जते हंय तो हंस कर,
 भीस प्यारसे कहते हंय के हमराह हो तु-ली.
 गदनाम इकत में ही नहीं आहमे तेरी,
 इस्वामे जहां हो गया जग धरुमें तु-ली.
 सय पुछो तो हय जन मुझे सजसे प्यारी,
 सो जनसे लेकीन हय पीयारा मुझे तु-ली.

(૧૦૩)

કામીલ હય અગર શોક શહાદતકા તો એક રોઝ
મીલ જાયગા ખુદ ખજારે કાતીલસે ગુલુ બી.
દામનસે છુટા હય ન છુટેગા કલી ધબ્બા,
રંગ લાયગા એક રોઝ શહીદીકા લહુ-ભી.
તોફીર અઝીઝ અબ એ સરે બઝમ હય તેરી,
વોહ આપકી જા અબ તુજ હે કેને લગા તું-ભી.

ગાયન.

—:□:—

ખુને જીગરકો પીતે હેંય બસ ગમમેં તેરે યાર.
સહેરે ચમન મેં શીરતે હંય બસ ગમમેં તેરે યાર,
અયસી હવા ચલાઈ જમના મોહે દીખાઈ.—બસ
મેં ચુપકે ચુપકે રોતી હું બસ ગમમેં તેરે યાર.
હું ગમમેં તેરે રોતી મુંહ આંસુએસે ધોતી,
વોહ કહાં ગયો મેરા મોતી મેં મોતી ખીના નહી સોતી.
દીલ ઉસીકા દીજીએ જો દીલદાર યાર હો,
કયા હીંદુ કયા મુસલમા કેદર દાન યાર હો.
મેરી નઝર જા તુમસે લડગઈ મેં પલંગસે નીચે ગીરગઈ.
વોહ કયાં ગયો મેરા પ્યારે મેં અમી જેસી જલગઈ,
બસ ગમમેં તેરે યાર-ખુને જીગર કા.—

નંદ-ગઝલ-તર્જ-કંવાલી—

તુમતો કરતે હો દીલ લગી દીલકી, કયા મીટાવોગે એ કલી દીલકી,
હમસે પુછો કે હમપે ખીતી હય, આપ કયા જાનેં એ કલી દીલકી.
જા ઉતારા પરીકો શીશમેં, વોહ જો આએ તો બન પડી દીલકી.
એ ખુદીમેં બતા દીયા મેને, બાત ઝાલીમને પુછ લી દીલકી,
દીલકી બાતોમેં આ ગયા એદમ તુને મદી ખરાબ કી દીલકી.

(૧૦૪)

સનમખાને ઇશક-ગઝલ.

ઉઘાયા રંજ કુરકતમેં તેરી રશકે કમર બરસોં,
જલાયા હૈ લહું બરસોં ધુલાયા હૈ જગર બરસોં.
શીકરકે યાર મેં યા રખ ગએ યુંહી ગુજર બરસોં,
રહા દીલ મુદદતોં મુઝતરે ઉં દરદે જગર બરસોં.
તસવ્વર મેં તુમહારે દીલ ઉલઝને કા ચ્હે બાઇસ હે,
લીખા કાઈ ન ખાન બરસોં ન લેતે હો ખખર બરસોં.
શખે કુરકત હૈ યારખ યા કે ચ્હે રોજે ક્યામત હૈ,
બડા અંધેર હૈ હોતી નહીં જસકી સહર બરસોં.
રકીએ રશીયા ને તકરકા ડાલા ખુદા માલુમ,
કે મુદદત તકે રહી હમ પર ઇનાયત કી નજરે બરસોં.

સનમખાને ઇશક-કબ્વાલી.

બાબે રહમત તેરાં બદાપે ખુલા હૈ કે નહી,
તું દિબબે દીલે મોઅમીનમેં છુપા હૈ કે નહી.
બદે તુઝ-પરે ન કરે નાઝ તો શીર કીસપે કરેં,
તુહી બતલાદે કે આખીર તું ખુદા હે કે નહીં.
કયું ડરે કહરસે ઉમીદે કરમ કયું ન રખ્યેં,
તેરી રહમત તેરે ગુસ્સે-સે સીવા હૈ કે નહી.
ફાનસે તેયે ખઝાનેમેં કમી હે મવલા,
શીર મેરે દર્દકી કુચ્છ ઉસમેં દવા હૈ કે નહીં.

સનમખાને ઇશક-કબ્વાલી.

મેરે દીલમેં જળકે વોહ તશરીફ ફરમા હો-ગયા,
ખે-શકો લા-રેખ શીર અરસે યા અહી હો-ગયા.

(૧૦૫)

ઈશક જસ દીનસે મોહમદ મુસતફાકા હો-ગયા,
 સચ તો યે હૈ ખાસ મેં બંદા ખુદાકા હો-ગયા,
 હીજરસે ધમરા ન અય દીલ પહલે અબ લા તક-નતુ,
 પ્રીર મીલાયેગા ખુદા ગર હુત્ક ઉસકા હો-ગયા,
 આતશે દોગખ મુઝે છુ-ગએ કયા ઉસકી મળલ.
 ક્યું કે મેં શયદા હુખીએ દીખીયાકા હો-ગયા,
 વચ-દયે વરલ અબ તો પુરાકીજયે બહેરે ખુદા.
 આજ કલ કરતેહી એક જમાના હો-ગયા,
 બહીદા હમકો નહી જજતસે તેરી કામ કુછ,
 કુચયે દીસદાર અબ મસકન હમારા હો-ગયા.
 જનકર ખાલી કંફન વાપસ હુએ મુનકર નકીર,
 ઈશકમેં અય જનન તેરે લાગીર મે અયસા હો-ગયા.
 મીલસે અઘના કે અય હયરાં ક્યું હયરાન હૈ,
 કયા મોહમદ મુસતફાકા તુંબી શયદા હો-ગયા.

નઈ-ગઝલ. ગઝલે શનમખાને ઈશક—

હજરેં મર મીટે ઉસ શોક પર જસદમ શખાબ આયા,
 જો આયા તો કયામત બનકે આખોમેં હીજબ આયા.
 હસીન જબતક ન કોઈ સામને, હો હો ઘરમેં દોગખ હૈ,
 શખાબ આયા ઈલાહી યા મેરે દીલકા અગળ આયા.
 નીજાવર કર દીએ જબ મંચને અકલો હોચ સખ-ઉત્તપર.
 મેરે પહેલુમેં તબ બકર છઠી મસ્તે-શરાબ આયા
 પએ તફરીહ જસદમ ખામ પર વોહ બે નકાબ આયા,
 બતાઉ કયા કે દીલમેં કીસ તરહકા ઇજતેરાબ આયા.

(૧૦૬)

શબે ખીલવત સી કુચ્છ હસરત ન નીકલી વાએ નાકમી,
કબી ઉનકો હયા આપ કબી મુજકો હીજાબ આયા.

ગઝલે-તાલીએ દીદાર—

હિસને કહા પેહયાન લે મેં કાતિલે ખુખાર હું !
મયને કહા તુમપર શીદા હોનેજો મેં તૈયાર હું !
હિસને કહા અય બેહયા ફિર બઝમ મેં કયું આ ગયાં !
મયને કહા કાબુ નહી દીલસે મેરે લાચાર હું !
હિસને કહા તુ રંગમે અરની કયું હૈ મુસાફી તરેહ !
મયને કહા બલવહ દેખા મેં તાલીએ દીદાર હું !
હિસને કહા ગરદનપે તેરી શીરહું શમશીર કો !
મયને કહા દેરી ન કર જીનેસે મેં બેઝાર હું !
હિસને કહા તુને મુજેહ બદનામો ફસવા કર દીયા !
મયને કહા તેરે લીયે ફસવા સરે બાઝાર હું !

તાલીએ-દીદાર—ગઝલ.

જો જમાલે ખાલેકે કવનેન કા અર્ધના હો,
હિસ નબીકે તુરમેં કયું હુસન યકતાર્ધ ન હો.
કીયા મઝાહો હશર મેં તુમ પાસ હો અદલાઈ કે,
ઘોર મુજેહ કીયારતસે શકે બાર્ધ ન હો.
હાથ કીસ્મત થું ફેર મેં દરબદર શોરીદહ સર,
મેરા સરહો ઘોર તેરે દરકી ખસ શાર્ધ ન હો.
હિસકા ઈમાંહી નહી જીસકો નહી તેરી તલાશ,
વોહ ખુસલમાં હી નહી જો તેરા શવદાઈ ન હો.
સુરતે ધનસાં મેં આકર ખુદ દીખાનાયા જમાલ.
રખ લીયા નામે મોહમ્મદ તાકે ફસવાઈ ન હો.

(૧૦૭)

ગઝલે-તાલીબે દીદાર—તર્જે—કંવાલી—

જળ ધરકે મોહમ્મદને, સીનેમે બીના ડાલી,
તસવીરે સીયહ કારી, બુલમતકી મીટા ડાલી.
રહમતકી નઝરે તુમને, મુજહ આસીપે જખાડાલી,
બીગડી હુષ મહશરમે, હર બાત બીના ડાલી.
થી મીસરકી ગલેયોં મે યુસુફકી ફક્ત શુહરત,
પર હુસને મોહમ્મદને એક હુમ મચા ડાલી.
અલ્લાહ હુવા આશીક-અબ્દલ બને કાસીદ,
બે બાત ન દેખીથી વોહ બાત દેખા ડાલી.

ગઝલે,—જમાલી—તર્જે—કંવાલી.

સાખીર તુમ્હારા નકશા, આંખોમેં જ રહા હય,
સાખીર તુમ્હારા જલ્વા દીલકો લુલા રહા હય.
કલયરકો બદલાલી, સાખીરકો દી-ખુદાને,
સાખીરકે દરપે બન્દા, ધુની રમા રહા હય.
દુન્યાકો મીટ ગયા ગમ, ઉંઠતા કદમ હય હરદમ,
સાખીરકો સૌકે અવાસા, દીલમેં સમા રહા હય.
આર્ધનએ નઝરમેં બનો દીલો જગરમેં,
થાને ખુદા કે સાખીર, જલ્વા દીખા રહા હય.
હય લખપે નામ સાખીર, દીલમેં મુકામ સાખીર.
સાખીરકે દરકા રસ્તા, વાછદ બતા રહા હય,
ઉશ્શાક કે બુલાકર, ઉલ્કત જતા જતા કર,
મયદામે ફૂ કી સાખીર, બસતી બસા રહા હય.
બીસ્તરસે અપને ઉઠકર, અલ તુ બસુ યે કલયર,
સાખીર તુએ જમાલી—દરપર બુલા રહા હય.

ગઝલે-એહમદ—

અય ખવાળ ચે આલમ નુરે ખુદા, મુઝે કરકે ઇશારા છોડદીયા;
 મેરી કસ્તી એઝકો અય ખવાળ, પીચા ક્યું દેકે સહારા છોડદીયા,
 જરા નેનકા દેદે ઇશારા મુઝે, જરા હીજકા હોવે સહારા મુઝે;
 ન બ્યાદા ઇસસે સતાના મુઝે, કયું દરકા બુલાના છોડદીયા.
 બુલબુલ હુમે દરકા તેરે શાબાં, જરા લુત્ફે કમરકી કીજે નીગાહ;
 કુરકતમે અય મુઝે હીજે બુલા, ક્યું મુજકો બુલાના છોડદીયા.
 અય શાહ માઇનુદ્દીન પીયા ખવાળ, ઉસમાનકે તુંમ નુરે નીગાહ;
 અજમેરકી ચોખટ દીજે દીખા, ક્યું ખવાલ હમારા છોડદીયા.
 તેરે દરકે સીવામેં જાઉં કીધર, અય દુસરા હુંકે ડોનસા દર;
 એહવાલ કહું કીસસે જાકર મેને સવકા સહારા છોડદીયા.
 અય ખાનચે ચીસ્તકે શહવારે, અહમદકો દરપે બુલવા લે;
 મેં ખાગઅ ચીસ્તકે બલહારે, ક્યું અપના નઝારા છોડદીયા.

ગઝલે, કલયર-શાને મીરાં.

ચલો અય દોસ્તો દેખો સખાવત મેરે મીરાંકી,
 હય કયસી ખુશનુમા ઘર ઘર બશારત મેરે મીરાંકી.
 મસીહાસે ન હો અચ્છા મરજ ઉસકોલી દમ ભરમે,
 કરે હેં હાફ સરતાપા હીફાઝત મેરે મીરાંકી.
 અગર હીખ્યા ન હો કીસમતમે જસકે લોહપર કુચલી,
 ઉનેલી દાદ દેતી હુએ સુખઅત મેરે મીરાંકી.
 કદનસે ઉસે ઉઠ ખડા હીફુકા લાસા એકદમ ભરમે,
 કુઈ જબ ઉસકી મૈયતપર ઇસારત મેરે મીરાંકી.
 અલી કીયા ખુબ પાયા હેઅ વસીલા મેરે મીરાંકા,
 કયામતમે બી હુએ હમકો હીમાયત મેરે મીરાંકી.

गलशने रेहमत-तर्जे. कवाली. “शाने मोहंमद”

पडाख कलमा मोहंमदका, मोहंमद नाम ले लेकर.
 करे धशलाभके काधम, मोहंमद नाम ले लेकर.
 करे जलतमे धर अपना, मोहंमद नाम ले लेकर.
 मोहंमदको करे राजी, मोहंमद नाम ले लेकर,
 तुम्हे अय मोमीनो लाखीम-हय हो हजरतकी उम्मतमें.
 जन्नमो दीनका डंका, मोहंमद नाम ले लेकर.
 उमर हाइकने कयसा, मीटाया कुर जुन्नमतको.
 जगाया दीन—जोहंमद का, मोहंमद ले नाम ले लेकर.
 धसी उम्मतकी आतीरसे, जमे थे गारे तीरहामें.
 सहानाने जहोत दुंडा, मोहंमद नाम ले लेकर.
 मेही हो आरजु मेरी, के जलजरेत के रवजे पर.
 करे वां शुक्रा सीजदा मोहंमद नाम ले लेकर.
 हरे जन्नत मे पुजा जयगा—हो कीसीकी उम्मत में.
 जताऊ में तभी अपना, मोहंमद नाम ले लेकर.

नाटके—अंद्र मधुरी-तर्जे—उस्तादि.

तेरे लीरे जेजनीयां जनाजे—रजुंगी; सो तेने लीजे.
 सोनेका धडवा हय आर-धडे पर आरी-यार.
 अंगानज पनीयां जरवाजे—रजुंगी; सो तेरे लीये-तेरे.
 फुल भंगाया मयने-तुरा जनाया यार,
 कुलनका गजरा जनाजे—रजुंगी; सो तेरे लीये-तेरे
 हार भी पहेरा मेने-पहेरी अंगरीयां यार,
 जुहमे मोतीयां जभाजे—रजुंगी; सो तेरे लीये-तेरे

(૧૧૦)

ગઝલે. ફઘ-તર્જે-કન્વાલી.

મય સો જાઉં યા મુસ્તફા કહેતે કહેતે,
 ખુલે આંખે સદલે-અલ્લા કહેતે કહેતે.
 કીયા જુબ્બ કાતીલને રૂક રૂક અયસા,
 જખાં થક ગઈ મરહુમા કહેતે કહેતે.
 મય વલવલ પદને લગા બેખુદીમે,
 તેરી જુદ્દાકા માંગરા કહેતે કહેતે.
 હુઈ સેકડો મુશ્કીલ મેરી આશાં,
 ફકત એક મુશ્કીલ-કુસા કહેતે કહેતે.
 અદબસે જખાં થામ કર રહે ગયા મંય,
 હબીબે ખુદાકો ખુદા કહેતે કહેતે.
 પહોંચ જાઉં યા-રખ મદીનેમે મંયબી,
 ધસી તરેહ સદસે-અલ્લા કહેતે કહેતે.
 સખાં તુંહી લે ચલ મદીનેમે મુજકો,
 બહોત દીન હુવે મુસ્તફા કહેતે કહેતે.

જખાં ખુશક હોયા ખુદા કેહતે કેહતે,
 નિકલ જાએ દમ મુસ્તફા કેહતે કેહતે
 તમન્ના હવ દીલમે કે દાખીલ હો યા રખ,
 મદીનેમે સદલે અલ્લા કેહતે કેહતે.
 હુવા ઘુર પર રો અબ મૂશાકો અયસા,
 જખાં રૂક ગઈ મુદ્દઆ કહેતે કહેતે.
 મોહબતમે કામીલ હુવે ધખને હવદર,
 શીર કર દીયા સર રઝા કહેતે કહેતે.

મઝા હો મહેસરમેં કુછ મુજસે પુછે,
મેં હો ગાઉ ચુપ મુસ્તુફા કહેતે કહેતે.
ગદાધસે શાહી મીલી ફૂંકો વળ,
યે રતબા મીલા મુસ્તુફા કહેતે કહેતે.

ગઝલે, કલયર—તર્જ—કંવાલી.

અય દીલે નાદાં ન ધખરા ચંદરૌજ, ધસિ જહાંમેં હેઅ સસેરા ચંદરૌજ,
કુરબ હક તુંઝકો અગર મનજુર હો, છોડ હસતી હો ખીગાના ચંદરૌજ.
ગૌરકી સખતીકા સદમા વાદ કર, ખાટ ઔર ખીસતરકો સોના ચંદરૌજ,
કામ ના આઝમેગા પેશે હક સીવા, જોડે અઝમે માઇ બાબા ચંદરૌજ.
મુરસલોંમેં મુસવુકાઈ કે સીવા, કર ગઝે સખ નામ અપના ચંદરૌજ,
વકત હે, હુશીયાર હો ગફલતસે તું, કલયરી દુન્યામેં જનાહે ચંદરૌજ.

રફીકે—મેહફીલ. ગઝલે—મુશા તર્જ—કંવાલી,

હે ફૂઝા ઉતારા હુવા સેદરા, ક્યાકિ બન્દ હુટે હેં;
ખતા સખકો મજે કીસને, તેરે જોખન કે છુટે હેં.
ન તુ સઝ્યા ન તેરી ખાત ખાત સઝ્યા કોઇ પાઈ હેં;
સરા સર તુબી જુટા હે તેરે વાઝેદે બી જુટા હેં.
અનારોં કે ચમન મેં દાંત ખટ્ટે કૈર દીયે તુજને;
તેરે છુટેસે કદમે દો—સઝડે ખુબ કુટે હેં.
ન આઝમેગાં કીસીક દામમે વો મુર્જે દીલ હરગીજ;
તુમારી જુલ્ફકે ફન્દમેં જો ફસ કર છુટે હેં.
ખરેશાં જુલ્ફસે સુખુંલ હે નરગીસ મસ્ત આંખે પર;
તેરે ગાલુપે ગુલ સદૌ હેં કુરબાન કદ પે છુટે હેં.
યહી હે કોલ મુશા કા ન જના ઈન્કી ખાતોં પર;
રકીબે રસીયા જનને હૈ—જોહુદે હેં છુટે હેં.

(૧૧૨)

નાટકે-લયલીમજનુ--રાગ--જેગીઆ પદ.

લયેલી લયેલી-પુકારે મએં બનમેં,
 મેરી લયલી બસી મોરે મનમેં—લયલી.
 બની દીક્ષરકો મુજસે છુડાયા,
 આગે કુરકતમે છકો જલાયા.
 છુવા શયેદા હું મએં એ અગનમેં,
 મેરી લયલી બસી મોરે મનમેં—લયલી.
 મએં તો હુંકે હું સારા બીરાના,
 સખ હી કહતે હએં મજનુ હીવાના.
 નહીં તાલ હએં મુજ એ પતનમેં,
 મેરી લયલી-બસી મોરે મનમેં—લયલી.

નઈ, ગઝલ તજે-કંવાલી.

હું ઈસકે નખીકા હીવાના, કોઈ કુછભી કહે પરવાહી નહી;
 આહે જો કુછ સમજાવે મસ્તાના કોઈ કુછભી પરવાહી નહી.
 ચેહ નામ હય હરદમ વાર દે જાયા, ઈસ નામપે જા મેરી કુરબાં;
 હય નામ મહમદ શાહના, કોઈ કુછભી કહે પરવાહી નહી.
 અલ્લાહ અલ્લાહ શુર્ખાનલ્લાહ ફરમાયા નખીને ઈલ્લાહ;
 ચેહ કેહકે ગીરાયા છુતખાના, કોઈ કુછભી કહે પરવાહી નહી.
 મહેરાબડી સખ વો દુલા બના, ઓર સહેરા હિસકે સરપર બધા;
 થા તાજ સફાઅત શાહના, કોઈ કુછભી કહે પરવા હી નહી.
 અલ્લાહસે જો કુછ હિસને કહા, અલ્લાહને વો મંજુર કીયા,
 હિમતકો થા અપની બખશવાના કોઈ કુછભી કહે પરવાહી નહી.
 કોસર પે ગએ જા શાહે અરબ મસ્તોને કહા બાદત અદબ;
 હાર હરકે પીલા પયમાના કોઈ કુછભી કહે પરવાહી નહી.

(૧૧૩)

મીસ-કાલીજન-રાગ, જલાકી ધુન, તાલ, લાવની.

નાજસે દેખો ઇશારા કરતે જાતે હય,
હમારે દીલકો નાજસે, ઇશારા કરતે જાતે હય.
વહ ચરકે દેતે જાતે હૈ, જફા ચે કરતે જાતે હય,
જગર તો દેખીય હમ અખ, ગવરાં કરતે જાતે હય.
ઇલાહી ઇરિકને હમકો, યહ કૈસા કર દિયા મજનુ,
કે અખ તો દોસ્ત-ખી હમસે, કનારા કરતે જાતે હય.

નાટકે-એમાં શું ? ગઝલ—

દીલ હય વહી જસ દીલમેં; મહોખત હો કીસીકી;
હય આંખ વહી જસમેં, શરાફત હો કીસીકી;
કયું હાથ શબ્દે વરલ લગાને નહીં દેતે;
માશુક હો તુમ યા કે, અનામત હો કીસીકી;
શમાકો દેખકર મયદીલસે, યું કહતા હય પરવાના;
જો આહે જલના ઇરિકમેં, મુજ સાહી જલ જાના;
શમાકી બેકારી કો, કહાં પહોંચેગા પરવાના;
લરજના, ચર ચરાના, સર કટાના સાફ જલ જાના.
હોતા હય ઉન્હે રમક તો, હો મેરી બલાસે;
જલ જાવ અગર જલનેકી આદત હો કીસીકી.

નાટકે-પરિવર્તન—તર્જ-ગાયન—

ઐસે બાકે બેઢરદી હૈ સૈયારે, મોરી કર પકડત મોરી બૈયારે,
પ્યાર હી પ્યાર મેં નાખુન કો ગડા દેતે હૈ.
પ્રેમ કો ચિન્હ કપોલોં પે જાના દેતે હૈ,
ઉન કી હોતી હૈ હંસી આર મેં રો પડતી હૈ.
ઉમલિયાં તોડ કે જબ હાથ દબા દેતે હૈ,
મેં - જો રૂં તો પડતે હૈ પૈયાં રે—મોરી.

નાટકે-શેરે-કાપુલ—ગઝલ—

રાહ દેખેજે ન દુનીયાસે ગુજરનેવાલે,
હમ તો જાતે હંએ, ઠહર જાએ ઠહરનેવાલે.
એક તો હુસ્ન બલા ઉસપે બનાવટ આપત,
ધર ગીડાદેજે હજારેકે સવરને વાલે.
હશરમે લુત્ફ હો ઉનસે જો હોં હો બાતેં,
વોહ કહે કબોન હો તુમ હમ કહેં મરનેવાલે.
તેરે જેમુએ પરેશાં ન કરે સબોદાઇ,
સર ન હો જાએ કીસીકે એહ બીખરનેવાલે.

ગઝલે-ફીરોજ—રામ, ભૈરવી—

ઇલાહી જીએ તેરે સખી ખલકત બની રેહવે,
હમારે કલ્બમેં હરદમ તેરી ઉલકત બની રેહવે.—
ઇલાં પર આબીદો ફાંસીક ય હરે લુત્ફો કરમ ઉસકા,
કરો તુમ ફાએલવો યારો કે વહાં રેહમત બની રેહવે.—
સફર હંએ દુરકા યારો ન ખાલી હાથ તુમ જાઓ,
અગર આહતે અજબો તુમ, વહાં ઇજત બની રેહવે.—
કરો કુરઆન જાનો માલ, ચલો ધરસાદે મુરશદ પર,
ઇલાં આરામસેં ગુજરે વહાં દિક્રત બની રેહવે.—
જર પાઉ મે રોંતાધર યહી હંએ આરબુ હરદમ,
હમેશા નફસ સરકશ પર મેરી તાકાત બની રેહવે.—
બના કાઇમ મકાં તું વહાં, ઇલાં જો હંએ ફના હોગા,
દીખા કર નામ પર ઉસકે સદા ખરકત બની રેહવે.—
મજરે પાક બાજો પર જલાયા હિ કર ફીરોજ,
મિસાલે આશકે સાદીક તેરી તુરબત બની રેહવે.—

(૧૧૪)

ગઝલે-ચાહે-નખી-તજે-કબાલી-

મદીને જીલાલો ખુદારા નખી, ચેહ ફુરકત નહી હય ગવારા નખી,
મદીનેમે જીલા લીજીએ, જમાલ અખના દીખા દીજીએ;
તડપતા હય દીલે મુઝતર ઉસે તસકીન દીલા દીજીએ,

શીર કબ તલક મારા મારા નખી.-મદીને

મદીનેકા સફર અયકાશ હમકો બી મય સર હો,
ચે સખ અહખાખ હો, ઝોર સાથમે ઉસ્તાદે અકબર હો.

ચેહ અરમાન હો પુરા હમારા નખી.-મદીને

ઝોર ગુનાહુકા સર પર મેરે ભાર હય,
મેરી નાવ ઇસ વક્ત મઝબાર હય;

મય કબા મુજે દો સહારા નખી.-મદીને

રસુલે દોસરા જીસ દમ ગએ અર્શે મોઅલ્લા પર,
તો રીદવાસે ચેહ ફુરાને જીના કહેનીથી ખુશ હોઝર;

વો આતા હય ફુલા હમારા નખી.-મદીને

ખહોત ખેચેન હું ખે તાખ ફું, મૌલા જીલા લીજીએ,
વોહી જલવા નો મુસાકો દીખાયા થા વો દીખા દીજીએ;

ઝરાહી ઝલક ફીર દુખારા નખી.-મદીને

મઝાહ યહાં કે મરનેમે ન રાહત યહાં કે જીનેમે,
કરીમે ઝાકે કો આકા જીલા લીજીએ મદીનેમે,

નહી હીંદમે અખ ગુઝારા નખી.-મદીને

સંગીત લાંઢાર-રાગ-કાલીમદો-

જીંદગી કહેતે હયે દુનીયાસે ગુજર જાને કે,
જી તડપતા હયે ગલા કાટકે મર જાને કે.
ઈસ મરજકા ન હુવા હજરતે ઈસાસે ઈલાજ,
મઝોત આ જાએ મસીહા તેરે દીવાને કે.

(११६)

येह न समझी के तुझे खुदभी हये जलना,
समझा क्यु तुने जलाया कीसी परवाने के।

२। भास्तर दाभोहर-राग, देश, गजल—

खुदाई केहता हय जसके आवमसे ओबी हय ओक ज्वाल मेरा,
बदलना सुरत हजार हजसे हरेक हमे हय हाल मेरा।
कही सज्ज लज्ज कही हुं सुरत कही हुं दीव ओर कही हुं हेरत,
नजर कुछ हय नसीज जन्कि वोह देभते हय ज्वाल मेरा।
कही हुं मुरज कही हुं जररा कही हुं हरीआ कही हुं कतम,
वक्षरे कसरतसे अपन मुक़ो हुवा हये मीखना मद्दाल मेरा।
द्विजने पुरींद हय जने मानी हुवा ज़हुरे नमुद सुरत,
भीटा जे दुनीयांसे नाम आहम हुवा हय मुक़ो विसाल मेरा।
हमेशा आंभे के जंघ रचना ज्वाल मानीका देपना हये,
जे गोशे कर हय वोह हय समावतने भेज्ज्हांनी हय हाल मेरा।
अलस्तो काबु बलाकी रम्जे न पुछ मुजसे वतन तुं हरगीज,
हुं आप भशखुल आपसे मील जवाय खुद हय सवाल मेरा।

नाटके-परिवर्तन—गजल—

जने क्या-क्या है छुपा हुआ सरकार तुम्हारी आंभों में,
दीना-दुनिया दोनों का है, दीदार तुम्हारी आंभों में।
तुम भार भी सकते हो पलमें, तुम तार भी सकते हो पलमें,
विष और अमृत का रहता है, लपटार तुम्हारी आंभों में।
एक भूर्ति प्रकृतिके प्राण की है, या छवि विराट लगवान की है,
संसार की आंभों में तुम हो, संसार तुम्हारी आंभों में।
दिन और रातका धोभा है, या 'राधेश्याम' का जलवा है,
जैसा काले-गोरे रंग का, है तार तुम्हारी आंभों में।

રામ-ભેરવી-ગઝલ—

નામ જાનેકા ન લો ચાર મેં મર જાઉંગી,
 ચાર મેં મર જાઉંગી,—દીલદાર મેં મર જાઉંગી.—નામ૦
 ખુલ્લે બાલોસે સનમ સામને મત વ્યાયા કરો,
 તેરેકું કુછબી હોયગા મેં શીંગ પટક મર જાઉંગી.—નામ૦
 પડી જાનેકી ખબર હુઈ મેરે દીલમેં શીકર,
 બાહુંગી શેરા-સકર મેં પીરાકું મનાઉંગી.—નામ૦
 તેરી મેરી દોસ્તી સારે આલમકું ખબર,
 મેરેકું કાઈ પુછેગા તો સાફ ના મુકર જાઉંગી.—નામ૦
 તનકા મઝે શીશા કરે ઉસમે બરે શુલાખી રંગ,
 અશમોકાં ખ્યાલા કરે મઝે બર બર કે પીલાઉંગી.—નામ૦

સંગીત ભંડાર—નંદ-ગઝલ—

ફલકકો હાય કયા તીરે-સીતમ અરસાના આતા હયે,
 દીલે આશકકો બીસમીલકી તરેહ તડપાના આતા હયે.
 જુદાઈમે તેરી સાકી જગરકા ખુન પીતા હું,
 મય રો દેતા જગ્ય હોટો તલક પએમાના આતા હય.
 કરમ ફરમાના આતા હય ન ઉશકો મહેર આતી હયે,
 છુતે છે રહમકો મેરે ફકત તરસાના આતા હય.

નાટકે-એમાં શું ?—તર્જ-ગાયન—

મિલકે જાધેરે, યુમાની, તોરી સાંવરી સુરત પે લુભાતી.—મિલકે.
 જો તુમ મેરો નામ ન જાનો, મેરો નામ દીવાની,
 એક દીન ડેરે આઝો હમારે, ખુશ કરોં મીજગાની.—મિલકે.
 જો તુમ મેરો ગાંવ ન જાનો ગાંવ હય ગોકુલધાની,
 કુંજ ગલીમેં બાસ હમારો, માનેક ચોક નિશાની.—મિલકે.

નઈ-ગઝલ—ગઝલે-દરક—

આખો જો તેરી અયસી કાતીલ, જુધર નેગાહ શીર જાતી હયે,
તેરા તસવ્વુર દીલમેં મુઝે, નીંદ નહીં આતી હયે.
ઉમ્મર છાટી રંગ સાંવરા, ચાલ ચલે પલકાતી હયે,
ચી-તે સરખી પતલી કમર ચલતેમે ખલ ખાતી હયે.
સારી રઝમેન મઝે તુજસે જાગા, નીંદ મુજે નહીં આતી હયે.
આજ ઠગની ગલે લગ જાની, દીલખરકો કયું તરસાતી હયે.

નઈ-ગઝલ—રાગ-પીલુ—

ખુદીકી પરસતી જો ગહેરી રહેગી, તો મસ્તીમે ક્યુ યાદ તેરી રહેગી,
તખ્તકુલ કીતોક્લ ઉડેગી હવાપર, મગર ઉસકી દોરી દોહોરી રહેગી.
નકર ઝાલીમ હુદમ કીસે કે તો ઉપર, તેરે ઘરમેં જ્ય તક કચેરી રહેગી,
નકર ઉર્મ દૌલત પે ઇતની ગરૂરી, ન કીસકી રહી હય ન તેરી રહેગી.
ફેરીરોક્કા ચમલા ભરેગા ન જ્ય તક, તેરે ઘરપે દીનરાત ફેરી રહેગી,
અગર દીની દોલત તુજકો જો ચાહે, તેરી ચરખ ખીચરી ચરેગી રહેગી.

નાટકે-પરિવર્તન—ગઝલ—

ગુનાહોમેં અપની બહી જા રહી દે,
યે પાપિનિ તો ખુદ હી મરી જા રહી દે.
નહીં આજ કોઈ જી દેખ ને વાલા,
મેરી નાથ ઝિંજરી બહી જા રહી દે.
બચો ગંધસે ઇસકી દુનિયા કે લોગો,
યે ગણિકા નહીં—ડાકિની જા રહી દે.
નહીં ઉઠને પાતી દે બાજોં સે ગરદન,
ક્યામય કે દરપે ઝુકી જા રહી દે.

નાટકે—એમાં શું ?—ગઝલ—કંવાલી—

યહી દિન હય દુઆ લેલો, કીસીકે કલમે મુઝ તરસે,
જવાની આ નહિં શકિત, મેરી જાં શીર નયે સરસે
યે કહ દો અગ્રિ—ખારાસે, અગર બરસે તો યું બરસે,
કે જયસે મેહ બરસતા હય, હમારે દીદ એ તરસે.

શાયર } કયામત હય કીસીકા પ્યાર કરના ઇસ ઝમાનેમે,
} કઝાકા સામાના રખ્યા હુવા હય, દીલ લગાનેમે.

શાયર } મીલા હોગા કીસીકા, બાવફા અગ્રિ મુકદ્દરસે,
} હુવા હોગા કીસીસે—વસ્ત્ર, હુમતો ઉમ્મિદર તરસે.

સંગીત લાંડાર—રાગ, પહાડી માંડ—

લગાઈ કર ચલો જગમેં, તુમારા બી લગા હોગા,
નેકો—બદ કીયા જયસા—વયસા ફૂલ સદા હોગા.
સતાને હો ગરીબોકો ન ખાતે ખોફ માલીકકો,
કબી કોઈ જુલમગર દેખા, ફલા એર ફુલા હોગા.

ખુદાકે હયે સબી બદ બનો મત ખુનકે પ્યાસે,
ધુરી જલ્લાદ કે નીચે તુમારા ખુદ ગલા હોગા.

ઇમજકર જાન અપનીસી દુખાવો મત કીસીકા દીલ,
જલાવેમાં તમે બેશક બે ખુદ તુમસે જલા હોગા.

ફરવઝ અપની હો હરદમ, અદા કરતે રહો ફકીરન,
મઝા હવસોમે પાતે હો વોહી એક દીન બલા હોગા.

નાટકે—એમાં શું ?—ગઝલ—કંવાલી—

અમે તો ઇશકના બંદા—મસ્ત થઈ ઇશકમાં ફરીયે,
બનાવી ઇશકના ફંદા—અવર ના વાત દીલ ધરીયે.—અમે.
જમાનો ઇશકનો આ છે, નસુના ઇશકના અહીં છે,
ઇશકની આગમાં બળતાં, અવર ના વાત દીલ ધરીયે.—અમે.

(૧૨૦)

અદબ ના ઇશકમાં કંઈ છે—ગળબ ના ઇશકમાં કંઈ છે,
અળબ સહુને સદા કરતા, અવર ના વાત દીલ ધરીયે.—અમે.

રેસબાબે'કો-નસીહત—

ઘોડા લગાયા વીન ઓર આયા પીલેસમે,
ખીચડી કે વાંધે પડ ગયે બંબઈ દી રેશમે.—ખીચડી ૧

અવલ તો રેસ બાબે'ને શુકે બના લીયા,
શીર બાદ ઉસમે ઘોડે કે નામો નીસાં દીયા.
નામો નીસાં કે સાથ બી નંબર લગા દીયા,
ઉસકો તો એ'ડીકેપ બનાકે ખીકા દીયા,
ઈસી તરાંહસે ધુમ હય હમેશ રેશમે.—ખીચડી ૨

અબ રેસકે મૈદાનમે' શનીચરકો આ ગયે,
નંબર બનાકે લાયે થે વો સખ લગા દીયે.
બહાદૂર જંગ ઓર ખમીસાકા નામ થા,
ઉસકો તો વીન ઓર પીલેસમે લગા દીયે.

ઈસ વારતે ખુશી હેકે બૈકે હય ધુનમે.—ખીચડી ૩
ઘોડેકી ટાપ ગરદને ખીસખીલ મે ચલ ગઈ,
ઇનસાં તો કયા ફરીસ્તાંકી નીચત બદલ ગઈ.
ઝારી હુધ સુદેદ જવાની બી દલ ગઈ;

ઘોડા બે'આયા વીન (તો) તખીયત બદલ ગઈ,
હમકો તો વીનમે ન મીલા ઓર પીલેસમે.—ખીચડી ૪

અબ માલો જરકો હારકર બેકાર હો ગયે,
શીર ધરમે આકે પ્રીકરમે ખીમાર હો ગયે.
ઓરતકો બોલે (આકે) જલદીસે તોડે ઉતાર દે,
રૂપે વો બંકે લેકે આયે ગીર માર કે.—ખીચડી ૫

ગઝલે-સુમતાજ—

મંચ વારી તેરી ગાહની રૂપ વાલે,
 મુઝે બી દુવારે પર અપને છુલાલે.
 પડી આંકિ મઝધાર નૈયા હમારી,
 નહીં કોઈ તુઝ બિન જો આકર, બચાલે.
 જો તુ આયે નયનોં મે તુઝકો બિહાલું,
 હુ જોગન બિપત અપની તુઝકો સુના લે.
 લગી મન મે આસા હય દીન-રૈન પ્યારે,
 ગલી મે તોરી અપની બિસ્મ જમા લે.
 ગયે જગ્ગ સે પ્રીતમ ન સુધ લી હમારી,
 પહું પૈયા આકર ખબર યા જરા લે.
 ફરશાન આંકિ સુપને મે ગર તુમ દીખાઓ,
 હુ દાસી તેરી મનડી ચિન્તા મિટા લે.
 તુઝે હુંદા ચારોં દીશા તુ કહાં ના પાયા,
 પીયા પડ ગયે પાંચ મે અબ તો છાલે.
 ન ધર મે લગે દીલ ન સહરા મે બહલે,
 ફાઈ જૈસે બહરી કો કયોં કર સિંભાલે.
 ચલો અબતો “સુમતાજ” પ્રીતમ નગર્યા,
 જહાં જોકે તુ હાલ અપના સુના લે.

ગઝલે-દાગ—

—:□:—

સીતમહી કરના જફાહી કરના નીગાહે ઉલકત કબી ન કરના,
 તુમહે કસમ હય હમારે સરકી હમારે હકમે કબી ન કરના.
 હમારી મૈયતપે તુમ જો આના તો ચાર આંસુ બહકિ જના,
 જરા રહે પાસે આંખે બી કહીં હમારી હંસીત કરના.

(૧૨૨)

લીધે તો ચલતે હંચ હજરતે દીલ તુમહે બી ઇસ અનજુમનમે લેકીન,
હમારે પહલુમે બૈઠ કર તો હમીસે પહલુ તેહીન કરના.
નહી હય કુછ કલ ઇનકા આસાવે સખત જાંહય પડી લખેંપર,
કઝકો પહલે શરીર કરના યે કામ અપની ખુશી ન કરના.
હમ એક રસતા ગલીકા ઉનકી દિખાકે દીલકો હુયે પરીશાં,
ચેહ હજરતે ખીર્જકો જતાદી કીસીકી તુમ રતબરીન કરના.
શુરી હય અય ઢાગ રાહે ઉલકત ખોદા ન લેગયે એસે રસતે,
જો અપની તુમ ખૈર ચાહતે હો તો શુલકર (કબી) દીલ લગીન કરના.

સંગીત ભંડાર—રાગ, પીલુ, છંદા—

જરારે સમજો ઇસ દુન્યાકો, મુસાફીર સખકો જના હય,
લગાલો ઇશક અલ્લાસે ભલા શુરા જમાના હય.
સરે પર બોજ ભારી હય, તુજે મંઝીલ કો જના હય,
ખરચ કુછ પાસ રખ લેના, તુમે વહાંકાં શુધાના હય.
હય પાળી ચમન ખાલી, લગાલો ફુલકી ડાળી.
ચમન કો ફુલશે ભર દે, હયા ક્યા ક્યા નગરા હય.
પલંગ કે ચાર થે પાએ, શીરેસ્તો લેનેકો આયે,
સંભાલકે લે ચલો યારો હસી ખુશીમે જના હય.
કહાં નદી, કહાં નાલાં, કહાં સમુદર, કીનારા હય,
કહાં રસતમ, કહાં સોરાખ, કારનકા ક્યા ખગના હય.

ગઝલે—દાગ—કંવાલી—

સનમકા તુર દેખા હે ખુદાકે તુરકે બદલે,
હુવા દે ઢાગ દીલ રોશન ચરાગે તુરકે બદલે.
જો દેખાગે તેરે હુસ્ન જહાં આરાકો મેહસરમે,
ખુદાસે લોખ માંગેગે તુજહી કો હુરકે બદલે.

અનલહકકી અવાઝે લબપર અનલ મહેલુબ જારી હો,
અડાએ દારપર મુઝકા અગર મનસુરકે બદલે
પસ મરદન અગર યારો મયરર હો તો રખ દેના,
કશનમેં ખાકે કુએ દીલરૂબા કાકુરકે બદલે
ખુદાયા ઇશક જુતેમેં ઇસ કદર સખતી ઉઠાઇ હે,
કે પેહલુમેં હે એક પત્થર દીલે રંજુરકે બદલે.

નાટકે—એમાં શું ?—તર્જો—ગાયન—

આજ પિયા રચના રહો, ચયના કરો સેજ સુંદર જાઇ,
બસંતકી બહાર, કયસી ચાંદની છવાઈ.—આજઃ
ઈશકકી નદીયાં બહાઓ, જીયરા પીયરા કુલાઓ,
પ્રેમકે જુલે જુલાવો, જરનીયાં મન ભાઈ.—આજઃ
મેરી ગત જુરી બઇ, તુમકો બિચાર નહિ,
સેજરીયાં સતી પરી, દેતી હું મયે 'દોહાઈ.—આજઃ

નાટકે—શેરે—કાબુલ—ગઝલ—

કીમતપે અપને શાકીર દર વકત તું રહા કર,
તકલીફમે રહે કર જીકરે—ખુદા કીયા કર.
તાલીબ હો તું કરમકાં દરગાહે યજદીસે,
જહીર બશરકે આગે અપના ન મુદ્દઆ કર.
જો કુચ્છ કીયા હએ ઉસને વોહ આપહી ભરેગા,
દુશ્મનકે અપને હકમે મુતલક ન બદલુઆ કર.

રાગ, જહા-જઝોરી—

દીલા ગાફીલ નહો યક દમ, યહ દુન્યા છોડ જાના હય,
બગીચે છોડ કર જાના, જમી અંદર સંભાળા હય.—

(૧૨૪)

બદન નાબુક કંચન જેસા જો લેટ શેજ કુલોપે,
હોવેગા યક દીન સુરહા, બદન કીડાને ખાના હય.—
ગફલતમે તું કયા સોયા નહી આરામ ઇસ જગમે,
મુસાફીર બેવતન હે તું, કાંઠાં તેરા હીકાના હય—
નઝર કર દેખ લે પ્યારે, પડી જો મેડીયા ખાલી,
ગયા સખ છોડ કર ફાની, ઇગાખાજકા સોદા હય.—
નઝર કર દેખ લે પ્યારે, ન એસો મે કાઈ તેરા,
પેદર માદર ઝનો ફર્જીદ, સખકો છોડ જના હય.—
ન બલા હોયગા પ્યારા, ન બેટા ઝોર બેટી પ્યારી,
યહાં કર લે ધર્મ નેકી, ખુદાકા નામ સચ્ચા હય.

નર્થ-મઝલ.

-કુવાલી-

અખ જાનેદો બસ જાનેદો, વોહ બેવફા જાતા રહા;
ઈ સીનેસે કલેજા ચીરકર જાતા રહા.
જીસકો છાતીસે લગા રખખા થા મંચને શૌક સે;
વોહ મેરે નાજો દા પાલા દીલરખા જાતા રહા.
તન દીયા ઝોર મન દીયા, ઝોર ધનબી સારા દે દીયા;
ફીરતો બાકી કયા રહા, વોહ દીલકો તરસાતા રહા.
તીરે નીગાહ સે છેદકર સીના જીગર જખ્મી કીયા;
અયસા સીતમ હમપે કીયા ફર-ફર વો લટકતા રહા.
હિસ બેવફા માશુક ને કયસા જલા રખા મુઝે;
જખ નજર પડને લગી વોહ ખુદસે શરમાતા રહા.
તન મન તો સારા જલ ગયા, અખ કયા રહા ઇસ જાનમે;
ધુતી જમાકર ઇશક-કા કફની કો રંગવાતા રહા.
ખુદ ખુદા બેગર હે જો કૌલ સે મુટા રહે;
ઇસ સાંસે બેગર હય ઢૂટા તો ફીર જાતા રહા.

(૧૨૫)

દઈ દીલખી હૈ મુઝે મકસુદ ઝોર જખમે જગર;
સારી બાતે તો રહી, વો દીલરખા બતા રહા.

“ જોગીકા બરન. ”

મઝલે-રહમત જાન, અજમેર

જોગીકા બરન હુમને લીયા ચારકી ખાતીર.

મસજીદમેં બને મુદલાં તો મંદરમેં પુંજરી.

દરગાહોં મેં સખદદ નશીબનકે ચુબતરી,

હર નગરીમેં ઢુંઢા કીયા બન બનકે લીકારી.

કયા કયા ન કીયા મયને તેરે દીદારકી ખાતોર.—જોગીકા ૦

પંડીત બી જફરદાબી સેયાને બી જુલાએ,

સયારે સનાંસા કેા બી દીન અપને દીખાએ.

હર આમીલો કામીલ સે વજહે બી પડાએ,

કયા કયા ન જતન કર ચુકા તેરે દીદારકી ખાતીર.—જોગીકા ૦

મજનુ કી તરહ ફિરતા હું આવાર હસા બન બન,

ઇશ આતશે હીજરાં મેં જલા જતા હે તન મન.

ઉસ ખુત કી મોહબ્બતમેં બના શીકલે ખરહમન,

મૌલુદ રંગે હય મેરી જુજારકી ખાતર.—જોગીકા ૦

ના કુચ્છ મેં પાયા ન ઉસે બાગે અર્જ મેં,

કઆબેમેં બી ઢુંઢા ઉસે કાશીકે મકાં મેં.

મસજીદ મેં મીલા ઔર ન મીલા કુએ જુતામેં,

દર દર મંચ ફિરા અપને ખરીદારકી ખાતીર.—જોગીકા ૦

રહમતસે નહિ ચાહીએ દીલદાર કીનારા,

મુદદત સે દીલો ગસેહું મંચ શયદા તુમ્હારા.

લાલ્લાહ જુઝા આતશે હીજરાં કા શારારા,

જેયેન હુવા જતા હું દીદારકી ખાતીર.—જોગીકા ૦

(૧૨૬)

મુસ્તબદે-હોસેન-તર્જે-મઝલે-કબ્લાલી

સોનાહએ ગલે ગલાકર વ્હો, જગવાર પલંગ પર-ક્યા નાળે અદાસે,
આતી હએ લપટ ફુલાંકી મહેકાર પલંગપર-ઉસ બદે ક્યાસે.
હએ સોરખ જે પોશાક તો ઉસ ગોરે અદન પર-સજતી હએ સજવટ,
રખતા હએ અજમ તરેહકા, શુલ્કનર પલંગપર-અચલકી જેલાસે.
સાકીતરે સદે, તું જરા જમકો ભર-જો રોકે ખુદાહે,
જો સાથ રહું ચારકે સરશાર પલંગપર-સર મસ્ત નીશાસે,
હએ આરબુ દીલકી વ્હો આગેશમે-આવે ખ્વાહીશ મેરી.
સોખવે તો હો જઈ ખલહાર પલંગપર-મીનત વ્હો ખુદાસે.
રંગની તેરે સેરકી સુનકે હુસેન-અજ મુશતાક હુવા દીલ,
તુ ખુશ રહે આર પાસ હો, દીલદાર પલંગપર-હરરોજ રગસે.

નઈ-ગઝલ.

—:□:—

મહેરબાં હો જાચજે હરદે જીગર હોતે તો દો,
ખુદ ચલે આયેજે નાલોં મેં અસર હોતે તો દો.
જાતે જહાં જાતે હો તુમ ઇસ કદર જલદી હે ક્યા,
રાત બાકી હે ચલે જાના. શહર હોતે તો દો.
લાખ ખીસ્મીલ હો ગયે આર કલ હોંગે સેંકડો,
ઉનકી મહેકીલ મેં જરા નીરછી નજર હોતે તો દો.
બાક ઉડાતે આઝંગે મેરી લહદ પર દેખના,
મેરે મરને કી જરા ઉનકો ખબર હોતે તો દો.

નાટકે-પરિવર્તન—તર્જે-મઝલ—

યહ વોહ આંખે હૈ જનમેં હયાકી કસમ કહીં નામકો મેરો વફાહી નહીં,
યેહ વોહ જાદુ હૈ જસકાકે મારા હુવા, કબી આજ તલક તો જાબાહી નહીં.

(१३७)

मेरी आधीसे छोड़े तभीय तु न न सतारे खुदाकी कसम न सता,
 मैने कह न दिया के सिवाये कम मेरे दर्दकी कोश दवाही नहीं।
 अबि सदन है मैने खुतोंके सितम अपनी आधी छोडने है रंजेअलम,
 न मइनी तो दिग्गमे कैसे मइ मेरे दिससेमे आध कजही नहीं।
 कभी छतना न पूछा के दाव है क्या, तु उदास है दिकी भवात है क्या,
 न नशीबका है न तुम्हारा गिला अश सीधा हमारा खुदाही नहीं।

नाटके-शेरे-कापुल-तर्जे-गजल-

भुनकीरके सभज नहील करणना हुवा तो क्या !
 हर रगमे भयोलाका अइसाना हुवा तो क्या !
 हर नपे दीआता हउमे वोह जल्वमे भस्ताना,
 परहेमे अगर इमे ननाना हुवा तो क्या !
 पड़ेयाने नो हस्तिकी, होई छिसे हउमे 'यारा,
 हुशायार हुवा तो क्या, छावाना हुवा तो क्या !
 दोनोमे वोह भीषता हउमे, हो अरमे हकीकत भी,
 सायेमे नो भसउदेके, खुतआना हुवा तो क्या !

—હમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલી લોકપ્રીય બુકો—

જરૂર ખરીદો—બહેલો તે પહેલો.

તદ્દન નવીન ગઝલ કવવાલીની બુકો ગુજરાતી
હર્ડ, અને ઉર્દુ જખાનમાં.

ઝવહરે મહેશીલ યાની પરસ્તાને ગોહર. કી. ૩	૦-૧૦-૦
ગઝલે-હિન્દ ભાગ ૧-૨ સાથે... ..	૧૧ ૦-૪-૦
માસૂકે મેંશીલ યાને ખાગે ગુલશન...	૧૧ ૦-૪-૦
ગઝલે અન્નાર યાને માતીની માળા...	૧૧ ૦-૪-૦
દરખારે મેંશીલ.	૧૧ ૦-૪-૦
ગઝલે-હિન્દ... ..	૧૧ ૦-૨-૦
ગઝલે-રોશન.	૧૧ ૦-૨-૦
ગઝલે-દીલરખા.	૧૧ ૦-૨-૦
ગઝલે-ગોહર યાને મેહફીલે-ગોહર. ...	૧૧ ૦-૨-૦
માસૂકે સુરત હિર્દે ગઝલે બુલબુલ. ...	૧૧ ૦-૨-૦
પરસ્તાને મેશીલ યાને ગઝલે-દીલ આરામ.	૧૧ ૦-૨-૦
ખાગે-ગુલશન યાને માલીનકી બેટી.	૧૧ ૦-૨-૦
હશીનાકા મૂજરા યાને ફુલોંકા ગજરા.	૧૧ ૦-૨-૦

—:ગુજરાતી ગાયનો વિગેરે:—

સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ ભા. ૧ થી ૮ સચીત્ર ૧-૦-૦	
સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ ભા. ૧ થી ૪. ૦-૮-૦	
લલનાની લીલા યાને રમણી રહસ્ય (નાવેલ) ૦-૧૨-૦	
અઠંગ ડિઝાવગીર અથવા ચાલાકચોર (ટીટિકીવ નોવેલ) ૦-૧૨-૦	

વિગેરે ! એ શીવાય ખીજી બુકો મળવાનું ઠેકાણું—

શા. ચુનિલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાષ્ટ્રીયજાવ-સુરત.

❧ ડીટેક્ટીવ વાર્તાઓ. ❧

ચાર લાખની ચોરી	૦-૮-૦
ગ્રાહીની ઉર્ફે મરીયમ અથવા ડાકુની ઢીકરી	૦-૧૨-૦
ડીટેક્ટીવ કુતરો અથવા બધરી કે બ્લેન ..	૦-૧૨-૦
ચોકટનો એકઠો	૦-૮-૦
લાલનો એકઠો	૦-૮-૦
હનુમાનની મુર્તી અથવા ચક્રવર્તી ખુન ...	૧-૦-૦
અઠંગ ડિલાવગીર અથવા ચાલાક ચોર ...	૦-૧૨-૦
માલખત કે ખુન	૦ ૮-૦

❧❧❧ નવીન વાર્તાઓ. ❧❧❧

વસંત અને ગુલાબ	૦-૮-૦
સતી કે રાખણી	૦-૬ ૦
બેઠી રાજકુમાર	૧ ૮-૦

❧❧❧ ગદ્ય-હુમર. ❧❧❧

કોકશાસ્ત્ર	૧-૮-૦
હુમર શિક્ષક	૧-૪-૦
ગદ્યકથા	૧-૦-૦
ગદ્યકપર	૦ ૬-૦
ભયંકર ભૂતાવળી	૦-૬-૦

ફરેક યુકોવી પી પાટલી રવાના કરવામાં આવશે!
માલ મંગાવનારાઓએ પોતાનુ સરનામું હંમેશા ચોખ્ખાં!
અક્ષરે લખવાં રહેવું. ફરેક માલની કીંમત ઉપરાંત પાટજ.
ખર્ચ વધુ- ચાંચચાલાયક યુકો મળવાનુ ઠેકાણું —

શા. યુનીસાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાષ્ટ્રીય-ચુરત.

१२३ ४५ ६७ ८९ १० ११ १२ १३ १४ १५
 १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५
 २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५

३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५
 ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५

शा. युनीडाड भगनडाड बुकसेडर.

गणितशास्त्र—भूगोल.

